

Oblastní muzeum a galerie v Mostě
VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

1 Úvod

1.1 Slovo ředitele

Uplynulý rok 2024 byl pro Oblastní muzeum a galerii v Mostě pracovně náročný, vyplněný množstvím aktivit a projektů. Ačkoli řada našich aktivit byla provázána s tradičními akcemi pro veřejnost, jako jsou nové výstavy, přednášky atd., snad ještě více letošních úkolů zůstalo očím návštěvníků skryto. Vysoké nasazení všech zaměstnanců vyžadovala především rekonstrukce bezpečnostního a kamerového systému zahrnující mimo jiné i instalaci mikroklimatických čidel a elektronických zámků v depozitářích. Během rekonstrukce, která se dotkla v podstatě všech místností v muzeu, se podařilo zabezpečit návštěvnický provoz tak, že byly na nezbytnou dobu (v řádu dní) uzavřeny pouze jednotlivé výstavní prostory.

Druhým neméně složitým projektem – a pro veřejnost v podstatě nepozorovatelným – bylo dokončení desetiletého cyklu inventarizace našich sbírek, jak nám ukládá zákon. Konečně třetím z velkých úkolů bylo finální zakončení modernizace depozitáře výtvarného umění, kterému jsme se věnovali poslední dva roky. V roce 2024 jsme dokoupili veškeré vybavení depozitářů, takže se do nich mohly začít vracet jednotlivé sbírkové předměty, které bylo nutno také souběžně očistit, případně zabalit a opatřit identifikačními štítky. Modernizován byl také depozitář militárií, do kterého byly přestěhovány všechny zbraně a ostatní předměty z dané podsbírký.

Návštěvníci naopak nepochybně zaregistrovali rekonstrukci podlah v sálech ve 2. patře, které se po několikaleté pauze otevřely veřejnosti. Událost je o to více potěšující, že prvou akcí byla mimořádně úspěšná výstava *Z Mostu až na konec světa*, která představila předměty pocházející z nejstarších částí naší sbírky. Tato výstava voněla po romantických dávných časech 19. století, kdy Evropa ve velkém měřítku začala objevovat takzvané exotické krajiny a s tím i umění i užité předměty tamních národů.

Z dalších projektů bych uvedl alespoň v bodech ty nejdůležitější:

- Připravili jsme pro návštěvníky **17 výstav**.
- Zprovoznili jsme nové **webové stránky**, které získaly modernější design a jsou uživatelsky komfortnější pro návštěvníky, ale i pro nás, jejich uživatele.
- Proběhla kompletní **rekonstrukce výtahu** pro návštěvníky.
- Byl zahájen tříletý projekt **Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!** na podporu Moldavské a Freiberské dráhy.
- Rukama konzervátorského oddělení prošlo téměř **2 400 sbírkových předmětů**, většina z podsbírký výtvarného umění, které byly ošetřeny před návratem do modernizovaných depozitářů.
- Bylo natočeno **10 mikrodokumentů** (popularizačních videí) z dotace MK ČR o vybraných sbírkových předmětech.
- Zahájili jsme spolupráci s TV Mistrál, která pro nás natáčí krátká videa, tzv. **reels**, na sociální síť k výstavám a dalším akcím v muzeu, která mají návštěvnost blížící se 10 tisícům zhlédnutí.
- Díky finančním prostředkům z dotačního programu Ministerstva kultury ČR *Veřejné informační služby knihoven* **jme zdigitalizovali pět vzácných rukopisů**.
- Z přírodovědných procházek zaznamenal největší účast a zájem **Den mokřadů**, a to 150 návštěvníků (více než za celý loňský rok dohromady).
- Prvně jsme podali žádost o restaurování do programu MK ČR na restaurování movitých kulturních památek k obnově rozměrného oltářního obrazu **Narození Páně od Ignáce Raaba**, jehož celková obnova se blíží 1 mil. Kč.
- Vydali jsme další číslo **časopisu Pod Hněvínem (8)**, a dále pak s podporou dotace Magistrátu města Mostu komiks *Alchymistova dcera / Příběh Edwarda Kelleyho a jeho nevládní dcery Vestonie*.
- V rámci udržitelnosti projektu **Panoráma starého Mostecka** pro základní a střední školy byla nabídka rozšířena o modul *Historické fotografie Mostecka*.

- Podařilo se strhnout masivní betonovou zeď při **památném dubu**, jehož kořeny i kmen zeď nebezpečně vychylovaly směrem k sousední restauraci a současně jí byly utlačovány. Dále bylo upraveno i jeho okolí, aby mohl získávat více vláhy a živin, a prořezány proschlé větve.

Rád bych vyjádřil upřímné poděkování Ústeckému kraji, našemu zřizovateli, za jeho komplexní podporu v roce 2024, která je pro fungování muzea klíčová. Dále musím svým jménem poděkovat všem vedoucím zaměstnancům Oblastního muzea a galerie v Mostě za jejich mimořádné nasazení a profesionální přístup, jmenovitě: Miluši Spurné (zástupkyni ředitele), Dianě Šlajsnové Kvapilové, Dagmar Čechové, Ludvíku Lejskovi, Pavlu Krásenskému a Luboši Kindlovi. Můj velký dík patří rovněž všem řadovým zaměstnancům, jejichž obětavá práce je základem úspěchů naší organizace. V neposlední řadě je nutno zmínit nadstandardní vztah našeho muzea ke statutárnímu městu Most, jehož podpora je pro nás rovněž neocenitelná.

Mgr. Michal Vavroch

1.2 Základní informace

Hlavním posláním Oblastního muzea a galerie v Mostě (dále též „OMGM“ či „organizace“), které je vymezeno ve zřizovací listině, je plnit funkci muzea a galerie ve smyslu ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a to zejména získávat, shromažďovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat sbírky muzejní povahy. S účinností od 1. 1. 2019 došlo ke sloučení tehdejšího Oblastního muzea v Mostě s Galerií výtvarného umění v Mostě a instituce tak rozšířila svoji působnost a získala i nový název Oblastní muzeum a galerie v Mostě.

Zaměření instituce je především regionální. Hlavní sběrnou a badatelskou oblastí je území bývalého okresu Most s přesahy do okresů okolních. Z hlediska geomorfologického sledujeme tři významné krajinné celky – Krušné hory, západní část Českého středohoří a Mosteckou pánev. Zejména z hlediska přírodovědného bádání lze za sféru našeho zájmu označit celý Ústecký kraj.

Organizace sídlí v budově bývalého Státního vrchního reálného gymnázia. Architektonicky významná stavba byla dokončena v roce 1913 a gymnáziu sloužila až do roku 1945, kdy ho nahradila střední průmyslová škola. Ta využívala budovu až do roku 1981. Teprve od roku 1982 bývalá škola slouží muzejním účelům. Veřejnosti však byla tato budova slavnostně zpřístupněna až po rozsáhlé rekonstrukci, která byla dokončena v roce 1996.

Název:	Oblastní muzeum a galerie v Mostě
Právní forma:	Příspěvková organizace územně samosprávného celku
Zřizovatel:	Ústecký kraj
Datum vzniku:	Stadtmuseum Brück (28. 2. 1888) Městské muzeum (pol. 50. let 20. století) Okresní muzeum v Mostě (změna právní formy k 1. 1. 1964) Oblastní muzeum v Mostě (2003) Oblastní muzeum a galerie v Mostě (sloučení s galerií k 1. 1. 2019)
Sídlo:	Čsl. armády 1360/35, 434 01 Most
IČ:	00080730
Ředitel:	Mgr. Michal Vavroch

Ke konci roku 2024 v OMGM pracovalo celkem **43 zaměstnanců**, pracujících v přepočtu na 37,60 úvazku (stav k 31. 12. 2024), na plný úvazek evidováno 32 zaměstnanců a na zkrácený úvazek 11 zaměstnanců. K 31. 12. 2024 evidovalo OMGM 7 dohod o provedení práce a 11 dohod o pracovní činnosti.

2 Sbírky

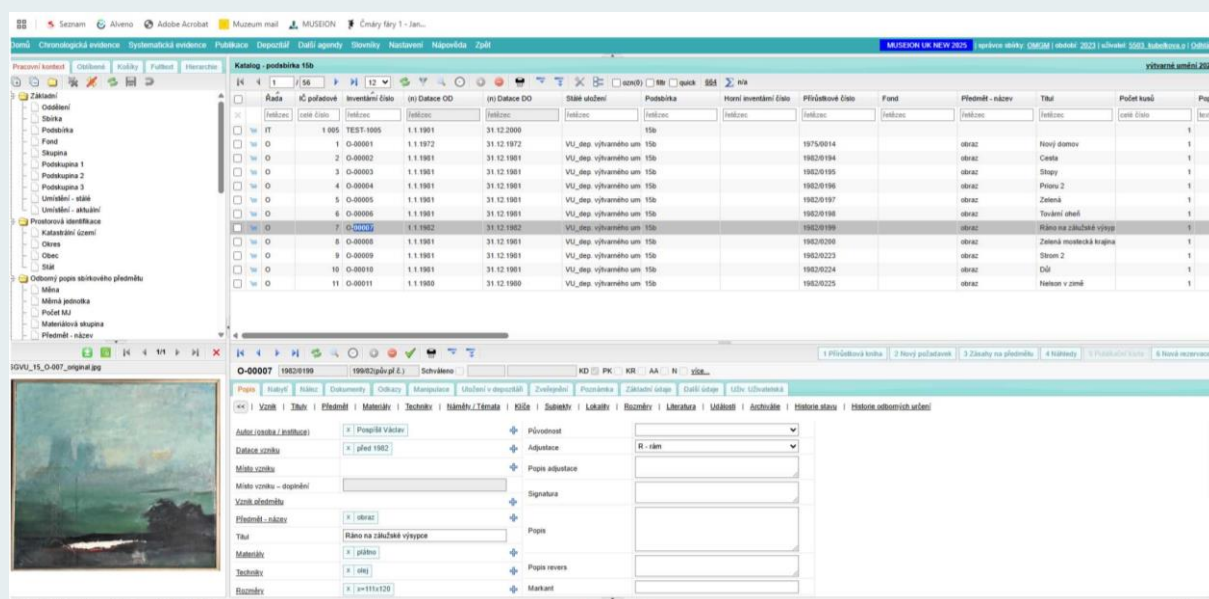
2.1 Charakteristika sbírkového profilu instituce

Počátky sbírky dnešního OMGM můžeme hledat ve sběratelské činnosti Městského muzea v Mostě a Podkrušnohorského muzea v Mostě. Sbírkou byla rozšiřována obvyklými způsoby – formou darů, vlastním sběrem, převody a také nákupy. V polovině 60. let 20. století bylo s tehdejším Okresním muzeem v Mostě sloučeno Městské muzeum v Horním Litvínově (1964) a Domácké vlastivědné muzeum v Hoře Svaté Kateřiny (1965). Řada sbírkových předmětů pochází ze zaniklých objektů (jako je např. klášter minoritů, piaristická kolej v Mostě apod.). Zcela svébytným fondem je mimořádně cenná pozůstalost baronky Ulriky von Levetzow (1804–1899).

Předměty ve sbírce pocházejí převážně z Mostecka. Část fondu však svým původem přesahuje hranice regionu. Kromě různých míst České republiky obsahuje i jednotlivosti z území Evropy, Asie nebo Afriky. Přírodovědné podsbírkou byly v minulosti obohaceny například kolekcemi Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a střediska odborné výchovy Generálního ředitelství Severočeských hnědouhelných dolů (před rokem 1990).

Sloučením muzea s Galeríí výtvarného umění v Mostě (dále též „GVUM“) došlo ke spojení dvou institucí pod hlavičkou Oblastního muzea a galerie v Mostě k 1. 1. 2019. Obě sbírky však byly ponechány samostatně jako sbírka Oblastního muzea v Mostě (sbírka OMM, kód sbírky: MSM/002-05-10/198002) a sbírka Státní galerie výtvarného umění v Mostě (Sbírka SGVUM, kód sbírky: GMO/001-06-18/003001). Sbírkou GVUM je nyní uzavřeným celkem a nové přírůstky již do ní nejsou zapisovány.

V roce 2020 byl v krajských muzeích zaveden počítačový evidenční systém Museion. Naše organizace se vlivem několika faktorů plně zapojila do systému až v roce 2024, kdy byla provedena finální migrace dat. Od téhož okamžiku je Museion vnímán jako primární nástroj správy sbírky i manipulace s ní.

Ukázka jedné stránky systému Museion

2.2 Stav sbírkového fondu v roce 2024

Níže přiložená tabulka uvádí přehled o evidenčních jednotkách (evidenčních číslech) v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury ČR. Tabulka uvádí počty evidenčních jednotek k 31. 12. 2024. Nejedná se o počty předmětů, neboť pod jedním číslem se může ukrývat jedna věc, ale také jejich soubor.

Sbírka OMM podle oborového označení sbírek zapsaných v CES (stav k 31. 12. 2024)

Číslo podsbírký v CES	Název podsbírký	Počet evidenčních jednotek
2	Petrografická	2 527
4	Paleontologická	1 545
5	Botanická	1 424
7	Entomologická	3 029
8	Zoologická	779
9	Archeologická	5 213
10	Historická	967
11	Etnografická	1 734
13	Numismatická	7 286
14	Militária	857
15	Výtvarné umění	6 016
16	Umělecké řemeslo	2 151
17	Uměleckoprůmyslová práce	2 326
18	Knihy (staré tisky)	1 884
19	Písemnosti a tisky	223
20	Negativy a diapozitivy	36 302
21	Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná médiá	2 761
23	Věda, technika a průmyslová výroba	840
24	Další – Hudba	231
24	Další – Ostatní konzervační fond (OKF)	125
25	Jiná – Regionální literatura	2 028
25	Jiná – Různé	324
Celkem		80 572

Sbírka Státní galerie výtvarného umění v Mostě podle oborového označení sbírek zapsaných v CES (stav k 31. 12. 2024)

Číslo podsbírký v CES	Název podsbírký	Počet evidenčních jednotek
15	Výtvarné umění	663

2.3 Akviziční činnost

Akviziční politika OMGM se v souladu se zákonem o muzejnictví zaměřuje na rozšiřování a zhodnocování celého sbírkového fondu. Vzhledem ke vzrůstající naplněnosti depozitárních prostor musí kurátoři pečlivě zvážit, zda daný předmět prokazatelně sbírku obohacuje, a každý přírůstek obhájit před Poradním sborem pro sbírkovou a akviziční činnost OMGM (dále jen poradní sbor).

Poradnímu sboru OMGM se předkládá návrh kurátora na nabytí věci movité, fotodokumentace a případně čestné prohlášení o vlastnictví dárce. Na základě těchto dokumentů poradní sbor vysloví své stanovisko k dané akvizici. Po schválení akvizice nadpoloviční většinou členů poradního sboru jsou předměty po odborném zpracování zařazeny do sbírky. Mezi členy poradního sboru patří zástupci naší organizace, ostatních muzeí, po jednom zástupci má také zřizovatel a Státní okresní archiv v Mostě.

V roce 2024 získalo OMGM do své sbírky předměty formou darů, koupí i sběrem. Specifickým případem jsou předměty, které byly převedeny do řádné sbírkové evidence z tzv. starého sbírkového fondu, což jsou zpravidla předměty ze sbírek muzeí v minulosti sloučených s naší organizací.

Sylva Prchlíková, Kabátnická ulice ve starém Mostě, 2023, 40 x 40 cm

2.3.1 Dary

V roce 2024 nabylo OMGM prostřednictvím darovací smlouvy v tabulce uvedené předměty. Darované předměty jsou postupně odborně zpracovávány a jsou opatřeny evidenčními záznamy. Dárce obdržel jeden exemplář darovací smlouvy, popřípadě děkovný list, v němž je potvrzeno jejich zařazení do sbírky OMM.

Nejvýznamnější akvizicí prostřednictvím darovací smlouvy v roce 2024 je soubor výtvarných děl (převážně obrazů) z původní interiérové výzdoby kulturního domu Repre. Městem Most darované předměty budou zařazeny do podsbírký výtvarného umění.

Podsírka fotografií, filmů, videozáznamů a jiných médií byla formou daru obohacena o album k 50. výročí dlu Obránců míru v Komořanech. Album obsahuje 17 černobílých fotografií, které dokumentují nejen samotný důl, ale také důlní techniku a zaměstnance.

Petrografická podsírka byla v roce 2024 obohacena o dar pěti kusů broušených ukázek minerálu sádrovce z různých nalezišť a dva kusy srostlic krystalů sádrovce z naleziště Štrkovice u Žatce, okres Louny. U broušených sádrovců jde o unikáty, které se v muzejních ani soukromých sbírkách téměř nevyskytují.

Poněkud výjimečně bylo v jednom případě dárce také OMGM. Národnímu filmovému archivu bylo darováno více než sto krátkých filmů o rekultivaci. Jednalo se o materiály ze zrušeného rekultivačního střediska, které je nabídlo bezplatně muzeu. Před započatím akvizičního procesu bylo rozhodnuto, že NFA má pro skladování a ošetření filmů daleko vhodnější podmínky a filmy tak v jeho rukách lépe poslouží veřejnosti. Na oplátku získalo OMGM digitalizát darovaných filmů.

Předměty získané v roce 2024 formou daru

Darovací smlouva	Předmět	Dárce
DS 1/2024	Soubor 47 děl z původní umělecké výbavy kulturního domu Repre v Mostě	Statutární město Most
DS 2/2023	Soubor 105 ks filmů o ekologii	OMGM
DS 3/2023	Album k 50. výročí dlu Obránců míru v Komořanech. Album obsahuje 17 černobílých fotografií	Markéta Löblová Spěváčková
DS 4/2023	Pět kusů broušených ukázek minerálu sádrovce z různých nalezišť a dva kusy srostlic krystalů sádrovce	Svatopluk Prchlík

2.3.2 Koupě

Nejvýznamnějším přírůstkem do muzejní sbírky prostřednictvím koupě je soubor 235 ks rámovaných velkoformátových fotografií (fotoobrazů) od žijící legendy rekultivace krajiny po těžbě uhlí, Ing. Stanislava Štýse, DrSc. Zachycují proměnu vytěžené krajiny a probíhající rekultivace na Mostecku od 50. let 20. století až přibližně do roku 2020.

Další významnou akvizicí je soubor dřevěných hraček z karlovarské části Krušnohoří získaný od soukromého sběratele do podsbírký etnografie. Získané dřevěné výrobky pocházejí z období od konce 19. století do 1. poloviny 20. století a velká část hraček je z 30. let 20. století. Hračkářství je pro tento region nejtýpčtější a nejproslulejší řemeslo, které se nejvíce rozvíjelo právě v horské a podhorské oblasti současného Mostecku, a proto je významná část etnografické podsbírký OMGM tvořena právě hračkami. Na prezentaci krušnohorského hračkářství a řezbářství je kladen velký důraz i ve stálé expozici Ze života obyvatel Krušnohoří. V současné době je příležitost k rozšíření sbírky dřevěných hraček naproste minimum, proto je

akvizice od soukromého sběratele, který se na muzeum s nabídkou obrátil, významnou příležitostí k obohacení muzejní sbírky.

Podsbírka výtvarného umění v roce 2024 zaměřila své akvizice zejména na doplnění děl regionálních výtvarníků. Prostřednictvím koupě byla uskutečněna akvizice obrazů Sylvy Prchlíkové (Kabátnická ulice ve Starém Mostě a III. náměstí ve Starém Mostě), která doposud nebyla ve sbírce zastoupena. Tato výtvarnice patří dlouhodobě k výrazným výtvarným osobnostem regionu. V roce 2022 měla v OMGM velice úspěšnou autorskou výstavu *Tichá zima v Mostě*. Sbírkový fond muzea byl dále obohacen o dva obrazy Jaroslava Valečky, který patří mezi výrazné osobnosti současného výtvarného umění. V roce 2020 měl Jaroslav Valečka v OMGM autorskou výstavu *Pictura Obscura* a po jejím skončení daroval do sbírky obraz *Oltář*. Ve svém díle se opakovaně vrací do krajiny Sudet. Zakoupené dva obrazy vytvoří společně se třemi, které již ve sbírce jsou, ucelený konvolut.

Dalším výtvarníkem mosteckého regionu je Roman Kubec, od kterého OMGM získalo formou koupě výběr 7 originálních humoristických kreseb. Roman Kubec žije a tvoří v Meziboří a je členem České unie karikaturistů. Zúčastnil se celé řady výstav samostatných i společných. Pravidelně přispívá svými vtipy do čtrnáctideníku *Radnice* i na facebook města Litvínova. Spolupracuje s městem Litvínov a instaloval většinu výstav v městské Galerii Radniční sklípek. Doposud nebyl tento autor ve sbírce zastoupen. Důležité je rovněž zmínit, že nám pan Kubec v letošním roce výrazně pomohl při aranžování výstav věnovaných sportování na Mostecku a výstavě představující předměty z tzv. exotických krajín.

Galina Fleischmannová nebyla doposud ve sbírce zastoupená, i když řadu let v regionu působila a dodnes má k němu vztah, takže byly zakoupeny do sbírky dva pastely. Dále pak byla Sbírka výtvarného umění doplněna o výběr dvou děl Waltera Laufa. OMGM se také podařilo do své sbírky získat soubor 32 dřevorezů, matric a kreseb Bohdana Kopeckého. Bohdan Kopecký patřil mezi významné krajináře a je také autorem mnoha ilustrací a grafik. Vybraný soubor dřevorezů, matric a dvou kreseb vytvoří v podsbírce výtvarného umění ucelený soubor děl z doby, kdy zde Bohdan Kopecký žil. Soubor je doplněn i o nástěnku s osobní korespondencí mezi výtvarníkem a jeho tiskařem.

Neméně významným přírůstkem muzejní sbírky jsou prostřednictvím kupní smlouvy získané minerály z klasických krušnohorských mineralogických nalezišť, které jsou vhodným doplněním stávajících geologických sbírek OMGM, především proto, že míst, kde se dají v současné době ukázky minerálů těchto lokalit ještě nalézt, stále ubývá. Celkem je předmětem nabídky 61 kusů minerálů, z nichž velká část nebyla dosud ve sbírce OMGM zastoupena.

Podsbírka vědy a techniky byla v uplynulém roce obohacena o budík mostecké hodinářské firmy Františka Beka. Budík je zajímavý českým značením, které je méně obvyklé než značení německé. Součástí koupě je také konvolut českých tiskovin mostecké zásilkové firmy Hanuš Konrád. Mostecká zásilková firma Hanuš Konrád patřila mezi nejznámější mostecké obchodní společnosti konce 19. a začátku 20. století. Patřila k největším firmám tohoto druhu v Předlitavsku a její zásilkové katalogy (hlavně v německém jazyce) náležely k nejpopulárnějším katalogům zásilkových firem v Rakousku-Uhersku i v Německu. Koupě zahrnuje také část nosníku z ocelové konstrukce původní části podniku Sudetenländische Treibstoffwerke AG (STW) Malttheuern bei Brüx poškozeného bombardováním během jednoho z náletů. Větší část původního vybavení někdejšího podniku STW již dnes až na výjimky neexistuje.

Podsbírka výtvarného umění byla obohacena o grafický list akademického malíře Františka Letáka, který doposud nebyl ve sbírce zastoupen. Dílo bylo vybráno k doplnění sbírkového fondu vzhledem k námětu – zobrazení krajiny Českého středohoří. Druhým grafickým listem od stejného prodejce je dílo od Václava Aloise Šrůtka. Získané dílo představuje pohled na hrad Hněvín, což sbírku doplní ojedinělým námětem tohoto malíře.

Předměty získané v roce 2024 formou koupě

Kupní smlouva	Předmět	Prodávající
KS 1/2024	Grafické listy 2 ks	Václav Lavička
KS 2/2024	Obrazy 2 ks	Sylva Prchlíková
KS 3/2024	Obraz	Jaroslav Valečka
KS 4/2024	Konvolut 7 ks originálů kreseb kresleného humoru	Roman Kubec
KS 5/2024	Pastely 2 ks	Galina Fleischmannová
KS 6/2024	Obrazy 2 ks	Daniel Lauf
KS 7/2024	Soubor 32 dřevorezů, matric a kreseb Bohdana Kopeckého	Jan Hanzlíček
KS 8/2024	Velkoformátové fotografie 235 ks	Stanislav Štýs
KS 9/2024	Kolekce 61 kusů minerálů	Zdeněk Dvořák
KS 10/2024	Obraz	Jaroslav Valečka
KS 11/2024	Budík, nosník a Konvolut českých tiskovin zásilkové firmy Hanuš Konrád, Most	Lukáš Zuska
KS 11/2024	Sbírka krušnohorských dřevěných hraček a dekorací, celkem 389 předmětů	Jan Samek

Sbírka krušnohorských dřevěných hraček a dekorací

2.3.3 Vlastní sběr

Nejvýznamnějším zdrojem přírůstků přírodovědných podsbírek muzea je terénní výzkum zaměstnanců přírodovědného oddělení, který je zaměřen na regionální sběry z Ústeckého kraje. Tento sběr je součástí systematické sbírkové činnosti muzea.

Přírůstky nabyté terénním výzkumem odborných zaměstnanců tvořily entomologické, botanické a zoologické exempláře, které budou zařazeny do příslušných podsbírek. Celkem bylo vlastním sběrem takto získáno několik stovek entomologických exemplářů (soubor bezobratlých – pavouků, blanokřídlých, kříšů a brouků) a botanických exemplářů.

2.3.4 Založení nové podsbírký

V roce 2024 došlo k založení nové přírodovědné podsbírký (podsbírký mykologická), která obsahuje vlastním sběrem získané mykologické exempláře. Kolekce obsahuje 24 exsikátů (tj. vysušený, příp. vylisovaný jedinec) běžných i vzácnějších taxonů makromycet v celkem 43 exemplářích. Sběry pocházejí z terénních sběrů Pavla Krásenského a Víta Jozy uskutečněných v různých lokalitách severozápadních Čech v letech 2016–2024.

2.4 Evidence

Sbírký OMM byla Ministerstvem kultury ČR zapsána do Centrální evidence sbírek pod evidenčním číslem sbírký MSM/022-05010/198002 dne 2. 10. 2002. Aktualizace probíhá v systému Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR, který je přístupný jako on-line webová aplikace. Změny provedené v systému on-line je pak nutno v souladu s muzejním zákonem legitimizovat formální žádostí.

Celkem bylo za rok 2024 zaevidováno 9 přírůstků chronologické evidence (mimo knihovnu OMGM). Tyto přírůstky byly zapsány do přírůstkové knihy pod čísly 2024_0001–2024_0009.

Přírůstky chronologické evidence podle způsobu nabytí (mimo knihovnu OMGM)

Způsob nabytí	Počet př. č.
Sběr (vlastní sbírková činnost a arch. nálezy)	4
Převody ze studijního materiálu (starý muzejní fond)	4
Nákupy	0
Dary	1
Celkem	9

Přírůstky chronologické evidence podle oborového členění CES (mimo knihovnu OMGM)

Podsbírký dle členění CES	Počet př. č.	Počet ks
5 – Botanická	800	800
6 – Mykologická	24	43
7 – Entomologická	155	807
8 – Zoologická	16	16
9 – Archeologická	8	8
11 – Etnografická	36	160

Z původního sbírkového fondu muzea byly zpracovány do obou stupňů evidence početně rozsáhlé soubory předmětů, které byly zařazeny do podsbírký etnografie. Jedná se o předměty pocházející z krušnohorské oblasti z let 1880–1960. Soubor představuje důležitou dokumentaci vybavení domácností obyvatel Krušnohoří v daném období. Do muzejní sbírký

byly v roce 2024 zařazeny náhodné archeologické nálezy z doby bronzové a středověku předané do muzea soukromými nálezci. Jedná se především o sekery, šípy, sponu a bronzový srp. Předměty byly zařazeny do podsbírký archeologie.

V roce 2024 byly do sbírky zařazeny početné soubory předmětů zařazené do podsbírký botanické (herbářové položky cévnatých rostlin) a entomologické (bezobratlí).

Celkový počet nových evidenčních čísel systematické a chronologické evidence všech podsbírek za rok 2024 nahlášených na CES MK ČR (včetně katalogizací)

Podsírka dle členění CES	Počet evidenčních jednotek
7 – Entomologická	792
9 – Archeologická	203
11 – Etnografická	86
Celkem	1 081

Aktualizace sbírkové evidence pro CES v roce 2024 byla prováděna formou II. stupně systematické evidence, protože přírůstky chronologické evidence jsou ihned zpracovány a evidovány zároveň i v systematické evidenci II. stupně.

Kromě uvedených nových záznamů do CES probíhala také průběžná katalogizace spočívající ve vyřazení přírůstkových čísel a jejich nahrazení novými evidenčními čísly systematické evidence. Dále probíhaly přesuny evidenčních čísel mezi podsírkami a dílčí úpravy tvaru evidenčního záznamu. Tyto změny jsou prováděny v rámci reorganizace sb. fondu OMGM.

Evidenční čísla zpracovaná ke konci kalendářního roku jsou hlášena Ministerstvu kultury vždy na počátku následujícího roku. Počty evidovaných čísel se proto liší od počtů čísel aktualizace v průběhu roku kalendářního. O přírůstcích chronologické evidence sbírky OMM je prostřednictvím systému MUSEION informován také Krajský úřad Ústeckého kraje.

2.5 Udělení reprodukčního práva

V průběhu roku 2024 OMGM udělilo celkem 24 povolení pro reprodukování sbírkových předmětů, nejčastěji fotografií.

Povolení k reprodukci byla udělena bezplatně pod podmínkou, že subjekt, kterému bylo povolení uděleno, bude postupovat v souladu s autorským zákonem. Za udělené povolení OMGM obdrželo dle předchozí domluvy jeden či více výtisků publikací, ve kterých byl obrazový materiál publikován. Povolení byla udělena formou licenční smlouvy nebo smlouvy o poskytnutí práva k užití reprodukce sbírkového předmětu.

Nejčastějším příjemcem povolení k reprodukci bylo v roce 2024 město Most. Jednalo se o fotografie do informační brožury, pro měsíčník Mostecké Listy a k výstavě věnované spolupráci s partnerským městem Meppel. Příjemci byly také Česká televize a TV Nova pro televizní reportáže o demolici královského města Mostu. OMGM udělilo několik povolení využití sbírkových fotografií pro výstavní účely pro příjemce Národní památkový ústav, Správa železnic a obec Nová Ves v Horách. V několika případech bylo povolení uděleno pro publikování fotografií pro katalog (např. ke katalogu výstavy *Mucha dnes* Gočárový galerie) či knihu. Nakladatelství Academia obdrželo od OMGM soubor pohlednic, negativů a fotografií pro českou a německou verzi publikace s pracovním názvem *Zaniklé obce*.

OMGM poskytlo fotografie sbírkových předmětů pro monografii věnovanou malíři, sochaři a ilustrátoru Franzi Grussovi (předpokládaný termín vydání 2026). OMGM uzavřelo s Výzkumným

ústavem geodetickým, topografickým a kartografickým, v. v. i., smlouvu o poskytnutí obrazového materiálu pro projekt *Most – město, které nezaniklo*, jehož výstupem bude kromě jiného také virtuální 3D model městské zástavby.

OMGM uzavřelo smlouvy o poskytnutí reprodukcí sbírkových předmětů se subjekty, které provozují internetové stránky – např. www.projektmozaiky.cz, www.darujme.cz, www.birdlife.cz, www.facebook.com/mozaikyart.

2.6 Inventarizace

Sbírková evidence muzea v předchozích desetiletích vykazovala závažné nedostatky, které způsobila především dlouholetá absence kurátorů spravujících jednotlivé podsbírkky. Příkazem ředitele č. 004-2015 – Opatření ve věci inventarizace sbírkových fondů ze dne 1. 6. 2015 byla zahájena mimořádná inventarizace celé sbírky OMM. V průběhu mimořádné inventarizace byla do konce roku 2022 kompletně inventarizována většina podsbírek sbírky OMM. Pouze v nejproblematictějších podsbírkách probíhala inventarizace i v průběhu roku 2024 (viz níže).

V podsbírkách, kde byla již dokončena kompletní inventarizace, je nadále prováděna periodická inventarizace na základě dlouhodobého harmonogramu (10letý cyklus) ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky Ministerstva kultury ČR k zákonu č. 275/2000 Sb.

Účelem a cílem inventarizací je zejména:

- ověření, že předměty vedené ve sbírkové evidenci fyzicky existují,
- porovnání inventarizovaných předmětů s příslušným záznamem chronologické a systematické evidence, včetně ověření shodnosti a úplnosti evidenčních čísel a počtu kusů,
- ověření stavu sbírkových předmětů, zjištění potřeby preparace, konzervace nebo restaurování, případně změny v uložení předmětů.

Inventarizace probíhaly dle § 12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy v plném znění, podle § 3 vyhlášky MK ČR č. 275/2000 a zákona č. 257/2001 Sb., zákona č. 483/2004 Sb. ve znění zákona č. 186/2004 Sb. a zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách (knihovní zákon).

Inventarizace sbírkového fondu OMM podle podsbírek 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024

Podsírka	Počet evidenčních položek
2 – Petrografická	200
4 – Paleontologická	200
5 – Botanická	33
7 – Entomologická	127
8 – Zoologická	190
9 – Archeologická	784
10 – Historická	507
11 – Etnografická	101
13 – Numizmatická	6 933
14 – Militária	917
15 – Výtvarné umění	1 757
15 – Výtvarné umění (SGVUM)	135

16 – Umělecké řemeslo	112
17 – Uměleckoprůmyslová práce	599
18 – Knihy (staré tisky)	500
20 – Negativy a diapozitivy	2 875
21 – Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	537
23 – Věda, technika a průmyslová výroba	838
24 – Další – Hudba	119
25 – Jiná – Různé	15
Celkem	17 479

Celkem bylo v průběhu roku inventarizováno 21,7 % sbírkového fondu OMM (z počtu předmětů k 31. 1. 2024).

Ve sbírce Státní galerie výtvarného umění v Mostě (GMO/001-06-18/003001) probíhala periodická inventarizace na základě dlouhodobého harmonogramu (10letý cyklus) ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky Ministerstva kultury ČR k zákonu č. 275/2000 Sb.

Inventarizace sbírkového fondu Sbírký Státní galerie výtvarného umění v Mostě (GMO/001-06-18/00300) 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024

Název podsbírký	Počet inv. předmětů (evidenčních čísel)
15 – Výtvarné umění (SGVU)	135

Celkem bylo v průběhu roku inventarizováno 20,4 % sbírkového fondu SGVU. Podrobnosti a zhodnocení jsou uvedeny v jednotlivých zápisech o inventarizaci.

Od počátku minulého cyklu inventarizace (2012) nebyla k 31. 12. 2024 protokolárně uzavřena inventarizace v těchto podsbírkách:

- a) podsbírká 10 – Historická
- b) podsbírká 11 – Etnografická
- c) podsbírká 16 – Umělecké řemeslo
- d) podsbírká 17 – Uměleckoprůmyslová práce

V uvedených podsbírkách dojde k protokolárnímu dokončení inventarizačních prací začátkem roku 2025. Uvedené podsbírký patří z hlediska inventarizačních prací vzhledem ke stavu sbírky a počtu předmětů k nejnáročnějším. Uvedené podsbírký nebyly inventarizovány ani odborně zpracovávány minimálně od počátku 90. let 20. století. O provedené inventarizaci za rok 2024 bude informováno Ministerstvo kultury ČR formou Oznámení o provedení každoroční inventarizace sbírkových předmětů podle ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb. do konce února 2025.

2.7 Péče o sbírký

V roce 2024 prošlo rukama konzervátorů Oblastního muzea a galerie v Mostě více než 2 400 předmětů. Byla provedena očista, dezinfekce a konzervace sbírkových předmětů (62 ks), předmětů vybraných do výstav (344 ks), předmětů nabytých z pozůstalostí (p. Bohumil Hlaváček) či na základě vzájemné spolupráce (Obecní úřad Nová Ves) v počtu 380 ks. Celkem bylo provedeno 17 restaurátorských zásahů.

V loňském roce pokračovalo čištění kompletní sbírky výtvarného umění a plastik v rámci rekonstrukce depozitářů výtvarného umění. Bylo ošetřeno cca 730 obrazů, včetně oprav rámců, fotodokumentace i soupisu obrazů. Dále bylo očištěno a dezinfikováno cca 245 zasklených grafik, cca 145 obrazových rámců, opět včetně oprav, a bylo vyčištěno cca 426 plastik.

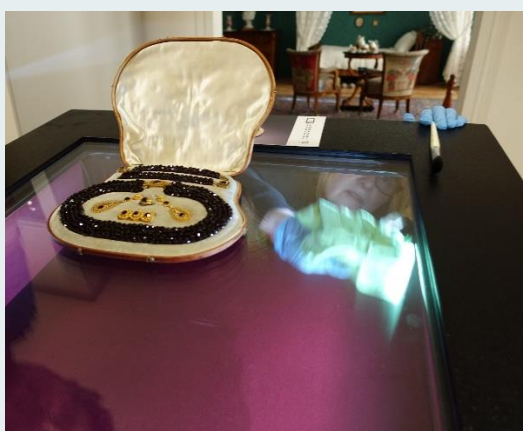
Mezi zrestaurovanými předměty byly například cestovní truhla mosteckého malíře a cestovatele Emila Uhla z 19. století (Lucie Marková), obraz Krista při poslední večeři, kolem roku 1850 (Dagmar Pícová) či 6 ks židlí z poloviny 19. století (Miroslav Vrba). Mezi konzervovanými předměty pak byly například skokanské lyže ze 40. let 20. století (Dagmar Čechová)

Konzervátoři se v roce 2024 účastnili transportu a demontáží uměleckých děl z kulturního domu Repre v Mostě, který od jara 2024 prochází celkovou rekonstrukcí. OMGM převzalo do svých sbírek celkem 49 uměleckých děl (obrazy, grafiky, textilní obrazy, vitráž, baňkový lustr). I těmto předmětům bylo již poskytnuto základní ošetření a dezinfekce. V roce 2024 pokračovala také inventarizace podsbírek č. 17 – Uměleckoprůmyslová práce a č. 16 – Umělecké řemeslo – kovy (Dagmar Pícová), č. 16 – Umělecké řemeslo – nábytek (Miroslav Vrba), jejich katalogizace, zpracování a digitalizace.

Na začátku roku probíhaly v konzervátorských dílnách exkurze žáků 2. stupně základních škol v Mostě. Exkurze organizovalo Vzdělávací centrum GENESIA, které spolupracuje se školami a zaměřuje se na změnu stereotypů při rozhodování se o studijních oborech. V letních měsících pak pod vedením konzervátorů probíhala odborná praxe studentů Masarykovy univerzity v Brně, oboru Chemie a technologie materiálů pro konzervování – restaurování.

Oddělení konzervace a restaurování OMGM bylo na podzim organizátorem a hostitelem setkání severočeských konzervátorů – Sekce severočeských konzervátorů a restaurátorů. Na setkání dorazili konzervátoři ze Žatce, Loun, Teplic, Ústí nad Labem, Děčína, Liberce, České Lípy a Jablonce nad Nisou.

Pracovníci restaurátorských a konzervátorských dílen OMGM se dále podíleli na přípravách a instalacích výstav včetně transportů, na organizaci akcí pro veřejnost (vernisáže, tzv. dílničky atd.). Důležitá je rovněž výpomoc s běžným provozem muzea, jako jsou nejrůznější truhlářské práce a zajištění pomocného materiálu. Pracovníci konzervátorského oddělení se také věnovali studiu odborné literatury, poskytovali badatelské služby, přispívali články do muzejního periodika *Pod Hněvínem* či se vzdělávali na odborných školeních, seminářích a konferencích.

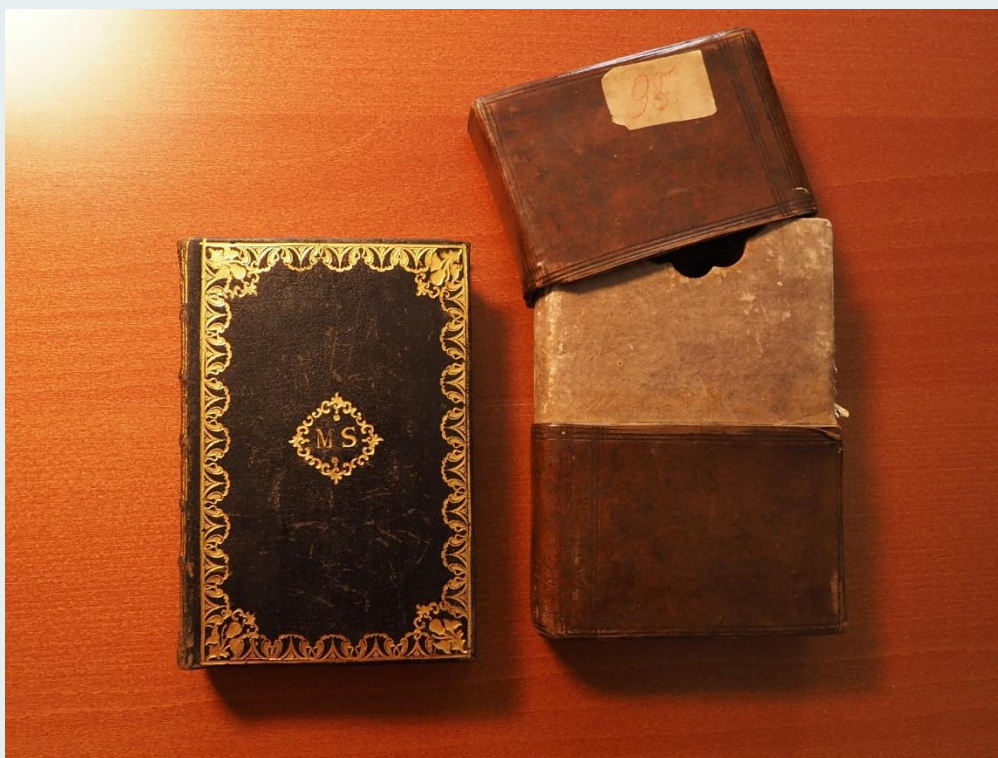
Konzervátorky při práci na sbírkových předmětech

Průběžně byla pořizována fotodokumentace k jednotlivým sbírkovým předmětům, a to jak v náhledové kvalitě pro badatelské účely, tak v tiskové kvalitě pro účely publikování v

katalozích výstav a odborných publikacích. Kromě fotodokumentace sbírkových předmětů byla zhotovena řada fotografií pro potřeby výstav (příprava tiskovin, dokumentace vernisáží, instalací apod.). Díky průběžné fotodokumentaci při inventarizaci části podsbírky plastik bylo do sbírkové evidence Museion doplněno téměř 486 barevných fotografií plastik. V ojedinělých případech byly pořízeny elektronické fotografie staré černobílé fotodokumentace. Jednalo se zpravidla o rozměrné plastiky, které byly umístěné tak, že nedovolovaly fotodokumentaci pořádit.

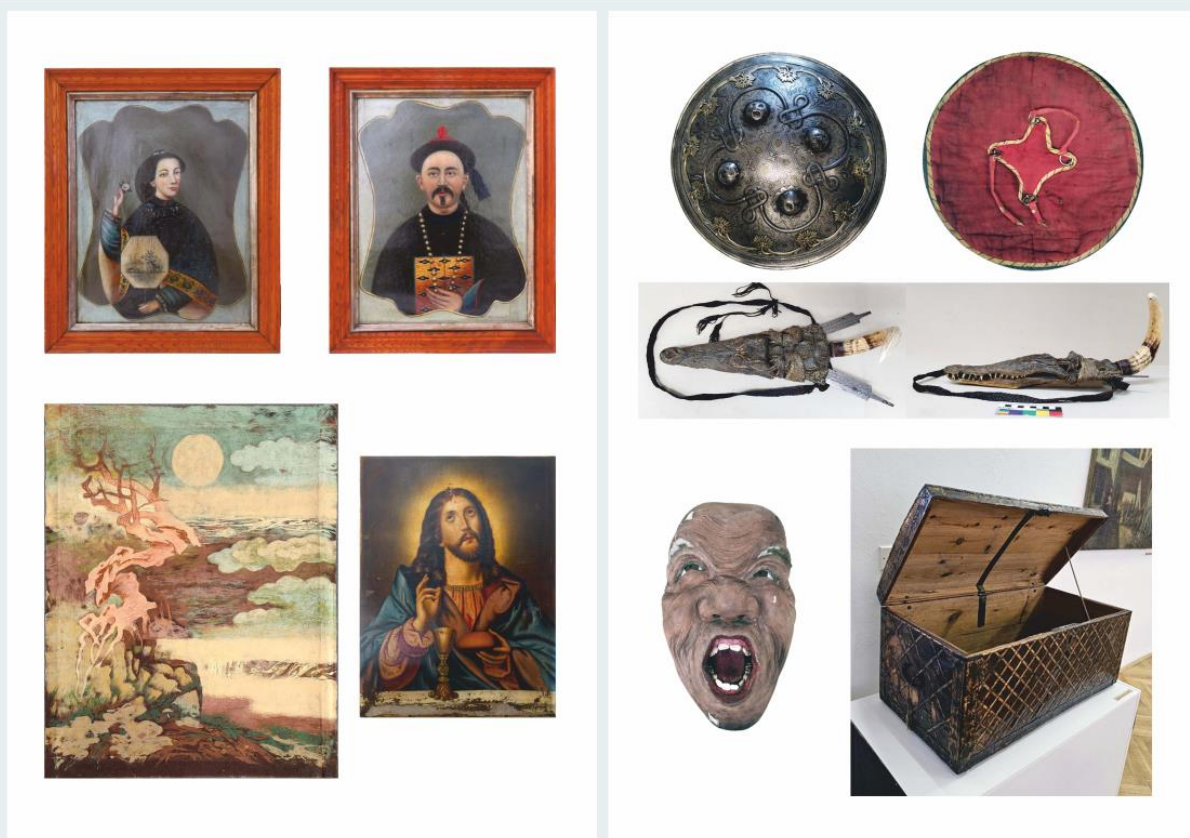
Oddělení knihovny a dokumentace zdigitalizovalo v roce 2024 celkem 5 rukopisů:

- Signatura 9/Ruk: DISPUTATIONES IN UNIVERSAM ARISTOTELIS LOGICAM praelectae In Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi a Reverendo ac Doctissimo Patre Godefrido Hänel. E Societate IESU.
- Signatura 78/Ruk: GULDENER. Himmels Schlüssel in welchen Allerhand kräftige Morgens- und Abends Mess-Vesper Beicht und Communion Gebether...
- Signatura 29/Ruk: LIBER MAGISTRALIS ERECTVS SVB GVBERNIO R[everendi] P[atris] p[atris] Mariani Franckenberg...
- Signatura 105/Ruk: NABOŽNY Spusob kemssy Swatte, kspowiedj w Prży gymani Rani a gyny Rozlycznie Modlyttby Odemie Přzepsany W. Sylnyho.
- Signatura 205/Ruk: CHORALE DE TEMPORE, ET SANCTIS AD RITUM MISSALIS ROMANI...PRO USU ECCLESIAE DECANALIS PONTENSIS...

Digitalizovaný rukopis ze sbírkového fondu knihovny

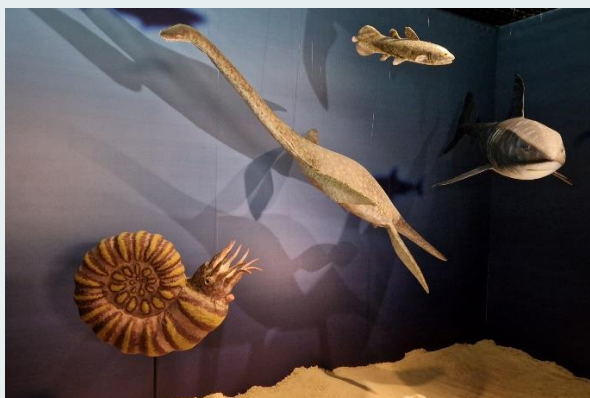
Všichni kurátoři muzea průběžně sledují podmínky (teplotu, vlhkost) v depozitářích i v expozicích, aby zajistili správné uložení sbírkových předmětů i jejich průběžný stav. Po dokončení rekonstrukce zabezpečovacího systému a čidel budou mikroklimatické podmínky v depozitářích sledovány automaticky. Postupně probíhají modernizace jednotlivých depozitářů. V roce 2024 se jednalo o depozitář geologie, militárií a všechny čtyři depozitáře podsbírky výtvarného umění.

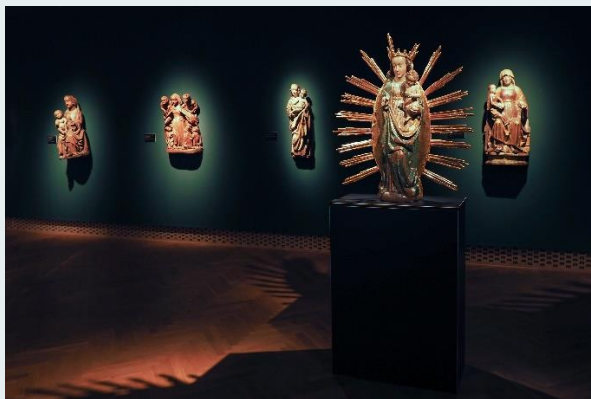

Ukázka konzervovaných sbírkových předmětů

2. 9 Stálé expozice

Podobně jako v depozitářích byly stálé expozice kompletně zakryty v průběhu realizace zabezpečovacího systému, aby se minimalizovalo pronikání prachu. Práce probíhaly ve třech hlavních vlnách, které byly od sebe časově oddělené – instalace lišt, které byly přivrtány ke stěnám, protahování kabelů lištami a instalace samotných čidel. Prašnost byla samozřejmě největší u první vlny, nevyhnula se ovšem ani ostatním fázím. Bylo proto vždy na zvážení, zda je pro chod muzea výhodnější místnosti a exponáty ponechat zaplachtované po celou dobu prací, což vedlo k delšímu uzavření expozic, anebo je zakrývat a odkrývat opakovaně, což bylo pracnější. Cílem samozřejmě bylo ponechat expozice uzavřené návštěvníkům jen po co nejkratší dobu. Znovu je třeba zopakovat velký dík zejména oddělení restaurování a konzervace a oddělení provozu, na nichž tyto úkony spočívaly především.

Pohledy do stálých expozic

Poklady výtvarného umění Mostecka (14.–16. století)

Expozice byla otevřena v polovině března 2023. Prezentuje nejvzácnější ukázky gotického a renesančního umění ze sbírek muzea. Část ze dvou desítek exponátů pochází z přesunutého děkanského kostela v Mostě, ostatní pak z existujících i zaniklých kostelů Mostecká. Dominantní zastoupení mají náboženské motivy, zejména ze života Panny Marie a Ježíše Krista, ale díla zobrazují také výjevy z legend o svatých. Nejstarším vystaveným předmětem je relikviář ze 14. století, nejmladším pak obraz zpodobňující tzv. „Zahražanský zázrak“ namalovaný ve století 18., který tak tvoří výjimku z daného časového období. Původ prezentovaných uměleckých děl nacházíme v širší oblasti severních Čech a přilehlého Saska s dominantním vlivem Krušnohoří.

Většina obrazů i soch prošla v nedávné minulosti náročným restaurováním. Vystavena jsou samozřejmě i tři díla, která byla zrestaurována v rámci projektu *Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří*. Exponáty přesahují svou kvalitou i významem hranice regionu a bez nadsázky jsou skutečnými poklady severočeského umění.

V roce 2024 byli osloveni autoři architektonického návrhu galerijních prostor ve 3. patře muzea Pavel Koch a Marek Turic. Naším požadavkem bylo navržení vizuálního oddělení vstupní chodby, na které se stýká vstup do expozice se středověkým uměním a vstup do galerijní části. Důvodem bylo, že ke stálé expozici chyběl adekvátní úvodní text, respektive jakékoli její označení. Výsledkem bylo drobné přepažení chodby ze sádkartonu (cca 1,5 m), na které bude instalována velkoformátová fotografie děkanského kostela. Polepem s gotickou klenbou budou také zvýrazněny dveře do expozice. Realizace je naplánována na únor 2025 po skončení výstavy.

Geologie severozápadních Čech

V 2023 byla veřejnosti představena geologická expozice, která je první etapou výstavby nové přírodovědné expozice s názvem *Příroda severozápadních Čech*. Expozice geologie nabízí pohled do hluboké minulosti našeho regionu prostřednictvím zkamenělin a minerálů. Vystaveno je více než 550 sbírkových předmětů. Největší část tvoří zkameněliny z povrchových lomů na Mostecku a Chomutovsku. Za připomenutí stojí ukázky minerálů z Českého středohoří, Mostecké pánve a Krušných hor. Součástí expozice jsou dvě menší dioramata, která nabízejí pohled na faunu křídového moře a čtvrtohor. Vše je doplněno množstvím odborných textů, fotografiemi a také reprodukcemi obrazů převážně s tematikou druhohorního a třetihorního prostředí.

Ze života obyvatel Krušnohoří

Expozice pojatá jako otevřený depozitář představuje zařízené krušnohorské světnice a dílny. Důraz klade na všední život, domácí práce i typická řemesla, jako jsou hornictví,

punčochářství, krajkářství, řezbářství či hračkářství. Nabízí také pohled na kouzelnou krušnohorskou vánoční atmosféru s místními betlémy. Většina exponátů pochází z okolí Litvínova a Hory Svaté Kateřiny. Dominantní místo zaujímá instalace mosteckého betlému řezbáře Antona Schembery z konce 19. století, který je součástí sbírek od roku 1926.

V roce 2023 byly nově otevřeny další dvě kóje – stodola se zemědělským náčiním a ukázky prací mosteckých paličkářek. V roce 2024 pak byla stodola doplněna o další exponáty, například zrestaurovaný fukar na obilí, volské chomouty a další zemědělské nástroje. Celá expozice je každoročně doplňována velikonoční a vánoční výzdobou a tematickými dekoracemi a doplňky k ročním obdobím. Paličkářky přidávají i další témata – například v létě, kdy jezero Most hostilo Olympijský festival, byla výstava paličkované krajky věnována olympijským sportům a doplněna paličkováným obrazem zpodobňujícím město Most. Současnou produkci dřevěné hračky z české strany Krušných hor reprezentují tzv. kuřníci – typické vánoční dekorace v podobě dýmajících panáčků z výroby NBW, s.r.o. v Nové Vsi v Horách.

Anděl ve třpytu par

Vystavené exponáty pocházejí z rozsáhlé pozůstalosti Ulriky von Levetzow, která je součástí sbírek mosteckého muzea již od roku 1900. Hlavním výstavním exponátem expozice je světově unikátní souprava barončiných granátových šperků, jedno z nejvzácnějších šperkařských děl nacházejících se na území České republiky. Hlavním odborným partnerem expozice je Národní muzeum Praha.

Expozice byla znovu otevřena v roce 2019, když nahradila předchozí instalaci. Proti ní je obohacena zejména o moderní a multimediální výstavní prvky a jazykové mutace. V roce 2023 proběhla dílčí reinstalace, během které se podařilo v prostoru části chodby vybudovat malý interiér zámecké knihovny, kam byly umístěny knihy z pozůstalosti Ulriky von Levetzow a její matky Amálie. Vystaveno je tak celkem 1 600 knih s nejrůznější tematikou. Expozice je vybavena třemi informačními kiosky s jazykovými mutacemi, které tak poskytují větší rozsah informací k této expozici.

2.10 Výpůjčky a zápůjčky sbírkových předmětů

Celkem bylo uzavřeno 35 smluv o výpůjčce sbírkových předmětů, přičemž 12 z nich uzavřelo OMGM v pozici vypůjčitele. Výpůjčky souvisely převážně s jednorázovými výstavami. Celkem si OMGM vypůjčilo 453 předmětů (resp. evidenčních položek) a naopak zapůjčilo 448 předmětů; mezi ně však řadíme i dlouhodobé zápůjčky.

Transport obrazu Alfonse Muchy na výstavu do Gočárový galerie v Pardubicích

Zapůjčené předměty jsou pravidelně podle daného harmonogramu kontrolovány za účasti odborných pracovníků. V průběhu roku byla provedena podrobná kontrola předmětů, které má jako dlouhodobou výpůjčku Partnerský spolek Litvínov, o.p.s., Horský klub v Lesné, dlouhodobé výpůjčky Městského úřadu v Litvínově, statutárního města Mostu a Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ústí nad Labem, a ZUŠ F. L. Gasmanna.

2.10.1 Zápůjčky jiným subjektům

K nejvýznamnějším akcím, na kterých se OMGM podílelo zápůjčkou, patřila výstava s názvem *Mucha dnes, která se konala v Gočárově galerii v Pardubicích. Jednalo se o obraz Bůh Mamon, někdy též uváděný jako Alegorie bohatství, z pozdní tvorby Alfonse Muchy. Obraz zdobil stěnu nad pokladnami mostecké záložny.*

V rámci projektu EU s názvem *Hračkářský průmysl v Krušnohoří – dvě země – dvě cesty*, který mapuje poválečnou historii výroby dřevěných hraček na české a saské straně Krušných hor, se na výstavě *Dřevěné drahokamy Krušných hor, Hračkářský průmysl v Krušnohoří – dvě země – dvě cesty* uskutečnila prezentace dřevěných hraček z etnografické podsbírky OMGM. Výstava se konala v Städtische Museen, Manufaktur der Träume, Annaberg-Buchholz.

Pohled do výstavy *Dřevěné drahokamy Krušných hor*, Annaberg-Buchholz

Další významnou akcí byla výstava Regionálního muzea v Teplicích s názvem *Uhlí*, na kterou byly zapůjčeny exponáty s hornickou tematikou. Na výstavu s názvem *Námořníci českých zemí* byly Muzeu města Ústí nad Labem poskytnuty předměty s námořní tematikou. Oblastní muzeum v Lounech si z petrografické podsbírky vypůjčilo předměty na výstavu *Obyčejný sádrovec?*

Několik výpůjček sbírkových předmětů bylo prostřednictvím smlouvy uskutečněno z důvodů jejich odborné analýzy a dokumentace. Týkalo se to předmětů z archeologické podsbírk.

Ostatní smlouvy se týkají dlouhodobých výpůjček. S městem Hora Sv. Kateřiny je uzavřena výpůjčka na předmět dlouhodobě umístěný v budově městského úřadu. Sbírkové předměty OMGM jsou instalovány v dlouhodobých expozicích Podkrušnohorského technického muzea, Národního památkového ústavu (v děkanském kostele v Mostě), Nového Hradu v Jimlíně, statutárního města Mostu (exteriérová expozice), Základní umělecké školy F. L. Gassmanna, p. o. (exteriérová expozice), Zámku Valdštejnů v Litvínově (Partnerský spolek Litvínov, o.p.s., Městský úřad v Litvínově), Kulturního zařízení Kadaň, Horského klubu v Lesné, Obecního muzea v Nové Vsi v Horách, Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, Vojenskohistorického ústavu Ministerstva obrany ČR (Armádní muzeum Žižkov), Muzea Brněnska (památník ve Slavkově) a Unipetrolu.

Několik předmětů z podsbírk etnografické je dlouhodobě zapůjčeno do zahraničí, do expozice Sudetendeutsche Stiftung v Mnichově. Celkem má OMGM v rámci dlouhodobých výpůjček u jiných subjektů 350 předmětů (evidenčních položek) a 6 beden s archeozoologickým materiálem.

2.10.2 Výpůjčky od jiných subjektů

Nejvýznamnější výstavní akcí, na kterou si OMGM vypůjčilo předměty od soukromých sběratelů i veřejných institucí, byla výstava *Mezi Prahou a Káhirou. 100 let české egyptologie*. Další rozsáhlejší výpůjčky, převážně od soukromých sběratelů, byly OMGM realizovány na výstavu *Sport na Mostecku. Malá výstava o velkých věcech*. Ostatní výpůjčky se týkaly především výstav v muzejní galerii.

Dlouhodobá výpůjčka Zahražanský zázrak z majetku statutárního města Mostu

Kromě uvedených výpůjček na krátkodobé výstavní projekty má OMGM zajištěny dlouhodobé výpůjčky na předměty pro stálou expozici baronky Ulriky von Levetzow, konkrétně od Památníku národního písemnictví a od soukromého půjčitele. Od Národního památkového ústavu je dlouhodobě vypůjčena kopie Mosteckého kancionálu.

Dlouhodobě je v prostorách OMGM instalován obraz *Zahražanský zázrak* (též *Vraždění jeptišek v Mostě*) z majetku statutárního města Mostu. Další dlouhodobé výpůjčky jsou uzavřeny se dvěma soukromými půjčiteli a s Římskokatolickou farností – Děkanstvím Most.

3 Odborná a výzkumná činnost

3.1 Přírodovědné oddělení

Jednou z hlavních náplní práce přírodovědného oddělení je sbírkotvorná činnost na území Mostecka, resp. Ústeckého kraje, jejíž výsledky se pravidelně zveřejňují na stránkách recenzovaného sborníku, který naše muzeum vydává.

V roce 2024 se zintenzívnily přípravné práce na podkladech pro novou přírodovědnou expozici *Přírodou severozápadních Čech*. V druhé polovině roku se začalo pracovat na projektové dokumentaci ke stavební části, která má být dokončena na začátku roku 2025. Bylo také dokončeno celkové rozvržení expozičních prostor a byly připraveny všechny podklady pro jednotlivé části expozice, ve které budou představeny čtyři základní biotopy – mokřady, les, lidská sídla a otevřená krajina. Započetí realizace je plánováno na rok 2026 v případě získání finanční podpory v některém z dotačních titulů. Expozice má být vybudována v 1. patře (vedle recepcce) jako pokračování již existující geologické expozice.

Přírodovědné oddělení se přímo podílelo na několika výstavách. Botanik Vít Joza zprostředkoval zapůjčení výstavy *Nedoceněné skvosty přírody* Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Jednalo se o panelovou výstavu u příležitosti vyhlášení několika významných velkoplošných chráněných území (NP Křivoklátsko, CHKO Krušné hory, CHKO Soutok), kterou jsme doplnili o preparáty a modely živočichů, ukázky bezobratlých, rostlin a hornin, vyskytujících se na území připravované Chráněné krajinné oblasti Krušné hory.

Jaroslav Bažant a Pavel Dvořák se podíleli zapůjčením a instalací vybraných sbírkových předmětů na výstavě *Z Mostu až na konec světa*. Entomolog Pavel Krásenský představil na výstavě pod názvem *Skrytý svět bezobratlých* své velkoformátové fotografie hmyzu a pavoukovic. Přírodovědné oddělení připravilo dvě vitríny s ukázkami vybraných zástupců bezobratlých a také ptáků, které byly návštěvníkům představeny v rámci hry pro veřejnost postavené na rekordech ze zvířecí říše.

Mezi pravidelné akce oddělení patří i komentované vycházky do přírody. První akcí byla vycházka k jezeru Most, která proběhla 3. února u příležitosti Světového dne mokřadů a průvodcem byl zoolog Jaroslav Bažant. Jezero Most patří k nejvýznamnějším zimovištím vodních ptáků v Česku a akce měla mimořádně úspěšnou návštěvnost, podobně jako ostatní vycházky zaměřené na pozorování ptáků vedené panem Bažantem. Velmi oblíbené je celorepublikové *Vítání ptačího zpěvu*, které pořádá Česká společnost ornitologická. Letos se (4. května) účastníci podívali za opeřenci na vrch Milá a také na Písečný vrch. V rámci akce bylo okroužkováno také několik ptačích druhů.

Dne 18. dubna proběhla botanická vycházka, kterou vedl botanik Vít Joza. Ta zavedla účastníky na vrch Milá, který patří nejen z pohledu botaniky mezi jedny z nejbohatších vrchů lounské části Českého středohoří. 16. května proběhla vycházka *Za bezobratlými a rostlinami na vrch Hněvín*, kterou vedli společně botanik Vít Joza a entomolog Pavel Krásenský. Návštěvníci mohli vidět zajímavé druhy rostlin a bezobratlých, které se vyskytují v lesích a na skalní stepi známého vrchu.

Pro milovníky bezobratlých byla připravena vycházka na vrch Bořeň, která proběhla 28. května. Pod vedením entomologa Pavla Krásenského se účastníci seznámili jak s lesními druhy bezobratlých, tak s druhy žijícími na skalních stepích pod vrcholem. Letošní novinkou byla velmi atraktivní Motýlí noc, která proběhla 19. července ve večerních a nočních hodinách. Entomolog Pavel Krásenský seznámil účastníky s bezobratlými, kteří žijí v noci. Po setmění bylo zahájeno vábení hmyzu pomocí speciální UV lampy, která osvětlovala bílé plátно. Podařilo se přilákat několik menších nočních motýlů, brouků, královen mravenců nebo jepic. Ačkoli jsme se těšili zejména na noční motýly, kterých přiletělo relativně málo, akce byla poučná i zábavná a bude v ní pokračováno i v příštím roce.

Na mokřadní květenu Podkrušnohorské pánve byla zaměřena botanická vycházka do Mariánských Radčic. Vít Joza seznámil zájemce s vzácnými i běžnými rostlinami uměle vzniklých vodních ploch v okolí obce. Poslední vycházka se uskutečnila 3. října. Podzim je již pravidelně věnován dřevinám. Botanik Vít Joza zavedl účastníky do bývalého arboreta pod zámkem Jezeří a představil některé vzácné druhy stromů kdysi proslulého parku.

Některé vycházky probíhají ve spolupráci s jinými institucemi. Entomolog Pavel Krásenský vedl 23. května komentovanou exkurzi do přírodní památky Drmaly, kterou pořádalo Oblastní muzeum v Chomutově. Dne 5. června se mohli žáci litvínovské Scholy Humanitas od Víta Jozy a Pavla Krásenského dozvědět mnohé o rostlinách a bezobratlých na loukách v Hoře Svaté Kateřiny. Městský úřad Chomutov pořádal vycházky u příležitosti nově zrekonstruovaných naučných tabulí v Bezručově údolí. Ty proběhly 8. června a 18. září a vedl je entomolog Pavel Krásenský ve spolupráci s Čestmírem Ondráčkem z Oblastního muzea v Chomutově.

Entomolog Pavel Krásenský připravil výukový program a komentovanou vycházku v rámci příměstského tábora, který pořádala Základní umělecká škola v Lounech. Ve třech termínech (17. a 24. července, 21. srpna) se žáci prostřednictvím přednášky a komentované vycházky do jezeřského arboreta seznámili se zajímavými druhy bezobratlých. Zkusit si mohli i některé lovecké techniky jako sklepávání stromů nebo smyk vegetace. Na 4. září si entomolog Pavel Krásenský připravil odpolední program pro gymnázium v Teplicích, který zahrnoval přednášku a komentovanou vycházku do okolí Svoru nedaleko Nového Boru, kde probíhal seznamovací kurz žáků zmíněného gymnázia.

Pro návštěvníky bylo připraveno také několik odborných přednášek. Vít Joza seznámil zájemce o rostliny našeho regionu se zvláště zajímavými objevy flóry při přednášce s názvem *Botanické novinky a zajímavosti ze severozápadních Čech*. Navázal tak volným pokračováním na stejné téma z předchozího roku. Entomolog Pavel Krásenský si připravil přednášku v rámci pravidelného cyklu přednášek pořádaných našim muzeem, která nabídla návštěvníkům pohled na faunu bezobratlých z povrchových lomů na Mostecku a Chomutovsku. Další přednáška na téma *Jak fotografovat bezobratlé* byla připravena pro žáky gymnázia v Kadani. Další přednášku v rámci pravidelného cyklu pod názvem *Zimní výskyt ptáků na jezeře Most* si připravil zoolog Jaroslav Bažant. Přednášku *Lenešický rybník, významná ornitologická lokalita severozápadních Čech* přednesl v Městské knihovně v Lounech. Další 6 přednášek věnujících se ptactvu Mostecku připravil Jaroslav Bažant pro Klub seniorů v Mostě. Geolog Pavel Dvořák společně se Zdeňkem Dvořákem připravili přednášku *Porcelanit*, která také proběhla v rámci pravidelného cyklu přednášek.

Přírodovědné oddělení si připravilo tři stanoviště v rámci muzejní noci 2024, která nesla název *Muzeum, jak ho neznáte*. Návštěvníci se seznámili s prací botanika, entomologa a zoologa. Mohli si prohlédnout odbornou literaturu, pozorovat některé vybrané preparáty a herbářové položky pod mikroskopem, prohlédnout si velkoformátové fotografie bezobratlých, největšího brouka na světě, dermoplastické preparáty obratlovců nebo zajímavé herbářové položky.

Fotografie z botanické vycházky do Mariánských Radčic

3.1.1 Entomologie

Během pravidelné inventarizace entomologické podsbírký bylo v roce 2024 inventarizováno 19 132 sbírkových předmětů, resp. 127 položek hromadné evidence. Nově bylo zaevidováno celkem 1 424 sbírkových položek. Jednalo se o štírky, mnohonožky, brouky, pavouky, blanokřídlé a křísy. Dalších 706 sbírkových položek bylo připraveno k převodu do druhého stupně evidence.

Součástí práce kurátora je i determinace entomologického materiálu, a to jak z vlastních sběrů, tak z muzejních a soukromých sbírek. Celkem bylo determinováno více než 500 kusů brouků z čeledi Staphylinidae. Významné druhy byly průběžně zapisovány do Nálezové databáze ochrany přírody, kterou spravuje Agentura ochrany přírody ČR. Databáze slouží jako zdroj informací a podklad pro vyhlášení zvláště chráněných území nebo mapování významných druhů. Všechny nálezy byly také zapisovány do databáze přírůstků, kterou spravuje hlavní kurátor. Postupně také dochází k zapisování nových přírůstků do Museionu. Ve spolupráci s Karlovou univerzitou v Praze a Univerzitou Komenského v Bratislavě bylo identifikováno více než 250 jedinců štírků, kteří byli zařazeni do sbírky.

Byla také provedena pravidelná dezinfekce depozitáře zoologie a botaniky, a to specializovanou firmou. Navíc byly skříně preventivně ošetřovány Biolitem a pravidelně do nich byly umísťovány repelentní levandulové kuličky, které značně omezují vnikání škůdců do sbírkových krabic.

Pravidelná dezinfekce depozitáře zoologie a botaniky

V roce 2024 byl proveden základní entomologický průzkum vybraných písčitých stanovišť na Velebudické výsypce na jižním okraji Mostu. Jednalo se o vědeckovýzkumný projekt zadaný Krajským úřadem v Ústí nad Labem. Cílem průzkumu bylo zjištění významných druhů bezobratlých na místech, kde má v budoucnu dojít k terénním úpravám v rámci rozšiřování motokrosového areálu. Pokračoval víceletý průzkum drabčků Krušnohorských rašelinišť, nosatců tribu Trachyploeini a štírků (Pseudoscorpiones) v Ústeckém kraji. V rámci těchto výzkumů byly navštíveny lokality NPP Rašovické skály, NPR Úhošť, NPR Jezěrka, Soběsuky, PR

Písečný vrch, PP Drmaly, Vysoká Pec, vrch Brník, PP Stroupeč, Čejkovice, vrch Hněvín, PP Na Loučkách, PR Prameniště Chomutovky, okolí Hory Svatého Šebestiána, PR Horská louka u Háje, PP Přebuzské vřesoviště a PP Želinský meandr. Probíhal také průzkum zástupců podčeledi Aleocharinae, především rodu *Atheta*, a také práce na faunistice podčeledí Pselaphinae a Scydmaeninae. Při terénních exkurzích byli sbíráni především pavouci, mouchy, mravenci, křiši a ploštice, tedy skupiny, které jsou dosud ve sbírce bezobratlých zastoupeny málo.

V květnu entomolog Pavel Krásenský prováděl dva japonské entomology z univerzity v Kjúšú po vybraných lokalitách na Chomutovsku. Jde o specialisty na čeleď Staphylinidae (drabčíkovití), kteří se věnují studiu myrmekofilních drabčků, druhů žijících v symbiotickém vztahu s mravenci.

Entomologická sbírka

3.1.2 Zoologie

V rámci zoologické podsbírkky bylo v průběhu roku 2024 preparováno celkem 12 kusů obratlovců. Jednalo se především o nálezy v rámci terénních průzkumů, případně náhodně nalezené jedince. Vytvořeny byly kosterní a tekutinové preparáty, které obohatí sbírky muzea, případně mohou sloužit k expozičním účelům. Stejně jako v předešlém roce byla provedena pravidelná inventarizace zoologické podsbírkky. Celkem bylo inventarizováno 190 sbírkových předmětů.

V roce 2024 pokračovaly terénní výzkumy obratlovců (zejména ptáků) Mostecká. Celkem bylo během 63 exkurzí navštíveno 27 lokalit, na nichž bylo pozorováno 186 druhů ptáků. Terénní vycházky většinou probíhaly za účasti některého ze členů mosteckého Ornitoklubu. V průběhu vycházek byla vytvářena bohatá fotodokumentace, která se využívá jak do článků, tak slouží pro nejrůznější propagační materiály. Zjištěné výsledky byly průběžně vkládány do faunistické databáze České společnosti ornitologické (Avif). Data z lednového pozorování zimujícího ptactva na jezeře Most byla vložena do mezinárodní databáze IWC. Jedná se o projekt Birdlife International, který v České republice koordinuje Fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze. Výsledky květnového pozorování na téže lokalitě byly vloženy do databáze Monitoring hnízdních populací vodních ptáků v ČR, kterou koordinuje Česká společnost ornitologická. Aktivně se účastníme také Liniového sčítání druhů (LSD), což je dlouhodobý monitorovací program České společnosti ornitologické.

3.1.3 Geologie

Po většinu roku pracoval geolog Pavel Dvořák na zásadních úpravách depozitáře geologie. Pro petrografickou a paleontologickou podsbírkku byly pořízeny nové skříňové regály na

objemné sbírkové kusy, které se nevejdou do zásuvkových skříní. Doposud byly tyto velké předměty nepřehledně uloženy v nepraktických skříních. Do října 2024 tak nově uspořádal cca 80 % petrografické podsbírkky.

Práce na depozitáři geologie

V roce 2024 realizoval Pavel Dvořák 18 komentovaných prohlídek pro příměstské tábory, základní a střední školy. V červnu 2024 pak byl požádán pedagogem z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy RNDr. Jakubem Sakalou, Ph.D., o komentovanou prohlídku geologické expozice OMGM pro účastníky Mezinárodní konference paleobotaniků (XV. International of Paleobotany Conference). Konferenci organizoval Ústav geologie a paleontologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Prohlídky se zúčastnilo 16 paleobotaniků z USA, Polska, Německa, Kolumbie a Japonska. Odborníky – paleobotaniky jsme provedli naší geologickou expozicí, kde je zaujaly především vitríny s vystavenými fosilními rostlinami a dřevy z období třetihor. Neméně je zaujalo i krátké seznámení s historií objevování zkamenělin třetihorních rostlin při těžbě hnědého uhlí na nalezištích v našem regionu. Všichni účastníci prohlídky velmi ocenili koncepci a provedení geologické expozice a uznale konstatovali, že ani v jejich zemích není obvyklé, aby byla takto obsáhle prezentována geologie jednoho nevelkého regionu.

Po řadě kladných ohlasů na podobu geologické expozice od běžných návštěvníků muzea se nám potvrdilo, že máme co nabídnout i expertům z oboru paleontologie. Další dvě komentované prohlídky byly uspořádány pro studenty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

V roce 2024 geolog Pavel Dvořák uskutečnil celkem 5 sběrných cest. Dvakrát navštívil lom ve Stráži nad Ohří, kde sbíral minerály vulkanitů Doupovských hor, a jednou sbíral minerály vulkanických hornin v lomu Mariánská skála v Ústí nad Labem. Dvě sběrné cesty pak byly uskutečněny do dolu Nástup v Tušimicích ke sběru unikátních zkamenělin pulců žab, třetihorních rostlin a křídel vážek. V listopadu 2024 byla v Oblastním muzeu a galerii v Mostě uspořádána přednáška o porcelanitech. V roce 2024 byly z geologické podsbírky zapůjčeny sbírkové předměty z geologických sbírek pro tři výstavy, a to *Nedoceněné poklady přírody*, *Z Čech až na konec světa* v OMGM a *Obyčejný sádrovec* v Oblastním muzeu v Lounech.

3.1.4 Botanika

Muzejní botanická podsbírka (herbář) se podstatně rozšířila v číselné řadě pro individuální evidenci. Bylo připraveno nových 800 položek z vlastní sbírkotvorné činnosti kurátora Víta Jozy, včetně jejich katalogizace. Ke konci roku 2024 tak bylo zpracováno celkem 5 559 herbářových položek. Tam, kde to bylo účelné a možné, byla při katalogizaci zároveň provedena taxonomická revize položek; přeurené taxony byly trvale označeny revizními lístky. Celá herbářová podsbírka je pod mezinárodní zkratkou MOST zaregistrována v celosvětové databázi herbářových sbírek Index Herbariorum, spravované New York Botanical Garden. V Ústeckém kraji jde teprve o třetí sbírku tohoto typu (po Litoměřicích a Chomutově). Tento krok podstatně zpřístupnil muzejní herbářovou sbírku odborné veřejnosti a v budoucnu také značně usnadní veškerou evidenční i jakoukoliv vědeckou práci s naším herbářovým materiálem (např. při odborných taxonomických revizích). Zkratka MOST je využívána pro převod celé sbírky do nové jednotkové evidence. (Sbírka byla dosud vedena pouze v hromadné evidenci, aniž by byl znám její přesný rozsah.) Řádná inventarizace botanické podsbírky v roce 2024 zahrnovala inventární čísla B1 až B50 (původní číslování hromadné evidence), celkem tedy 2 701 herbářových položek.

Depozitář byl (společně s entomologickou a zoologickou podsbírkou) jednorázově ošetřen fumigantem. Celá botanická podsbírka byla v průběhu roku rovněž vymrzena a ochrana podsbírky byla podpořena rozmístěním repelentů s dlouhodobým účinkem.

Regionální botanický terénní výzkum, který je zaměřený zejména na dokumentaci květeny severozápadních Čech, probíhal především na Mostecku, a to v Krušných horách, Českém středohoří a Podkrušnohorské a Žatecké pánvi. Navštíveny byly lokality v okolí obcí Bílina, Braňany, Černice, Česká Kamenice, České Zlatníky, Děčín, Dlažkovice, Hora Svaté Kateřiny, Jeníkov, Košťany, Křížanov, Litvínov, Malý Háj, Mariánské Radčice, Mikulov, Milá, Most, Nová Ves v Horách, Nový Bor, Třebenice a Třtěno. Vít Joza se také zaměřil na cílený průzkum květeny a vegetace obnažených den stojatých a tekoucích vod v severozápadních Čechách. Tomuto biotopu dosud není botaniky věnována dostatečná pozornost, přestože patří k nejméně probádaným v České republice a roste zde řada velmi vzácných druhů rostlin i jejich společenstev, proto v průzkumu budeme pokračovat i v dalších letech. Soustavně byla doplňována také sbírka dokladů u nás méně známých a vzácněji pěstovaných dřevin. Terénní sběry získané během roku ze všech zkoumaných lokalit obohatily muzejní sbírku asi o 250 sběrů cévnatých rostlin, které byly předběžně zpracovány pro evidenci, stejně jako několik desítek dokladů šišek a plodů dřevin pro připravovanou samostatnou muzejní podsbírku.

Botanik muzea Vít Joza vykonává odborný dohled také nad muzejní zahradou. Z jejích původních prvků z doby někdejšího gymnázia se do současnosti zachovala jen část. Zahrada nicméně tvoří významnou součást zeleně severní části Mostu a zahrnuje i několik stromů, které patří k nejstarším ve městě. Dominantou jižní části zahrady je asi stoletý dub letní, který byl v roce 2016 vyhlášen za státem chráněný památný strom. Je registrován pod jménem „Dub u muzea“. V roce 2024 byl v jeho koruně odbornou firmou proveden zdravotní řez, kterým byly odstraněny prosychající větve. Jiná externí firma odstranila segment masivní obvodové zdi zahrady, kterou léta dub trhal a odkláněl, a následně byl odstraněn také betonový povrch v půlkruhu o poloměru asi 5 metrů od kmene stromu pro lepší rozvoj kořenového systému a

zásobování dubu vodou. Tyto technicky a finančně náročné práce byly dlouho plánovány ve spolupráci s odborem životního prostředí a mimořádných událostí města Mostu jako příslušným odborným orgánem.

Významným stromem je i vzácně pěstovaný severoamerický jírovec pávie, který roste v severozápadní části zahrady. Jeho stáří zřejmě přesahuje 80 let a je jedním z nejstarších exemplářů svého druhu v Čechách. V posledních letech bylo v zahradě z důvodů provozní bezpečnosti skáceno několik vzrostlých stromů. Jako náhradní výsadby byly v roce 2024 vysazeny 2 mladé okrasné stromky: javor červený a šácholan obvejčitý. Oba rostou v porostní skupině za zadním nádvořím a postupně dotvoří stromovou kulisu, která jej ohraničuje ze západu. Na předním nádvoří byl kvůli zapěstování koruny proveden tvarovací řez lípy zelené, která tvoří střed centrálního rondelu s lavičkami pro návštěvníky. Běžné zahradní práce v areálu muzea prováděl pracovník provozního oddělení Miroslav Vágner ve spolupráci s botanikem Vítem Jozou.

Jírovec pávie v zahradě muzea

3.1.5 Mykologie

V roce 2024 byla jako samostatná součást sbírky Oblastního muzea a galerie v Mostě založena mykologická podsbírka. Vznikla s cílem vytvořit reprezentativní kolekci vyšších hub (Eumycota) především ze severozápadní části Čech pro odborné i příležitostné prezentační účely muzea. Její příprava trvala několik let, kurátorem je Vít Joza. Sbírkové položky jsou vedeny v jednotkové evidenci. Ke konci roku 2024 podsbírka čítala 30 jednotek, které byly pořízeny příležitostnými sběry pracovníky muzea (P. Krásenský, V. Joza) převážně v severozápadních Čechách. Podstatnou část z nich tvoří doklady hvězdovkovitých hub (čeleď *Geastraceae*). Sbírkové exempláře jsou konzervovány běžnými metodami a průběžně určovány či revidovány odborným mykologem.

Hřib kovář v zahradě muzea

3.2 Společenskovední a galerijní oddělení

3.2.1 Historie

V roce 2024 pokračovaly práce na inventarizacích sbírek. V rámci podsbírký Historická / Textil, móda a oděvní doplňky (řada TX) bylo pokračováno ve fyzické inventarizaci a dokumentaci. Celkově bylo zinventarizováno a zdokumentováno 208 přírůstkových čísel (210 kusů). Nově zinventarizované a zdokumentované předměty byly nově přebaleny a označeny s pomocí brigádníků přírůstkovým číslem. V podsбірce Numismatika proběhla na jaře 2024 fyzická inventarizace 45 inventarizovaných čísel a 2 661 přírůstkových čísel, což bylo celkem přes 37 000. Jednalo se zejména o faleristiku a bankovky. Právě část bankovek byla nově přebalena a řádně označena přírůstkovým číslem. V podsбірce Militária došlo v roce 2024 k přestěhování sbírkových předmětů do nového depozitáře. Z tohoto důvodu bylo třeba vytvoření nového lokačního seznamu pro kompletní sbírku militárií. Celkem bylo v této podsбірce zinventarizováno 356 inventárních čísel a 452 přírůstkových čísel, což představovalo celkem více než 960 kusů.

Historik Jiří Šlajsa se také účastnil práce na rešerši vnějších pramenů (paměti, relace, monografie) k tématu Bitva u Mostu 1779, a to ve spolupráci s VHÚ Praha (Mgr. Zdeněk Munzar). V rámci FF UJEP pracoval historik na shromažďování a dokumentaci orálních pramenů k historii starého Mostu a jeho likvidace jako součásti projektu NAKI II. *Most – město, které nezaniklo*. Pro společnost 7energy byl vytvořen text pro informační panel k přesunu mosteckého děkanského chrámu Nanebevzetí Panny Marie. Historik se také účastnil jednání krajské Komise pro lidovou kulturu (KTLK), jejímž je stálým členem, stejně jako nákupních a sbírkotvorných komisí v Oblastním muzeu v Lounech, Oblastním muzeu v Litoměřicích a v Oblastním muzeu a galerii v Mostě.

Zásadní odbornou prací byla příprava jedné autorské výstavy a dvou kurátorských. Pro výstavu *Post Mortem: Tanec smrti a fantazie / Katrin Le Soldat Mort Buttigová* bylo potřeba zajistit vzájemnou komunikaci s autorkou, dále pak zajistit všechny potřebné tisky a pomáhat s organizací i instalací výstavy. Pro výstavu *Mezi Prahou a Káhirou. 100 let české egyptologie* zajišťoval historik Jiří Šlajsa celkovou přípravu, včetně komunikace s Českým egyptologickým ústavem a Náprstkovým muzeem afrických, amerických a asijských kultur.

Post Mortem: Tanec smrti a fantazie / Katrin Le Soldat Mort Buttigová

Největší autorskou výstavou, která představila doposud nevystavené sbírkové předměty ze sbírkového fondu OMGM z celého světa, byla výstava *Z Mostu až na konec světa*, která si vyžádala spolupráci téměř všech oddělení muzea. Historik Jiří Šlajsa připravil koncepci výstavy, zpracoval ideový záměr a základní scénář. Podílel se na výběru předmětů z podsbírek OMGM, kde poté v několika případech i určil a správně identifikoval vybrané předměty.

Následně vytvořil základní texty a popisky k vystaveným předmětům. Důležitá byla i spolupráce s muzejními pedagožkami na vzdělávacích programech k výstavě i na přípravě edukačních prostor.

Zahájení výstavy Mezi Prahou a Káhirou / 100 let české egyptologie

Výstava Z Mostu až na konec světa

V rámci přípravy nového komiksu *Alchymistova dcera / Příběh Edwarda Kelleyho a jeho nevlastní dcery Vestonie*, který byl podpořen dotací Magistrátu města Most, připravoval historik podklady pro textový i grafický scénář, komunikoval s výtvarnou autorkou komiksu Katrin Buttigovou a zajistil tisk komiksu. Komiks byl pokřtěn za přítomnosti autorů v rámci programu Muzejní noci. O zapůjčení panelové výstavy s předchozím komiksem *Velká mostecká stávka* projevilo zájem Gymnázium T. G. Masaryka v Litvínově, kde výpůjčku zprostředkoval historik Jiří Šlajsa.

Pro exponát měsíce října připravil historik Jiří Šlajsa *Pár kožených, mědí zdobených sandálů* ze Súdánu či Etiopie z 19. století. Připravil také přednášky pro OMGM, a to *Mithraismus a nová římská náboženství* a *Manicheismus*. Tradičně také zajišťuje přednášky pro Univerzitu 3. věku při Vysoké škole finanční a správní, dále pak pro Klub seniorů, Městskou správu sociálních služeb a pro Městskou knihovnu v Litvínově. Přednášku *Edward Kelley a Westonia* pak historik připravil pro Památník písemnictví na Moravě v Rajhradu. Zajišťoval také komentované prohlídky výstavy *Z Mostu až na konec světa* pro vybrané skupiny odborných pracovníků.

Jiří Šlajsa připravil koncepci a realizaci Mezinárodního dne archeologie s podtitulem *Mumie se vrací*, kde se podílel na přípravě i likvidaci celé akce i na její propagaci. Vypomáhal i s přípravou a likvidací akce *Muzejní noc 2024. Muzeum, jak ho neznáte*. Muzeum prezentoval v rámci různých reportáží i facebookových příspěvků.

Za přísných bezpečnostních podmínek ve spolupráci s Městskou policií Most byla 9. 4. 2024 provedena ve stálé expozici pravidelná konzervace a kontrola slavného šperku Ulriky von Levetzow.

Pravidelné čištění šperků Ulriky von Levetzow za asistence Městské policie Most

3.2.2 Archeologie

V roce 2024 pokračovalo uspořádávání staré sbírky a nálezů ze starého Mostu předaných do muzea z nedaleko sídlícího Ústavu archeologické péče severozápadních Čech. Tyto artefakty byly zároveň zpřístupňovány badatelům. Probíhala také průběžná inventarizace podsbírky archeologie.

Pokračovala dlouhodobá spolupráce s Archeologickým ústavem AVČR v Praze, mj. na zpracování terénního výzkumu zaniklé středověké vsi Nesvětica. Nálezy z tohoto výzkumu budou převedeny do muzea a do budoucna předpokládáme zajištění tematické výstavy.

Průběžně probíhala příprava materiálů pro profesora Klápštěho, studenty archeologie a pro další badatele. Pro UAPPSZČ, Národní muzeum a Masarykovu univerzitu byly připraveny (a následně jim zapůjčeny) vybrané předměty pro výstavy, analýzy a publikace. Na výstavě *Z Mostu až na konec světa* bylo prezentováno také několik předmětů archeologické sbírky.

3.2.3 Výtvarné umění

Největší výzvou pro podsbírku výtvarného umění bylo bezesporu dokončení projektu modernizace depozitářů výtvarného umění, kam se po montáži všech úložných prvků a zajištění zatemnění a utěsnění všech oken začaly postupně přesouvat v letních měsících za pomoci brigádníků dočasně uložené sbírkové předměty. Z tohoto důvodu byla potřeba zaznamenávat stav sbírkových předmětů, průběžně vypracovávat lokační seznamy, které do té doby v části podsbírky Obrazy a plastika zcela chyběly a v části podsbírky Grafika je bylo potřeba inovovat po novém uložení zasklených a velkoformátových grafik. V lednu 2024 byly ještě vystěhovány rozměrné a těžké plastiky z depozitáře, protože do konce ledna musely proběhnout poslední montáže úložných prvků, ale zavěšovaly se také rošty na volných stěnách v depozitáři obrazů. Ve stejném depozitáři se také montovala kovová skříň pro navinuté materiály s elektronickým ovládáním. Díky souběhu několika prací – modernizace

depozitáře, přípravy čtyř krátkodobých výstav a inventarizace sbírky – byl rok 2024 pro podsbíрку výtvarného umění skutečně velmi náročný.

V červnu 2024 byla přesunuta do nového depozitáře část podsbírký Grafika. Díla byla přeložena do nových skříní, které mají větší kapacitu v jednotlivých zásuvkách, aby se předešlo možnému poškození jednotlivých děl, a zároveň poskytují významnou rezervu pro další rozvoj této části podsbírký. Nově je v tomto depozitáři umístěna také zásuvková skříň pro velkoformátové grafiky, které byly doposud většinou zcela nevhodně srolované, složené nebo ohnuté. Následně se pak do nových regálů přesunuly zasklené grafiky. V průběhu přesunu se podařilo nalézt i některé postrádané grafiky. Grafiky uložené do jednotlivých regálů byly zapsány do nového lokačního seznamu. Zároveň jsou v depozitáři i sbírky Státní galerie výtvarného umění v Mostě, které byly doposud umístěny mimo depozitáře výtvarného umění.

Ukládání obrazů na posuvné rošty

Mnohem náročnější bylo postupné zavěšování obrazů na svislé rošty v depozitáři obrazů. Z důvodů maximálního využití plochy roštů jsme rezignovali na zavěšování podle autorů, námětů nebo jiných společných témat. Jediným kritériem bylo maximální využití plochy roštů. Nejprve byly zavěšeny obrazy ze sbírky Státní galerie výtvarného umění v Mostě, která se již nerozšiřuje. Následně se pak zavěšovaly obrazy ze sbírky Oblastního muzea Most. Řada obrazů nebyla vůbec označená nebo byla označená pouze číslem, takže je nebylo možné určit. Všechny obrazy byly dohledány podle fotodokumentace, byl zaznamenán jejich stav a byly popsány tak, aby je bylo možné jednoznačně identifikovat. Dále byl vytvořen lokační systém a všechny rošty byly vyfotografovány, aby bylo jednodušší hledat sbírkový předmět najít.

V depozitáři, kde jsou uchovávány nejvýznamnější sbírkové předměty, tzv. trezoru, proběhlo náročné čištění dvou rozměrných barokních oltářních obrazů. Na nově instalované závěsné rošty byla postupně zavěšována jednotlivá díla. U těžkých obrazů nebo tam, kde byla potřeba ochránit profilované ozdobné rámy, bylo využito speciálního uchycení obrazů pomocí šroubovacích patek. Uvedený depozitář dříve sloužil jako provizorní úložiště při tranzitech krátkodobých výstav a rovněž v něm byly umístěny rozměrné obrazy, které se nevešly do hlavního depozitáře. Nyní splňuje vysoký standard péče o naše nejvýznamnější sbírkové předměty.

V průběhu podzimu 2024 byl zahájen přesun plastik do předmětného depozitáře. U všech plastik byla pořízena fotodokumentace, která do té doby byla jen v černobílé podobě na papírových fotografiích. Každá plastika byla označena štítkem a byl vytvořen nový lokační systém.

Zároveň proběhla kontrola dlouhodobých výpůjček, a to před Městským divadlem v Mostě, před ZUŠ Leopolda Gassmanna, v expozici kostela Nanebevzetí Panny Marie, v zámku Litvínov a ve Vzdělávacím a Rekreačním centru Lesná. Identifikovány a v lokačním seznamu přesně popsány a vyfotografovány byly také plastiky v zahradě muzea, v sale terreně, v garáži i v lapidáriu. Dokončení přesunu rozměrných plastik nemohlo proběhnout, protože z důvodu stavebních prací kvůli rekonstrukci zabezpečovacího systému EZS, EPS a CCTV bylo nutné všechny nově modernizované depozitáře zakrýt fóliemi, a žádné práce v depozitářích tak nemohly pokračovat až do konce roku 2024.

Díky nové fotodokumentaci všech plastik bylo možné vložit fotografie 486 plastik do systému pro správu sbírek Museion. Zároveň byl u všech plastik zapsán stav a rok inventarizace. Stav a inventarizace byly také uvedeny u 135 zinventarizovaných grafik ze sbírky Státní galerie výtvarného umění v Mostě a u 589 obrazů ze sbírky Oblastního muzea Most a 271 obrazů Muzea města Litvínov. Celkem bylo v roce 2024 inventarizováno 1 892 sbírkových předmětů z části podsbírk, a to obrazy, plastiky a část grafik ze sbírky Státní galerie výtvarného umění v Mostě.

Akvizice se v roce 2024 soustředily na současné výtvarníky z Mostecka, kteří – poněkud překvapivě – doposud ve sbírce nebyli zastoupeni. V roce 2024 jsme podali návrh na zařazení do Programu na restaurování movitých kulturních památek na rok 2025 restaurování barokního oltářního obrazu Ignáce Raaba Narození Krista a Klanění pastýřů. Jedná se o 1. fázi v hodnotě 450 tis. Kč. Tento obraz je velmi poškozený a doposud bylo restaurátorem Jakubem Kándlem provedeno jen jeho primární ošetření a zajištění, aby nedocházelo k další degradaci. Rozhodnutí o případném získání podpory očekáváme na začátku roku 2025. S další etapou je počítáno na rok 2026.

Na chodbě ve 2. patře proběhla výstava Hesham Malik *Skrytá tajemství Indie*. V hlavních galerijních prostorách byla představena výstava *Sofie Švejdová – Na tvrdší dřevo volte sekerky s delším topůrkem* a výstava *Afka Tichá a Oldřich Tichý – Věci viděné i tušené*. Další zajímavou akcí byla ilustrátorská výstava *Svět fantazie, smutku i radosti Vlasty Baránkové*. Vzhledem k formátu byl k výstavě připraven vzdělávací program pro školy. Zatímco výstava *Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart – umění a věda)* přecházela z roku 2023, výstava *Svět fantazie, smutku i radosti Vlasty Baránkové* pokračovala i v roce 2025 a zaznamenala největší návštěvnost.

Pro velikonoční výzdobu Oblastního muzea a galerie v Mostě zajistila kurátorka Olga Kubelková výpůjčku ze soukromé sbírky kraslic paní Boženy Plickové. Podílela se na jejich vystavení ve vitrínách i při balení a transportu zpět. V rámci Muzejní noci, která byla koncipována jako nahlédnutí „pod pokličku muzea“, měli návštěvníci možnost výjimečně navštívit depozitář výtvarného umění.

Pro muzejní časopis *Pod Hněvínem* připravila kurátorka článek *Když dinosauři táhli k Mostu*, který popisoval přípravu výstavy s výpůjčkami od soukromníků i z institucí. Jako exponát měsíce připravila kurátorka na měsíc srpen výběr dvou tónovaných litografií z alba Königreich Böhmen, byly představeny zámky Orlík a Zvíkov v době před napuštěním Orlické přehrady. Sbírkové předměty byly zapůjčeny z podsbírký Výtvarné umění na výstavu *Uhlí* v Regionálním muzeu v Teplicích a *Mucha dnes* v Gočárově galerii.

Transport obrazu *Alegorie bohatství* od Alfonse Muchy byl vzhledem k jeho velkému formátu dlouho předem připravován, a to včetně začistění otvorů po obvodu celého obrazu v místech, kde dříve přiléhalo k obrazu obložení místnosti záložny. Tuto přípravu před výstavou i celý transport, sejmutí obrazu z rámu v Gočárově galerii a jeho opětovné napnutí dozoroval restaurátor Tomáš Berger, který je největším odborníkem na dílo Alfonse Muchy v České republice.

Transport obrazu Alfonse Muchy Alegorie bohatství

V rámci přípravy natáčení mikrodokumentů byl k vybranému exponátu – středovému obrazu oltáře se sv. Kateřinou – připraven text a v průběhu finálního natáčení proběhly i jeho korektury. Kurátorka poskytla rozhovory pro Mostecký deník k realizaci výstavy *Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart – umění a věda)* a k transportu velkoformátového obrazu Alfonse Muchy. V lednu byla připravena s Josefem Hotovým i přednáška o životě a díle Zdeňka Buriana, k níž bylo potřeba zajistit komunikaci s přednášejícím, přípravu přednáškové místnosti a techniku.

3.2.4 Etnografie

V září 2024 byla v důsledku změny kurátora podsbírký zahájena její celková inventarizace. Byly také zkontrolovány dlouhodobé výpůjčky v Novoveském muzeu a v Horském hotelu Lesná a do konce roku bylo zinventarizováno celkem 1 293 předmětů v expozici a v depozitáři. Započalo se s křížovou kontrolou fyzického stavu sbírky s evidencí z několika zdrojů – systému evidence Museion, původních inventárních karet a pomocné evidence předchozích kurátorů vedené v excelovské tabulce. Do konce roku 2024 bylo překontrolováno celkem 300 sbírkových předmětů. Předměty napadené plísni a červotočem byly předány k ošetření do konzervátorských dílen (dřevěné a kožené předměty).

V roce 2024 bylo zahájeno i realizováno několik nových akvizic. Po schválení akviziční komisí byl pořízen soubor dřevěných krušnohorských hraček a dekorací od soukromého sběratele – celkem 389 kusů. Dále byl předjednaný výkup etnografických předmětů, jako jsou valchy, mlýnek, mincíře a hole, od soukromého prodejce. Byl proveden výběr historických předmětů v Nové Vsi v Horách, kterým hrozil zánik kvůli nevhodnému uložení, a byly muzeu nabídnuty darem v rámci dlouhodobé spolupráce s obcí. Předměty byly převezeny do muzea a umístěny do karantény. V prosinci proběhl výběr předmětů do etnografické podsbírký z pozůstalosti významného mosteckého patriota Bohuslava Hlaváčka.

Na další rok 2025 byly domluveny výpůjčky dvou výstav. Projekt Oblastního muzea v Teplicích s názvem *Folklór žije* mapuje tradice Ústeckého kraje, a tak se výstava bude sestávat nejen ze sbírkových předmětů tří muzeí, ale i z panelů, videí a podcastů. *Příběh starých věcí* byl vytvořen v Oblastním muzeu v Chomutově u příležitosti výročí 100 let muzea a jedná se o edukační výstavu, kde si děti interaktivní formou přiblíží muzejní profese. V daném roce začala také jednání a přípravy výstavy o misijních cestách severočeských jezuitů na rok 2026.

Badatelské dotazy se týkaly sbírkových předmětů z podsbírky etnografie a řešily konzultace ohledně betlémů a dotazy k dřevěným a soustruženým hračkám.

Pro mikrodokumenty, které si muzeum v roce 2024 nechalo zpracovat, byla z etnografické podsbírky zpracována rychtářská práva a byly vybrány ukázkové dřevěné hračky ke vzorníku hraček továrny Köhler z fondu muzejní knihovny.

Rychtářské právo – natáčení mikrodokumentu

3.3 Oddělení knihovny a dokumentace

3.3.1 Knihovna

Knihovna OMGM je veřejně přístupná základní knihovna se specializovaným fondem, evidovaná na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem 1156/2002, se siglou MOE 002. Knihovna aktivně přispívá do Souborného katalogu ČR (SK ČR) a je zařazena do databáze Centrální adresář knihoven a informačních institucí v ČR (ADR). Pro katalogizaci svých fondů využívá evidenční knihovnický systém Clavius firmy Laníus Tábor.

Pracovnice knihovny Alena Kvapilová a Diana Šlajsnová Kvapilová jsou členkami Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR SKIP. Diana Šlajsnová Kvapilová a Jaroslava Pausová jsou institucionálními členkami a Alena Kvapilová individuální členkou Asociace muzeí a galerií ČR (AMG). Všechny tři knihovnice jsou členkami Knihovnické komise AMG. Vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová zároveň vykonává funkci zástupce knihoven muzeí a galerií Ústeckého kraje ve Výkonném výboru Knihovnické komise muzeí a galerií AMG pro období 2022–2025.

K 31. 12. 2024 činil fond knihovny 43 572 evidovaných knihovních jednotek. Z toho je 4 283 kusů sbírkového fondu nahlášeného do Centrální evidence sbírek MK ČR (CES). Fond je rozdělen do dvou základních částí – sbírkové (se čtyřmi podsbírkami) a specializované. Nejhodnotnější část tvoří historické fondy (rukopisy, staré tisky, ostatní konzervační fond) a regionální literatura mapující především oblast Mostecka a přilehlé části Krušných hor, Podkrušnohorské pánve a Českého středohoří. Po obsahové stránce se zaměřuje na odbornou literaturu a periodika zejména z oblastí hornictví, přírodních věd a rekultivací.

V souladu s Plánem inventarizace sbírkového fondu pro období 2022–2032 a příslušnou legislativou byla provedena inventarizace části sbírkového fondu knihovny muzea včetně veškeré související agendy. Jednalo se o podsbírku 18 Knihy (St.t.), celkem 500 evidenčních položek (1/St.t. – 500/St.t.). Zároveň s inventarizací byla provedena i základní očista regálů a knihovního materiálu. Dle potřeby proběhlo též uložení do nových speciálních nekyselých obalových materiálů.

V roce 2024 byly knihovně poskytnuty finanční prostředky z dotačního programu Ministerstva kultury ČR Veřejné informační služby knihoven, podprogram č. 6 – VISK 6 – Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA na projekt *Digitalizace historických vzácných fondů VI.* na digitalizaci pěti rukopisů ze sbírkového fondu knihovny. Knihovna tak navázala na své úspěšně zrealizované projekty digitalizace z let předešlých. Grant byl realizován v průběhu celého roku 2024 včetně veškeré související administrativy. V rámci plánovaného pokračování projektu byla na podzim podána žádost o nový grant z výše uvedeného dotačního programu Ministerstva kultury ČR na rok 2025 na digitalizaci šesti rukopisů ze sbírkového fondu. S tím souvisela tradiční spolupráce s autorizovanou firmou AiP Beroun, která digitalizaci knih v rámci projektu realizuje.

Zdigitalizovaný rukopis ze sbírkového fondu knihovny

Knihovna se v průběhu celého roku podílela na výstavách a akcích uspořádaných muzeem a zároveň se snažila i samostatně prezentovat svou činnost veřejnosti. Velmi úzce

spolupracovala s kurátorem největší autorské výstavy roku 2024 *Z Mostu až na konec světa*. Podílela se na její přípravě, instalaci a doplnila ji publikacemi z fondu knihovny. Vedoucí knihovny byla též spoluautorkou textů k výstavě.

Instalace výstavy Z Mostu až na konec světa

Literaturou ze svého fondu doplnila knihovna i další výstavu *Sport na Mostecku. Malá výstava o velkých věcech*. Knihovna se rovněž aktivně zúčastnila přípravy této výstavy, stejně jako dalších dvou výstav – *Mezi Prahou a Káhirou* a *Post Mortem – Tanec smrti a fantazie*. Ze svých sbírek knihovna vybrala a veřejnosti představila exponát měsíce za měsíc duben – starý tisk *Špalíček kramářských písní*, datovaný na přelomu 18. a 19. století. Knihovna také pravidelně připravovala příspěvky na facebook OMGM (18 příspěvků), které se týkaly činnosti knihovny, vybraných zajímavých knih z jejích podsbírek, ale také akcí a událostí.

Knihovna vytipovala předměty a následně spolupracovala při přípravě tzv. mikrodokumentů – popularizačních videí o sbírkových předmětech OMGM. Za knihovnu se jednalo o tři sbírkové předměty – *Graduál*, *Kniha mistrovských zkoušek cechu mosteckých krejčích* a *Vzorník krušnohorských hraček*. Šlo o vypracování podkladových textů, fotografování a aktivní účast při natáčení dokumentů firmou Ponte Records.

V roce 2024 pokračoval přednáškový cyklus vedoucí oddělení, která patří v tomto ohledu mezi nejaktivnější zaměstnance organizace. V rámci cyklu *Bylinkování v muzejní knihovně* byly uskutečněny 2 přednášky – *Bylinkování Svatojanské* a *Podzimní bylinkování*. Na tento přednáškový cyklus tematicky navazovala i přednáška pro Městskou knihovnu v Litvínově v rámci Univerzity volného času. Součástí další přednáškové činnosti bylo lektorování kurzu *Bylinky pohledem historie i současnosti – zvyků, bájí a pověstí II. a III.* pro Univerzitu třetího věku při Vysoké škole finanční a správní v Mostě. Jednalo se o 6 přednášek v zimním a letním semestru.

Knihovna také spolupracovala s Oblastním muzeem v Lounech na celodenní akci *Zdraví a krása napříč časem*, která proběhla v Archeoskanzenu Březno u Loun. Zde měla celý den samostatné stanoviště s tematickým výkladem návštěvníkům doplněným o jednu odbornou přednášku.

V rámci akcí pořádaných muzeem se pracovnice knihovny ve spolupráci s ostatními odděleními aktivně podílely na akcích *Muzejní noc – muzeum, jak ho neznáte*, které předcházely *Den Edwarda Kelleyho*, a dále na *Mezinárodním dni archeologie* a *Adventním odpolední v muzeu – Fler jarmark*. V rámci tradiční spolupráce připravila knihovna celodenní program pro příměstský tábor *Woodmaid Most*, letos tematicky zaměřený na Bylinky Krušných hor. Edukační aktivity v expozici baronky Ulriky von Levetzow a knihovně doplnily tematické dílničky. Pracovnice knihovny aktivně spolupracovaly při výkladech pro školy k vybraným expozicím a výstavám, dále pak pro seniorské kluby a návštěvy ostatních institucí.

Výpůjčky z fondu knihovny v roce 2024 činily celkem 1 100 svazků, z čehož 37 bylo ze sbírkového fondu knihovny. Absenční výpůjčky činily 757 svazků (z toho 23 sbírkový fond) a prezenční výpůjčky 343 svazků (z toho 14 sbírkový fond). Pracovníky muzea bylo vypůjčeno celkem 952 svazků, přičemž prezenční výpůjčky v badatelně muzea se u muzejních pracovníků nevykazují. Pro účely výstav, expozic, přednášek, exkurzí a akcí muzea bylo vypůjčeno 83 svazků (z toho 23 sbírkových).

Zápůjčky knihovny z ostatních institucí činily celkem 1 381 svazků. Jedná se o dlouhodobou zápůjčku třebívlické zámekové knihovny z Muzea literatury v Praze a maketu *Mosteckého graduálu* z Národního památkového ústavu ČR, u níž proběhla dne 30. 7. 2024 kontrola z této instituce týkající se stavu, uložení a kompletní péče o svěřený dokument včetně dokumentace.

Jako součást zpracování a evidence knihovního fondu bylo řešeno několik pozůstalostí a předaných knihoven osobností Mostecká a též další materiály předávané do knihovny externě i v rámci oddělení muzea. S tím souvisela úzká spolupráce se Státním okresním archivem Most.

Knihovna má také na starosti distribuci a s tím spojenou výměnu publikací za Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná a ostatních vydávaných publikací a periodik. To se týká i povinných výtisků a výměny s ostatními knihovnami a institucemi v rámci Ústeckého kraje, České republiky i se zahraničím.

Pracovnice knihovny také spravují a pravidelně doplňují knihovničku se čtenářským koutkem pro návštěvníky umístěnou v recepci OMGM. Dále se starají o aktuální zveřejňování informací o činnosti muzea a kulturních institucí v kraji na informačních nástěnkách muzea a knihovny.

Příměstský tábor Woodmaid

Přednáška z cyklu Bylinkování v muzejní knihovně

Badatelské služby

Knihovna poskytuje především prezenční výpůjčky a je využívána zejména odbornými badateli, studenty středních a vysokých škol i ostatní veřejností. Vedle funkce knihovnicko-informační plní ještě funkci konzervační. Jedná se o sbírkotvornou činnost zaměřenou na doplňování, uchovávání a ochranu svých sbírkových fondů. Tím je rovnocenná ostatním sbírkovým oddělením OMGM.

V rámci badatelských služeb bylo v roce 2024 vyřízeno celkem 1 426 požadavků, z toho 1 002 bylo interních požadavků muzejních pracovníků. Osobně knihovnu navštívilo s badatelským dotazem 719 osob, z čehož 34 bylo externích badatelů. Celkový počet evidovaných čtenářů k 31. 12. 2024 byl 1 044 badatelů, přičemž přírůstek externích badatelů činil 3 osoby. Vyřizování elektronické badatelské korespondence činilo přibližně 5 500 badatelských dotazů. Kromě pracovníků muzea byly vyřizovány především požadavky odborných pracovníků dalších muzeí a knihoven, vědeckých institucí, vysokých škol, vysokoškolských studentů apod. a dále též soukromých badatelů.

3.3.2 Dokumentace

V letech 2022–2023 neměla podsbíрка Fotografie, filmy, negativy a jiná média svého kurátora. Během této doby došlo k nekonceptčním zásahům do spravování a uspořádání sbírkových předmětů ze strany pověřených osob. S nástupem nové dokumentátorky a kurátorky předmětné podsbírkky bylo proto nutné dohledat všechny sbírkové předměty a veškeré evidenční záznamy. Během tohoto seznamování se sbírkami bylo odhaleno, že některé předměty se nacházejí v jiných depozitářích. Proto byly veškeré sbírkové předměty přestěhovány do depozitáře dokumentace, č. dveří 121. V důsledku tohoto stěhování bylo třeba vyklidit a reorganizovat část prostor, což bylo časově velmi náročné a vyžadovalo pečlivý přístup. Během stěhování byl posuzován stav sbírkových předmětů a jejich správné uložení. Při vytváření nové organizace depozitu byl kladen důraz na správné uložení do řádně popsanych úložných prostor pro zajištění přehlednosti a dostupnosti. Rovněž byl vytvořen nový lokační seznam, který obsahuje přesné informace o uložení sbírkových předmětů. Celý proces obnovy depozitáře je zdokumentován.

Pracoviště dokumentátorky

Proběhla inventarizace sbírkových předmětů uložených v místnosti č. dveří 121 – depozitář oddělení dokumentace. Podsbírka 21 – fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média – celkem bylo inventarizováno 537 evidenčních položek, které tvoří 1 231 předmětů. Podsbírka 20 – negativy a diapozitivy – celkem bylo inventarizováno 2 875 evidenčních položek, které tvoří 2 875 předmětů. Během inventarizace byl kontrolován stav předmětů, způsob uložení, evidenční záznamy a došlo k základnímu očištění. Byly vyhotoveny zápisy z inventarizace a protokoly o inventarizaci podsbírky a tabulky k jednotlivým položkám s údajem o uložení a stavu.

Během roku 2024 bylo zakoupeno 235 fotoobrazů od autora Ing. Stanislava Štýse, DrSc. Jedná se o velkoformátové snímky, které dokumentují proměnu krajiny po těžbě a procesu rekultivace na Mostecku od 50. let 20. století přibližně do roku 2020. Tento soubor představuje cenný přírůstek do sbírkového fondu, neboť dokumentuje krajinu po těžbě uhlí a rekultivaci v regionu Mostecka. Důležité je také zmínit, že soubor byl mnohokrát vystavován na prestižních místech doma i v zahraničí, mimo jiné i v Parlamentu ČR. Sbírka byla dále rozšířena o album k 50. výročí dolu Obránců míru v Komořanech, které darovala Markéta Löblová Spěváčková. Album představuje cenný zdroj informací o činnosti a historii dolu Obránců míru.

V průběhu celého roku byla prováděna pravidelná fotodokumentace, jejímž záměrem bylo dokumentovat činnost OMGM a města Mostu, zachytit a prezentovat jejich aktivity a důležité události. Snímky pořízené během výstav dokumentují nejen umělecká díla a sbírkové předměty, ale také interakce a reakce návštěvníků. V průběhu roku 2024 byly rovněž dokumentovány vzdělávací programy, workshopy a akce pro širokou veřejnost, které OMGM organizovala. Tyto fotografie z různých akcí slouží nejen jako historický záznam, ale také jako nástroj propagace, který může přitáhnout pozornost veřejnosti a podpořit kulturu a umění.

Dokumentátorka se účastnila projektu NAKI II. *Most – město, které nezaniklo*; šlo o vedení rozhovorů s pamětníky a zaznamenávání jejich výpovědí týkajících se historie starého Mostu a dále poskytování dat a obrazového materiálu pro ověřování skenovacích metod s cílem vytvořit 3D model starého města Mostu. Dokumentátorka se podílela na výstavách a akcích uspořádaných muzeem. V rámci Muzejní noci zajišťovala odborný výklad k výstavě *Panoráma starého Mostecka*, a dále se aktivně účastnila Mezinárodního dne archeologie. Dokumentátorka se také podílela na fotodokumentaci akcí pro veřejnost.

Dokumentace přispívala na muzejní Facebook; jednalo se o 8 článků a doplnění 17 článků jiných autorů o fotografie např. z akcí či přednášek. Celkem bylo prezentováno 60 sbírkových předmětů pocházejících z podsbírek 20 a 21. Dokumentátorka se sbírkovými předměty vybranými na žádost kurátorů podílela na výstavách *Panoráma starého Mostecka*, *Sport na Mostecku / Malá výstava o velkých věcech* a *Z Mostu až na konec světa*.

V roce 2024 bylo vyřízeno 58 badatelských dotazů a bylo poskytnuto přes tisíc sbírkových snímků, které musely být přeskenovány do požadované kvality podle požadavků badatelů. Čtyři badatelé využili příležitosti k bádání přímo v badatelně, kde si na počítači vybrali požadované snímky. Dvacet vyřízených badatelských dotazů bylo uloženo do spisové služby k archivaci. Dále byl upraven postup při vyřizování badatelských dotazů a zasílání sbírkových snímků. Bylo stanoveno, jak budou sbírkové snímky zveřejňovány na internetových stránkách.

Negativy ze sbírek OMGM

3.4 Ediční a publikační činnost OMGM

Pod Hněvínem 8/2024

- Bažant, Jaroslav (2024): Podivuhodná zlobice. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 54.
- Bažant, Jaroslav (2024): Výr velký v Deběřském údolí. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 59–60.
- Bažant, Jaroslav (2024): Za ptáky na Moldavu. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 60–61.
- Čechová, Dagmar (2024): Konzervace kazety s gynekologicko-porodnickými nástroji. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 43–44.
- Dvořák, Pavel (2024): Lávová struska z Islandu. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 50.
- Dvořák, Pavel (2024): Lokalita lom u Jeníkova. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 55–56.
- Joza, Vít (2024): Památné stromy Mostecka a Litvínovska. [5.] – Žeberská lípa. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 62–66.
- Kolektiv autorů (2024): Exponáty měsíce roku 2024. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 51–53.
- Krásenský, Pavel – Joza, Vít – Bažant, Jaroslav (2024): Přírodovědné vycházky. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 32–33.
- Krásenský, Pavel – Joza, Vít – Bažant, Jaroslav – Dvořák, Pavel (2024): Muzejní noc 2023 aneb staň se na chvíli badatelem. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 34.
- Krásenský, Pavel (2024): Entomologická sbírka se rozrůstá o další skupiny bezobratlých. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 47–49.
- Krásenský, Pavel (2024): Vzácny vrkoč rašelinný. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 49.
- Krásenský, Pavel (2024): Jak to dnes vypadá s lesákem rumělkovým na Mostecku. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 56–57.
- Krásenský, Pavel (2024): Mršník mravenčí – host hnízd mravenců. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 58–59.
- Kubelková, Olga (2024): Když dinosauři táhli k Mostu. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 39–40.
- Kvapilová, Alena (2024): Pohnutý osud mosteckého graduálu. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 5–9.
- Kvapilová, Alena (2024): Bohumil Hlaváček (3. 12. 1947 – 25. 11. 2023). Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 25.
- Machačová, Markéta – Soukup, B. Michal (2024): Terezie Krebsová a její podíl na svatořečení Jana Nepomuckého. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 12–16.
- Marková, Lucie – Soukup, B. Michal (2024): Tabatěrky z muzejní sbírky. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 45–47.
- Soukup, B. Michal (2024): Nápisové památky Mostecka III. Most, 8/2024, s. 9–12.
- Soukup, B. Michal (2024): Obrázky ze života Josefa Konstantina Beera (1862–1933). Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 17–18.
- Soukup, B. Michal (2024): Životní jubileum Ludvíka Lososa (* 29. 6. 1933, Praha). Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 22–25.
- Škrabáková, Ludmila (2024): Věda, romantika a dinosauři. Ohlédnutí za muzejní pedagogikou v roce 2023. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 29–32.
- Šlajсна, Jiří (2024): Šebestián Freytag z Čepiroh. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 18–20.

Šlajсна, Jiří (2024): Mezinárodní den archeologie 2023 – Bohové a démoni. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 35–36.

Šlajсна, Jiří (2024): Mostecké muzeum a Living history. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 36–38.

Šlajsnová Kvapilová, Diana (2024): Manuscriptorium aneb digitalizujeme již popáté. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 21–22.

Šlajsnová Kvapilová, Diana (2024): Střípky z muzejní knihovny v roce 2023. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 25–28.

Šlajsnová Kvapilová, Diana – Šlajсна, Jiří (2024): Kniha anekdot – starý tisk z muzejní knihovny. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 41.

Šlajsnová Kvapilová, Diana – Šlajсна, Jiří (2024): Rukopis o jezdeckém umění druhé poloviny 18. století. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 42–43.

Vavroch, Michal (2024): Úvod. Pod Hněvínem, Most, 8/2024, s. 3.

Další publikační činnost

Dvořák, Pavel (2024): Miroslav Radoň padesátiletý, České Budějovice, roč. XXXII, č. 2, s. 173–175.

Šlajсна, Jiří (2024): Štěpán Freytag z Čepiroh (1533–1585). Poohří, č. 12, s. 45–54.

3.5 Členství v profesních uskupeních

Oblastní muzeum a galerie v Mostě je členem Asociace muzeí a galerií České republiky (AMG), International Council of Museums (ICOM)) a Okresní hospodářské komory Most.

Dagmar Čechová

AMG, Komise konzervátorů – restaurátorů

Vít Joza

šéfredaktor Sborníku Oblastního muzea a galerie v Mostě

Pavel Krásenský

šéfredaktor časopisu Pod Hněvínem

člen redakční rady Sborníku Oblastního muzea v Mostě

Alena Kvapilová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP)

AMG, Knihovnická komise

Diana Šlajsnová Kvapilová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP)

AMG, Knihovnická komise, členka Výkonného výboru Knihovnické komise AMG ČR,

zástupkyně Knihoven muzeí a galerií Ústeckého kraje

členka redakční rady časopisu Pod Hněvínem

Jaroslava Pausová

AMG, Knihovnická komise

Dagmar Pícová

AMG, Komise konzervátorů – restaurátorů, pracovní skupina restaurátorů textilu

Jiří Šlajсна

člen Krajské komise pro tradiční lidovou kulturu

Akviziční komise Oblastního muzea a galerie v Mostě

Akviziční komise Oblastního muzea v Litoměřicích

Akviziční komise Oblastního muzea v Lounech

člen sekce vojenské historie a militárních sbírek ICOM

předseda revizní komise ArcheoSever, o. p. s.

Michal Vavroch

člen redakční rady časopisu Pod Hněvínem

Miroslav Vrba

AMG, Komise konzervátorů – restaurátorů

Individuální členství

Jaroslav Bažant

Česká společnost ornitologická

Volné sdružení výtvarníků PAS

Pavel Dvořák

Bílinská přírodovědná společnost

Vít Joza

Česká botanická společnost (ČBS)

Severočeská pobočka ČBS

Český svaz ochránců přírody, ZO ČSOP Launensia

Děčínská dendrologická společnost [neformální pracovní skupina]

Pavel Krásenský

Česká společnost entomologická (ČSE)

Člen severočeské pobočky ČSE

Člen západočeské pobočky ČSE

Česká arachnologická společnost (ČAS)

Curculio institut (Německo)

Petr Vágner

ČAS – Česká archeologická společnost

C.E.N.S – Central European Napoleonic Society / Středoevropská napoleonská společnost

3.6 Konference, semináře a další odborné akce

3.6.1 Účast na odborných akcích

V roce 2024 zaměstnanci muzea absolvovali odbornou exkurzi v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici, kde mohli shlédnout expozice i výstavy a s odbornými pracovníky na místě řešit své dotazy i vyměňovat zkušenosti. Vybraní zaměstnanci se pak zúčastnili exkurze v Chemických závodech v Záluží. Všichni kurátoři se zúčastňovali školení pro práci v systému pro správu sbírek Museion. Nadstavbového školení pro pokročilé uživatele se pak zúčastnil hlavní kurátor a tři pracovníce z oddělení knihovny a dokumentace. Hlavní kurátor Ludvík Lejsek a ředitel muzea Michal Vavroch se zúčastnili 15. 10. 2024 konference Axiell, která byla zaměřena na digitalizaci sbírkových předmětů, jejich výběr a využití digitalizátů pro publikaci.

Exkurze v chemických závodech v Žáluží

Odborná exkurze v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici

Oblastní muzeum a galerie v Mostě se přihlásilo do programu Erasmus+ zaměřeného na vzdělávání dospělých. Umožňuje mezinárodní výjezdy do institucí v zemích Evropské unie a tím zpřístupňuje českým organizacím zkušenosti ze zahraničí a navazování mezinárodní spolupráce. Jako konkrétní model zapojení bylo zvoleno tzv. stínování. Účastníkům umožňuje osvojovat si přímou účastí v muzejních programech metody a postupy v přijímací organizaci a následně nové poznatky uplatnit ve vlastní praxi. V lednu 2024 proto OMGM připravilo projekt s názvem Zkvalitnění nabídky edukačních prostředků pro návštěvníky muzea (Improvement of the offer of educational tools for museum visitors) a stalo se úspěšným žadatelem o grant. V rámci projektu byla v říjnu uskutečněna pětidenní návštěva v rakouském Weltmuseum Wien. Pracovní pobyt spočíval ve stínování kolegů při práci s veřejností a v mapování edukačních prostředků pro veřejnost jak v expozicích a výstavách, tak v podobě akcí a aktivit pro veřejnost.

V roce 2024 proběhla řada pravidelných konferencí a seminářů, kterých se odborní pracovníci Oblastního muzea a galerie v Mostě zúčastnili. Vít Joza jako kurátor botanické podsbírky OMGM pořádal 2. března v přednáškovém sále muzea seminář Novinky uplynulé botanické sezóny 2023. Cílem této odborné akce bylo seznámit kolegy z řad botanické veřejnosti se vzácně rostoucími, přehlíženými či obtížně rozlišitelnými druhy rostlin v severozápadních Čechách. Profesionální i amatérští botanici prezentovali své objevy na promítaných fotografiích i v herbářových dokladech. Seminář proběhl ve spolupráci se Severočeskou pobočkou České botanické společnosti (dále jen SP ČBS) a plánujeme jej v dalších letech pořádat znovu. Vít Joza se také zúčastnil každoročního letního floristického

kurzu SP ČBS, který se 29. června – 3. července 2024 konal v Krásném Dvoře u Podbořan. Díky této příležitosti byla Sběrka OMGM rozšířena o další doklady cévnatých rostlin, které dosud nebyly zastoupeny v botanické podsbírce.

Botanik Vít Joza se 8. října 2024 stal jedním ze zakládajících členů Děčínské dendrologické společnosti (dále jen DDS). Jde o neformální pracovní skupinu odborníků i amatérských přátel dendrologie a příbuzných oborů, jejichž cílem je zejména podpořit zájem o pěstované i volně rostoucí dřeviny především na Děčínsku i v dalších částech severozápadních Čech a v přilehlých územích, sdílet své znalosti a poznatky a vhodným způsobem je popularizovat. O to se DDS bude snažit především prostřednictvím exkurzí v zajímavých volně přístupných sadových úpravách i dendrologických sbírkách a také při setkáních věnovaných přednáškám, popularizaci literatury, určování taxonů dřevin apod. První setkání DDS proběhlo ve Střední zahradnické a zemědělské škole A. E. Komerse v Děčíně-Libverdě a při této příležitosti bylo naplánováno několik akcí, z nichž se první – pracovní seminář s odbornou přednáškou Víta Jozy o památných stromech Ústeckého kraje – už podařilo nedlouho po založení této společnosti uskutečnit.

Entomolog Pavel Krásenský se společně se zoologem Jaroslavem Bažantem zúčastnil pravidelného Semináře zoologů muzeí, který se uskutečnil 11.–13. září 2024 v Nečtinách a pořádalo jej Západočeské muzeum v Plzni. Pavel Krásenský se zúčastnil setkání členů Severočeské pobočky ČSE, které proběhlo v Prysku 23. března. Dále se zúčastnil konference věnované výročí založení Labských pískovců, která proběhla 22. listopadu taktéž v Prysku. Zúčastnil se také Roubanálie, setkání členů Západočeské pobočky ČSE, které pravidelně probíhá v Chudenicích v okrese Klatovy a letos připadlo na 24. srpna 2024, dále arachnologického semináře pořádaného 14. prosince 2024 Českou arachnologickou společností a Východočeským muzeem v Pardubicích a konference Krušné hory, která se konala na půdě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem 10. června 2024.

Archeolog Petr Vágner se zúčastnil kolokvia Výzkumy v Čechách, semináře Archeologie a občanská věda v Boskovicích a konferencí Popelníková pole a doba halštatská v Ústí nad Labem a Archeologie barbarů 2024 v Bratislavě. Historik Jiří Šlajsa přispěl svým příspěvkem Ze Žatce do Puly. Anton Gnirs v letech 1873–1918 na konferenci Dějiny archeologie v českých zemích a na Slovensku.

Dokumentátorka Lucie Drmolová absolvovala kurz zakončený certifikátem s názvem Autorský zákon v kultuře, který proběhl 26. června 2024 v Knihovně Ústeckého kraje v Ústí nad Labem. V roce 2024 proběhly dvě Metodické porady knihovníků muzeí a galerií Ústeckého kraje, kterých se zúčastnilo celé oddělení knihovny a dokumentace. Ta první se konala v Oblastním muzeu a galerii v Mostě 20. 2. 2024. Pořadatelem druhé Metodické porady knihovníků muzeí a galerií Ústeckého kraje byla Galerie Benedikta Rejta Louny, a to 2. 12. 2024. Obě porady vedla vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová, která je zástupkyní Knihoven muzeí a galerií Ústeckého kraje v Knihovnické komisi AMG ČR. Ta se také zúčastnila 48. celostátního semináře knihovníků muzeí a galerií AMG v Moravském zemském muzeu v Dietrichsteinském paláci v Brně, který se konal 17.–19. září 2024. Diana Šlajsnová Kvapilová moderovala dva bloky semináře a představila prezentaci v bloku *Komunitní role knihoven s tématem Příklady dobré praxe práce s veřejností v knihovně v Oblastním muzeu a galerii v Mostě*. Jednotlivé příspěvky v dopoledním bloku se zabývaly spoluprací knihoven a škol, mediální gramotností, revizí kurikula pro základní vzdělávání nebo novinkami ze světa knihoven. Seminář představoval v příspěvcích také činnost jednotlivých muzejních knihoven. Zakončen byl společenským večerem, kde byl i prostor pro neformální diskuze nebo sdílení příkladů dobré praxe.

Jako zástupce Ústeckého kraje ve Výkonném výboru Knihovnické komise AMG se Diana Šlajsnová Kvapilová zúčastnila metodických porad a koordinačních jednání, které proběhly

29. 1. 2024 v Praze v Národním technickém muzeu v Praze a 28. 5. 2024 v Umělecko-průmyslovém muzeu v Praze.

Knihovníci muzeí a galerií ÚK

Metodická porada knihovníků muzeí a galerií ÚK

Dokumentátorka Lucie Drmolová absolvovala seminář *Ochrana audiovizuálních dokumentů a fotografií*, který pořádal Český komitét Modrého štítu a konal se v budově Národního archivu v Praze 14. 11. 2024. Cílem semináře bylo seznámit účastníky s tím, jak správně skladovat fotografie, negativy atd. Jedna z přednášek byla věnována digitalizaci skleněných negativů.

Diana Šlajsnová Kvapilová absolvovala vzdělávací kurz *Kultura v kurzu* I., II., III. pořádaný Knihovnou Ústeckého kraje. Proběhl ve třech blocích v termínech 23.–24. 1. 2024, 31. 5. 2024 a 7.–8. 10. 2024 v Ústí nad Labem v přednáškovém sále Knihovny Ústeckého kraje. Kurz byl určen pracovníkům knihoven a zaměřen na zlepšení komunikačních a prezentačních dovedností a práci se skupinami klientů knihoven a kulturních institucí.

Konzervátorky Dagmar Čechová, Dagmar Pícová a kurátorka výtvarného umění Olga Kubelková navštívily 27. srpna nově otevřenou Gočárovu galerii v Pardubicích, kde byl v té době vystaven obraz *Alegorie bohatství* od Alfonse Muchy ze sbírky Oblastního muzea Most. Společně s ředitelkou Klárou Zářeckou a kurátorkou Hanou Řehákovou měly možnost prohlídky zázemí galerie, knihovny a edukační místnosti a následně jim byla nabídnuta individuální komentovaná prohlídka výstavy *Mucha dnes*, která komunikovala obrazy Alfonse Muchy s díly současných malířů.

Výstava Mucha dnes v Gočárově galerii v Pardubicích

Všechny konzervátorky se od 7. 11. 2023 zúčastňovaly sedmiměsíčního kurzu Základy restaurování uměleckých děl na Akademii výtvarných umění v Praze, který byl ukončen v květnu 2024. Kurz byl určen pro zaměstnance muzeí a galerií, kteří nejsou specialisty v oblasti restaurování, ale podílejí se na správě a péči o umělecká díla. Přednášejícími byli přední odborníci v jednotlivých oblastech restaurování. Cílem kurzu je zprostředkovat znalosti v oblasti interdisciplinárního procesu komplexního restaurátorského zásahu.

Hostitelem celostátní konference konzervátorů a restaurátorů bylo 10.–12. září Muzeum Krkonoš ve Vrchlabí. Zúčastnilo se jí celé konzervátorské oddělení, které se tak mohlo seznámit s výsledky průzkumů historických materiálů, novými postupy nebo s prostředky určenými pro ošetření a dlouhodobé uchování předmětů movitého i nemovitého kulturního dědictví. Důležitou zkušenost přineslo i seznámení se studiemi konzervátorských zásahů nebo výměny zkušeností. Konference proběhla formou přednášek a posterových prezentací s následnou diskuzí. S průvodci si pak účastníci konference prohlédli město, místní muzea a měli možnost nahlédnout do nově zrekonstruovaných depozitářů.

Jednání Krajské sekce severočeských konzervátorů a restaurátorů v Mostě proběhlo 31. října v Oblastním muzeu a galerii v Mostě. Zúčastnili se ho konzervátoři ze Žatce, Loun, Teplic, Ústí nad Labem, Děčína, Liberce, České Lípy a Jablonce nad Nisou, kteří se vzájemně informovali o činnosti jednotlivých pracovišť a předávali si zkušenosti z konzervátorské praxe. Na závěr si mohli účastníci prohlédnout expozice a modernizované depozitáře výtvarného umění.

Jednání Krajské sekce severočeských konzervátorů a restaurátorů

Obě muzejní pedagožky se zúčastnily ve dnech 30. 9. – 2. 10. konference Aktuální trendy v muzejní edukaci a prezentaci v Masarykově muzeu v Hodoníně. Hlavním tématem byla pestrost v muzejní edukaci. Akci pořádala Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG. Konference kromě několika tematických bloků nabídla prostor pro sdílení teoretických poznatků, metodických přístupů i praktických zkušeností z oblasti muzejní edukace.

3.6.2 Archeologická konference v muzeu

OMGM také jednu konferenci hostilo. Ve dnech 9.–11. září 2024 se v prostorách muzea konala odborná konference Dějiny archeologie v českých zemích a na Slovensku. Akce se zúčastnilo více než 50 odborníků a během třídenního programu zaznělo více než 30 přednášek. Setkání bylo věnováno 100. výročí vzniku Německé společnosti pro pravěk a ranou dobu dějinnou v Československu, meziválečné profesní organizace sdružující především národnostně německé prehistoriky. Jednotlivé přednášky byly proto věnovány především interetnickým (německo-českým, česko-slovenským, slovensko-maďarským apod.) vztahům ve středoevropské archeologii se zaměřením na období od závěru 19. do poloviny 20. století.

Kromě archeologů z českých zemí a Slovenska zavítali do Mostu také dva hosté z Polska. Součástí programu byla rovněž exkurze do muzea v Žatci, na hradiště Rubín u Podbořan a k domnělému menhiru Zakletý mnich u Drahomyšle.

Kromě mosteckého muzea se na přípravě konference podíleli zástupci Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech v Mostě, Moravského zemského muzea v Brně a Univerzity Palackého v Olomouci. Organizátoři počítají se zveřejněním přednášek v samostatném konferenčním sborníku.

Účastníci setkání konference Dějiny archeologie v českých zemích a na Slovensku

Mostecká konference ideově navazuje na setkání před dvěma lety v Olomouci, jež bylo věnováno dvěma výročí moravské archeologie – 70 let od smrti Innocence Ladislava Červinky, nejvýznamnějšího moravského prehistorika první poloviny 20. století, a 115 let od prvního sjezdu Moravského archeologického klubu, profesní organizace národnostně českých archeologů především z Moravy založené za Červinkova výrazného přispění v roce 1906. Pořadatelé by chtěli obdobná setkání nad dějinami archeologie pořádat pravidelně, a to u příležitosti významných jubileí. Mohla by se stát v následujících letech tradicí s výměnou zkušeností všech zainteresovaných odborníků z oboru.

3.7 Účast v projektech

Oblastní muzeum a galerie v Mostě v roce 2024 zahájilo tříletý česko-německý projekt pro podporu Moldavské a Freiberské dráhy *Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!* a zajišťovalo udržitelnost tří projektů:

Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří

Prezentace projektu formou virtuálních prohlídek výstav je na webových stránkách muzea. Součástí projektu bylo restaurování tří významných děl: plastiky svaté Anny Samotřetí (OMGM inv. č. UP 0393), Votivní desky mostecké od Mistra IW (OMGM inv. č. UOM 0368) a plastiky Trůnící Madony I (OMGM inv. č. UP 0463). Restaurované předměty byly zařazeny do nové stálé expozice *Poklady výtvarného umění Mostecka*, která byla otevřena 16. března 2023.

Všechna tři zrestaurovaná díla byla v souladu s podmínkami tohoto projektu označena rozšířenými popiskami s logy a informacemi o restaurování. Badatelům jsou také v odborné knihovně muzea zpřístupněny publikace o restaurování sbírkových předmětů muzea. Další dvě publikace jsou věnovány dílům ze sbírek v Regionálním muzeu v Teplicích a v Oblastním muzeu v Chomutově.

Od 7. 12. 2023 do 7. 2. 2024 se v muzeu konala putovní panelová výstava, pořádaná Ústeckým krajem ve spolupráci s Oblastním muzeem a galerií v Mostě, s názvem Krušnohoří/Erzgebirge – Umění pozdního středověku. Ta prezentovala výsledky projektu Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří, financovaného z Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020. Výstavou byl představen umělecký vývoj česko-saského pomezí v době největšího rozmachu krušnohorské těžby.

Panelová výstava Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří

1. 2. 2024 se konala přednáška historičky umění Jitky Šrejberové s názvem Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří. Na pozadí výsledků česko-německého přeshraničního projektu zaměřeného na ochranu a výzkum kulturního dědictví z období pozdního středověku v krušnohorské hornické oblasti byly představeny příběhy všech pěti děl ze sbírek Ústeckého kraje restaurovaných v rámci tohoto projektu.

Hračkářský průmysl v Krušnohoří – dvě země – dvě cesty

Projekt krušnohorského hračkářství měl za cíl zmapovat a zpracovat poválečnou historii (1945–1990) výroby dřevěných hraček na české a saské straně Krušných hor. Výroba hraček jako doplňkové odvětví k hornictví a následně jejich průmyslová výroba jsou součástí společného kulturního dědictví a její zkoumání podpořilo zápis Hornické krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V roce 2024 v rámci udržitelnosti projektu byla putovní výstava *Dřevěné drahokamy z Krušných hor* zapůjčena na Zámek Valdštejnů v Litvínově (3. 4. 2024 – 1. 9. 2024). Vernisáž výstavy uvedli starostka Města Litvínova paní Mgr. Kamila Bláhová a ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě Mgr. Michal Vavroch. Krátkou reportáž natočil na místě redaktor Českého rozhlasu Sever Jan Beneš. Výstavu na litvínovském zámku Valdštejnů navštívilo v průběhu pěti měsíců celkem 3 502 návštěvníků.

V srpnu 2024 přivítal Zámek Valdštejnů milou návštěvu ze Saska. Němečtí partneři projektu z muzea v Olbernhau (Katharina Scheithauer) a města Flöha (Dietmar Hösel) si přijeli prohlédnout instalaci putovní výstavy v doprovodu tlumočnice paní Luise Zelenkové a koordinátorky udržitelnosti projektu. Na návštěvu s nimi zavítala také pamětnice paní Lena Reuter, jejíž manžel vlastnil továrnu na stavebnice Reuter v Blumenau. Tato továrna po roce 1972 patřila firmě VERO, jejíž výrobky jsou součástí putovní výstavy a jsou dokonalou ukázkou přetrvávajících vazeb na tradiční předválečnou výrobu hraček na německé straně Krušných hor.

Od listopadu 2024 hostí výstavu hračkářského průmyslu v Krušnohoří saská Manufaktura snů (Manufaktur der Träume) v Annaberg-Buchholz, kde bude k vidění až do března roku 2025.

Transport výstavy *Dřevěné drahokamy Krušných hor* do Manufaktury snů (Manufaktur der Träume) v Annaberg-Buchholz

Panoráma starého Mostecka

V rámci udržitelnosti projektu *Panoráma starého Mostecka* byla v 1. pololetí roku 2024 uspořádána série přednášek pod stejnojmenným názvem věnovaná dějinám fotografie a příběhu starého Mostu.

První z cyklu přednášek litoměřického archiváře Jaromíra Tlustého v únoru 2024 představila fenomén konce krásného století – Císařskou Panoramou. Posluchači se tak mohli dozvědět spoustu zajímavostí, třeba o nejstarší české stereografii, kterou je snímek Křížovnického náměstí v Praze z roku 1860, nebo o mostecké Panoramě, doložené v soudobém tisku již k roku 1898, nemluvě o podnikateli Augustu Fuhrmanovi, který v některých zemích prosadil využívání Panorám v rámci školní výuky, čímž se jeho podnik stal velice výdělečným. Jedno z jeho podnikatelských hesel znělo: „Návštěva školních tříd podporuje podnikání!“

Druhá přednáška byla zasvěcena historii města Mostu – jeho zániku a zrození. Přednášející Mgr. Lucie Radová a Mgr. Tomáš Brož z Národního památkového ústavu v Ústí nad Labem seznámili posluchače s pozadím socialistického experimentu, jehož ekonomická návratnost je přinejmenším sporná a kvůli němuž nenávratně zanikla nejenom paměť místa, ale také většina sociálních a kulturních vazeb. Město Most zmizelo ze zemského povrchu během osmnácti let. O jeho demolici oficiálně rozhodla československá vláda v roce 1964, poslední objekty byly zbourány v roce 1982. Během této doby zaniklo vše, co historické, přirozeně utvářené město definovalo – stovky staveb, z nichž část můžeme i v celorepublikovém kontextu zařadit mezi mimořádně hodnotné památky, veškerá infrastruktura a bezprostřední krajinné zázemí.

V pořadí třetí přednáška fotografa a speleologa RNDr. Petra Zajíčka (Správa jeskyní České republiky) seznámila posluchače se vznikem fotografie, jejím vývojem, představila významné fotografie a také zajímavosti fotografické techniky spojené s ukázkami přístrojů a práce s nimi. Byly porovnány procesy vzniku fotografie v dřívější době a dnes. Největší pozornost u publika zaznamenala část věnovaná záchraně starých a často poškozených fotografií pomocí moderních technologií.

Závěrečnou přednášku z cyklu přednesli regionální historik Jan Setvák a 3D designér Martin Špoula z mosteckého studia Most Creative Space, kteří představili vybrané historické fotografie starého Mostu a Mostecka. Ti stručně posluchače seznámili s procesem vzniku projektu Panoráma starého Mostecka, jehož cílem byla digitalizace rozsáhlého fondu negativů a vybraných trojrozměrných exponátů ze sbírky Oblastního muzea a galerie v Mostě, a to za pomoci digitálních technologií – virtuální reality, určené k interaktivnímu vzdělávání žáků.

Žáci základních a studenti středních škol si mohli v průběhu 2. pololetí školního roku 2023/2024 vyzkoušet cestu do hlubin historie prostřednictvím virtuální reality projektu a jeho dvou modulů. První, cílený na svět kolem roku 1900, byl doplněn prohlídkou výstavy reprodukcí historických fotografií z digitalizovaných snímků upravených v době trvání projektu a zaměřených na starý Most a Mostecko. Druhý modul, zaměřený na historii starého města Mostu a okolí, přizval děti ke stavbě Janovské přehrady, umožnil jim přesunout děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, sfárat do dolu a zažít kuřavkovou katastrofu. Doplněn byl prohlídkou expozice *Poklady výtvarného umění Mostecka (14.–16. století)*.

V roce 2024 byly moduly 1 a 2 prezentovány jako součást vzdělávací nabídky pro různé typy škol. Program spojuje virtuální realitu, pracovní listy a krátké dokumentární filmy k danému tématu a návazné programy k výstavám a expozicím. Celkem se 21 vzdělávacích programů zúčastnilo cca 400 žáků, studentů, ale také pedagogů, protože i oni si často chtějí tento program vyzkoušet.

V závěru roku 2024 byly veřejnosti představeny dva nové velkoformátové kalendáře pro rok 2025 s fotografiemi starého Mostu a starého Litvínova. Oproti předchozímu roku, kdy se obdobné kalendáře prodaly během několika málo dnů (včetně dotisku), byl letošní zájem veřejnosti zhruba poloviční. Je to pro nás poučení, že musíme neustále přicházet s novými nápady.

Vzdělávací program k projektu *Panoráma starého Mostecka*

Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!

Česko-německý projekt pro podporu Moldavské a Freiberské dráhy

Horská železniční trať z Mostu, která od roku 1885 až do konce 2. světové války zajišťovala dopravu severočeského hnědého uhlí pro jedno z nejdůležitějších hornických a průmyslových center v Krušných horách – stříbrné město Freiberg –, patřila mezi vážné adepty zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO. I to bylo důvodem, proč v roce 2023 byla spolupráce českých a německých obcí a dalších institucí, které od roku 2018 spolupracují na zachování a rozvoji Moldavské a Freiberské dráhy, zaštitěna Oblastním muzeem a galerií v Mostě. Dne 1. ledna 2024 byl za podpory Ústeckého kraje spuštěn tříletý česko-německý projekt *Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!* (2024–2026). Partnery OMGM v tomto projektu jsou saský *Welterbe Montanregion Erzgebirge e. V.* a český *Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, o.p.s.* Projekt probíhá v rámci programu *Interreg Sachsen – Tschechien* (v programovém období 2021–2027).

Hlavním smyslem mezinárodního projektu *Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!* je podpora dlouholeté iniciativy českých a saských měst, obcí a dalších regionálních institucí dostavby chybějícího osmikilometrového úseku železniční trati mezi saským Holzhau a českou Moldavou na trase Freiberg – Most / Teplice. V rámci projektu postupně vzniká základní dokumentace železničních objektů a souvisejících technických kulturních památek na obou stranách hranice, která zahrnuje rovněž průmyslové stavby dotvářející charakter celého regionu. Současně je prováděna expertíza právních a majetkových poměrů pozemků na sneseném úseku železniční trati Holzhau–Moldava. Výsledkem analýz na české a saské straně bude jednotný návrh na zvelebení nevyužívaných objektů a jejich postupné zapojení do regionálního cestovního ruchu. Projekt tak zajistí pokračování spolupráce českých a saských obcí, Ústeckého kraje, saských zemských okresů a dalších institucí, která již od roku 2018 směřuje ke znovupropojení obou tratí.

Centrem česko-německých setkávání a rozvoje Moldavské/Freiberské dráhy by se měla stát historicky cenná nádražní budova v Louce u Litvínova, která je součástí památkově chráněné železniční trati č. 135 Most–Moldava (-Freiberg), zvané také *Moldavská dráha* nebo *Teplický Semmering*. V roce 2020 nádražní budova ztratila svou funkci pro řízení železničního provozu a pro Správu železnic se tak stala nadbytečnou. Památkově chráněná budova nádraží se proto mezinárodnímu projektovému týmu jeví jako skvělá ukázka industriálního dědictví, jejíž potenciál by měl být využit také pro budoucí generace.

Z výše zmíněných důvodů vznikla za široké podpory veřejnosti společná iniciativa Oblastního muzea a galerie v Mostě a Nadačního fondu *Moldavská dráha / Teplický Semmering*, jejíž snahou je nejen získání objektu do majetku Ústeckého kraje, ale především jeho smysluplné a efektivní využití, a to včetně získání prostředků na jeho plnou revitalizaci.

Projekt si rovněž klade za cíl podporovat historické pojetí přeshraniční dráhy jako jednoho celku také pro budoucnost, a to prostřednictvím propagace a edukační činnosti. Cílovými skupinami, na které jsou v rámci projektu zaměřeny vzdělávací aktivity, jsou zejména děti a mládež, dospělí (laická i odborná veřejnost), senioři a handicapované děti s tělesným i mentálním postižením. Z hlediska obsahu a formy jsou v projektu využívány různé typy učení a vzdělávání. Edukační aktivity se opírají o potenciál autentického prostředí. V sobotu 10. února 2024 se dospělí – příznivci železnice z Lausitzer Dampflok Club e.V. – za doprovodu týmu projektu *Železnice spojuje!* seznámili se situací na chybějícím úseku Holzhau–Moldava a navštívili nádraží v Holzhau, Teichaus – lokalitu odstřeleného železničního mostu a pohraniční nádraží Moldava v Krušných horách. Ve čtvrtek 18. dubna 2024 se učitelé z Marienbergu ocitli v roli posluchačů. Tým projektu *Železnice spojuje!* je v rámci celodenní akce s podtitulem *edukace naruby* seznámil s českým, památkově chráněným úsekem dráhy Moldava–Osek a s významnými pamětihodnostmi podél trati. Na programu byly: 1) cisterciácký klášter Osek a jeho význam pro počátky rudné těžby v Krušnohoří; 2) Český porcelán Dubí – exkurze manufakturou se 160letou tradicí; 3) prohlídka Krušnohorského divadla v Teplicích u příležitosti 100 let jeho vzniku; 4) nádraží Dubí – exkurze rodinnou železniční expozicí.

V sobotu 6. července 2024 se dospělí účastníci vypravili na akci (*Vlakem*) *do Freibergu k oslavě 5. narozenin našeho světového dědictví* v rámci připomínky 5. výročí zápisu Hornické krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na seznam UNESCO. Celodenní program bohužel narušila bezpečnostní omezení, jejichž důvodem byly politické demonstrace ve Freibergu ohlášené v krátké době před akcí na stejný termín. Ve čtvrtek 31. října 2024 se studenti dubského gymnázia zúčastnili exkurze u spolku IG Preßnitztalbahn e.V., Jöhstadt, aby se seznámili s ukázkovou obnovou dříve zrušené, dnes opět obnovené historické Přisečnické železnice. Ve čtvrtek 5. prosince 2024 pozval tým mezinárodního projektu *Železnice spojuje!* ve spolupráci s železničním dopravcem GW Train Regio, a. s. na Moldavskou/Freiberskou dráhu hendikepované děti ze speciální školy v Litvínově. Cílem exkurze byla procházka po hraničním mostu na Moldavě, který spojuje obě strany historické železnice. Ve zvláštním vlaku vypraveném pro dětské pasažéry nemohl chybět ani svatý Mikuláš s čertem a andělem.

Série akcí pod názvem *Rok Moldavské/Freiberské dráhy*, která probíhá od června 2024 a potrvá až do května 2025, připomíná 140 let od dostavby a přeshraničního zprovoznění oblíbené krušnohorské dráhy procházející dvěma desítkami českých a saských měst a obcí. Akce v roce 2024 probíhaly mimo jiné v rámci připomínky 5. výročí zápisu Hornické krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO. *Rok Moldavské/Freiberské dráhy* odstartovala v neděli 9. června za velkého zájmu veřejnosti z obou stran hranice nádražní slavnost v Muldě s titulem *Familienfest* (Rodinná slavnost). Pořádala ji společnost Freiberská dráha (Freiberger Eisenbahngesellschaft mbH) – přidružený partner mezinárodního projektu – v prostoru nádraží, odkud je dnes řízen provoz celé trati Freiberg–Holzhau. Oslavy pokračovaly 6. července akcí *Vlakem do Freibergu k oslavě 5. narozenin našeho světového dědictví*, kterou pořádal saský Montanregion Krušnohoří (Welterbe Montanregion Erzgebirge e.V.) v rámci připomínky 5. výročí zápisu Hornické krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na seznam

UNESCO. Pod titulem „Vychutnejte si světové dědictví“ se Češi a Němci setkali při slavnostním večerním programu ve freiberském kostele Nikolaikirche. O kulturní zážitek se postaral hudební soubor Collegium hortense z Teplic úryvky z hornické opery *Bergmönch*. Za své vystoupení sklidil soubor od účastníků dlouhotrvající potlesk vestoje.

Vrcholnou akcí těchto oslav v roce 2024 se stala *Nádražní slavnost v Dubí*, která opět za velkého zájmu české i německé veřejnosti proběhla v sobotu 17. srpna. Historické vlaky a autobusy toho dne propojily tři velké akce v regionu – vedle *Nádražní slavnosti v Dubí* také již tradiční *Slavnost hraničního buku* na Cínovci a *Oseckou pouť*. Během bohatého celodenního programu jak na hlavním pódiu, tak v celém areálu dubského nádraží proběhlo slavnostní odhalení pamětní desky k událostem roku 1945. Následovalo slavnostní přejmenování ulice Ruská-nádražní na Nádražní. Během celého dne se na dubském nádraží vystřídalo na tisíc návštěvníků. Podobně jako v rámci červnového *Familienfestu* v Muldě byl program v Dubí zaměřen na rodiny s dětmi. Dětský koutek s výstavou fotografií z Moldavské dráhy byl po celý den zaplněn nejmenšími návštěvníky, kteří si naplno užili možnosti stát se na chvíli průvodčími a výpravčími, aby si domů následně odnesli drobné dárky věnované Městem Dubí nebo „železniční tolar“ určené zejména jako dětská měna pro úhradu jízdy drážďanským miniaturním vláčkem taženým pravou parní lokomotivou o velikosti 1 : 11.

Řada návštěvníků měla v průběhu slavnosti možnost si poprvé také prohlédnout rodinné železniční muzeum manželů Ladislavy a Karla Našincových, kterým se v nádražní budově podařilo vybudovat retro-oázu s atmosférou časů přelomu 19. a 20. století. Celodenní program završilo promítání letního kina pod širým nebem. Promítán byl několikrát oceněný film *Alois Nebel*. Dubská nádražní slavnost přispěla k tomu, že prostor celého areálu nádraží doznal díky spolupráci Města Dubí se Správou železnic výrazných změn k lepšímu. Plochu v nádražním areálu se podařilo vyklidit, zpevnit a esteticky upravit. Přístupová cesta k nádražní budově získala nový asfaltový povrch.

Nádražní slavnosti v Dubí

4 Výstavy

Pro krátkodobé výstavy využívá Oblastní muzeum a galerie v Mostě galerijní prostory, které byly vybudovány v roce 2019 a které splňují veškeré standardy pro prezentaci výtvarného umění. Díky možnosti pečlivé kontroly teplot a vlhkosti lze vystavovat i náročné materiály jako grafiky nebo umění středověku. Jako další výstavní prostory slouží dvě menší místnosti ve druhém patře, vedlejší předsálí a chodba na též patře. Další výstavní prostor se nachází na půdě muzea, která byla částečně přizpůsobena pro výstavní účely. V roce 2024 byly po obnově parketových podlah znovuotevřeny výstavní sály ve 2. patře, které v posledních letech sloužily jako provizorní depozitář a badatelna pro externí spolupracovníky. Hned první akcí zde byla mimořádně úspěšná „exotická a egyptologická dvojvýstava“ (viz oddíl níže).

V roce 2024 se uskutečnilo celkem 17 výstav, tedy o dvě víc než v roce 2023. Výstavy věnované 80 letům elektrárny v Komořanech, výstava o minerálech Ladislava Blahy, *Cesty do pravěku* a *Pohledy přecházely* z roku 2023. Naproti tomu *Sport na Mostecku*, *Svět fantazie*, *smutku i radosti Vlasty Baránkové*, *Z Mostu až na konec světa* a výstava *Mezi Prahou a Káhirou* naopak pokračovaly i v roce 2025. V rámci velikonoční a vánoční výzdoby muzea proběhly dvě malé výstavy a instalace, na kterých se podílely mostecké paličkářky, etnografka, muzejní pedagožka, PR a kurátorka výtvarného umění.

Vstupenka do Oblastního muzea a galerie v Mostě je platná do všech expozic a na všechny krátkodobé výstavy. Návštěvnost je evidována pouze u vybraných výstav muzea, zejména tam, kam je vstup pouze s doprovodem pracovníků recepce.

4.1 Z Mostu až na konec světa a egyptologická výstava

Hlavní výstavou roku byla nepochybně *Z Mostu až na konec světa* s vernisáží 19. 10. 2024 v 17:30 hodin v rámci Mezinárodního dne archeologie. Výstava byla věnována exotickým sbírkám muzea pocházejícím hlavně z konce 19. a první poloviny 20. století. Představila předměty skoro ze všech světových kontinentů., od Dálného východu po rozpálenou savanu Jižní Afriky, od mrazivé tundry argentinské Ohňové země po sluncem spalovanou buš Austrálie. Součástí vernisáže byla také komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy Jiřím Šlajsnou. Mimo jiných předmětů byly vystaveny tři vzácné tradiční japonské panenky ningjó představující bohatou ženu v rikše tažené mužem. Tento typ panenek patří k druhu zvanému odžima ningjó.

Výstava probíhala souběžně se zapůjčenou výstavou *Mezi Prahou a Káhirou. 100 let české egyptologie*, která nechala návštěvníky nahlédnout do archeologických výzkumů v Egyptě a Súdánu, zejména Abúsíru, který je dodnes hlavní koncesí českých egyptologů.

Po sedmdesáti letech se do Mostu vrátila naše slavná „mostecká mumie“, skoro 3 000 let stará egyptská rakev. Mumie byla součástí sbírek již předválečného mosteckého muzea a v průběhu 50. let 20. století byla v rámci tehdejší centralizace sbírek předána do Náprstkova muzea, patřícího pod Národní muzeum v Praze. Rakev se stala středobodem výstavy. Realizace proběhla ve spolupráci s Českým egyptologickým ústavem Univerzity Karlovy a Náprstkovým muzeem asijských, afrických a amerických kultur a seznamuje návštěvníky s bohatou a úspěšnou historií československé a české egyptologie v uplynulých 105 letech.

Kromě příběhu odkrývání různých lokalit byla pozornost zaměřena i na konkrétní úkoly a projekty, kterým se členové výzkumného týmu věnují. Egyptologická činnost je často chápána jako objevování nových památek, ovšem to je pouze výchozí bod rozsáhlé badatelské činnosti, která na terénní výzkum navazuje. Projekty proto ukazují na interpretační možnosti obsažené v jednotlivých objevech a nálezech a jejich přínos pro studium nejen staroegyptské civilizace samotné, ale také pro srovnávací studium civilizací a vývoje životního prostředí v delších časových horizontech.

Uvedená „dvojvýstava“ patřila mezi nejpovedenější akce muzea v posledních letech, a proto jsme téměř litovali, že nemůže trvat déle než do února 2025, kdy bude muset ustoupit přípravám na další velkolepou výstavu, věnovanou 2. světové válce na Mostecku.

Egyptská rakev na výstavě Mezi Prahou a Káhirou

Přehled výstav

Když věk je jen číslo – 80 let elektrárny v Komořanech

termín výstavy: 13. 9. 2023 – 31. 1. 2024

autorka výstavy: Miloslava Kučerová

Výstava minerálů ze sbírek Ladislava Blahy

termín výstavy: 22. 9. 2023 – 31. 3. 2024

kurátor výstavy: Pavel Dvořák

návštěvnost: 1 574 (uvedený počet včetně roku 2024)

Cesty do pravěku – Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart – umění a věda)

termín výstavy: 20. 10. 2023 – 28. 1. 2024

kurátoři výstavy: Olga Kubelková, Jaroslav Bažant a Petr Modlitba

návštěvnost: 2 966 (uvedený počet včetně roku 2024)

Pohledy

termín výstavy: 2. 12. 2023 – 31. 1. 2024

autorka výstavy: Iveta Brůnová

Krušnohoří / Erzgebirge – Umění pozdního středověku

termín výstavy: 7. 12. 2023 – 7. 2. 2024

autorka výstavy: Jiřka Šrejberová

Hesham Malik – Skrytá tajemství Indie

termín výstavy: 19. 1. – 7. 4. 2024

kurátorka výstavy: Olga Kubelková

návštěvnost: 543

Sofie Švejdová – Na tvrdší dřevo volte sekerky s delším topůrkem

termín výstavy: 15. 3. – 12. 5. 2024

autor výstavy: Ivan Neumann

kurátorka výstavy: Olga Kubelková

návštěvnost: 281

Katrin Le Soldat Mort Buttigová – Post Mortem

termín výstavy: 28. 4. – 1. 9. 2024

autorka výstavy: Katrin Le Soldat Mort Buttigová

kurátor výstavy: Jiří Šlajсна

návštěvnost: 904

Ařka Tichá a Oldřich Tichý – Věci viděné i tušené

termín výstavy: 31. 5. – 22. 9. 2024

autor výstavy: Ivan Neumann

kurátorka výstavy: Olga Kubelková

návštěvnost: 438

Sport na Mostecku

termín výstavy: 1. 6. 2024 – 31. 1. 2025

autorka výstavy: Ludmila Škrabáková

návštěvnost: 2 438 (uvedený počet včetně roku 2025)

Výstava výtvarky ZUŠ F. L. Gassmanna

termín výstavy: 5. 6. – 15. 9. 2024

autorka výstavy: Petra Wolfová

Třetí modelářská výstava Severočeského leteckého archivu v Mostě

termín výstavy: 1. 6. – 15. 6. 2024

autor výstavy: Edvard Beneš

návštěvnost: 300

Nedoceněné skvosty přírody

termín výstavy: 5. 6. – 15. 9. 2024

autor výstavy: Vít Joza

Skrytý svět bezobratlých

termín výstavy: 5. 6. – 15. 9. 2024

autor výstavy: Pavel Krásenský

Svět fantazie, smutku i radosti Vlasty Baránkové

termín výstavy: 11. 10. 2024 – 2. 2. 2025

autorka výstavy: Hana Nováková

kurátorka výstavy: Olga Kubelková

návštěvnost: 1 782 (uvedený počet včetně roku 2025)

Z Mostu až na konec světa

termín výstavy: 20. 10. 2024 – 28. 2. 2025

autor výstavy: Jiří Šlajсна

návštěvnost: 1 983 (uvedený počet včetně roku 2025)

Mezi Prahou a Káhirou

termín výstavy: 20. 10. 2024 – 28. 2. 2025

autoři výstavy: Lucie Vendelová Jirásková a Petr Košárek

kurátor výstavy: Jiří Šlajсна

návštěvnost: 2 262 (uvedený počet včetně roku 2025)

Výběr z výstav Oblastního muzea a galerie v Mostě

Od roku 2021 zajišťujeme k většině výstav virtuální prohlídky. Prohlídky se setkávají s velkým zájmem návštěvníků, ale zároveň slouží i pro nás jako vizuální archiv výstav, ke kterému se lze kdykoli vrátit. V roce 2024 byl největší zájem o virtuální prohlídky Panorámy starého Mostecka, výstavu Afky a Oldřicha Tichých a stálou expozici Ulriky von Levetzow. Návštěvníci se zajímají nejen o nové virtuální prohlídky, ale vracejí se i k prohlídkám úspěšných výstav a expozic z minulých let, které už na webu muzea tvoří stále se rozšiřující archiv výstav. Na webu tak každý rok přibývají nové virtuální prohlídky výstav a rozšiřuje se tak alespoň tímto způsobem možnost vyjít vstříc návštěvníkům, kteří z různých důvodů výstavu nemohou navštívit.

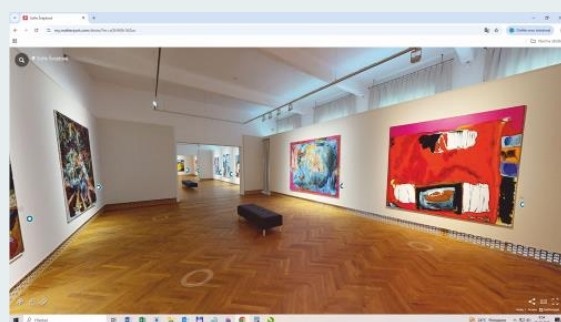
Velkou letošní novinkou bylo zahájení spolupráce s TV Mistral, která pro nás natáčí tzv. reels, což jsou krátká videa (max. dvouminutová), na sociální síť k výstavám a dalším akcím v muzeu. Video mají návštěvnost blížící se 10 tisícům zhlédnutí. V letošním roce jsme takto

poutali na výstavu *Z Mostu až na konec světa* a na vánoční jarmark v muzeu. Do budoucna ale plánujeme také exkurze do depozitářů, restaurování sbírkových předmětů atd.

Jsme velice rádi, že celková návštěvnost vzrostla v roce 2024 o 440 návštěvníků oproti roku 2023, kdy virtuální prohlídky navštívilo 1 395 návštěvníků.

Název výstavy	Počet návštěv virtuální prohlídky v roce 2024
Josef Honys (1919–1969) – Malíř a básník	35
Bílý kanibal – Africká odysea filmaře a cestovatele Johna L. Broma	22
Sádrovec – Neobyčejně obyčejný nerost	38
Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par	147
Jaroslav Valečka – Pictura Obscura	76
Quido Kocián – Dílo posedlé krásou	16
Příběh jedné ložnice	48
150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku	61
Příběh starého Mostu – Na památku Heide Mannlové Rakové	137
Ivana Štenclová – Identikit	12
Návrat do starého Mostu	65
Dřevěné drahokamy z Krušných hor	109
Tibor Červeňák – Doteky	44
ICH BIN EIN VYDRA aneb jak vydra přes hranice přišla	28
Tomáš Švéda – Oči krajiny	31
Vestonia – renesanční Sapfó a její doba	12

Jaroslav Klápště – Epilog Starého Mostu I	68
Jaroslav Klápště – Epilog Starého Mostu II	41
Denisa Krausová – Království	44
Panoráma starého Mostecka	208
Reynkovi	57
Pavel Matuška – Usmívání	25
Sylva Prchlíková – Tichá zima v Mostě	57
Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a PAS (Paleoart – umění a věda)	102
Sofie Švejdová – Na tvrdší dřevo volte sekerky s delším topůrkem	131
Afka Tichá a Oldřich Tichý – věci viděné i tušené	155
Sport na Mostecku	3
Svět fantazie, smutku i radosti Vlasty Baránkové	59
Z Mostu až na konec světa	4
Celkem	1 835

Ukázka virtuální prohlídky výstavy Sofie Švejdové

5 Exponát měsíce

Výběr exponátu měsíce je příležitostí představit návštěvníkům muzea a galerie v prostorách recepce významné exponáty z depozitářů napříč jednotlivými odděleními. V tabulce jsou uvedeny vybrané exponáty k jednotlivým měsícům.

Leden	Nové paleobotanické nálezy z lomu Libouš
Únor	Soubor pohlednic krojů hutních úředníků
Březen	Kazeta s gynekologicko-porodnickými nástroji
Duben	Špalíček kramářských písní
Květen	Štěnice domácí
Červen	Tradiční japonská panenka ningjó
Červenec	Náradí a nástroje Bailey a Stanley
Srpen	Tónované litografie z alba Königreich Böhmen
Září	Kormorán velký
Říjen	Pár kožených, mědí zdobených sandálů, Súdán nebo Etiopie, 19. století
Listopad	Stříhanolistý jírovec maďal
Prosinec	Porcelánová kávová souprava s exotickým motivem

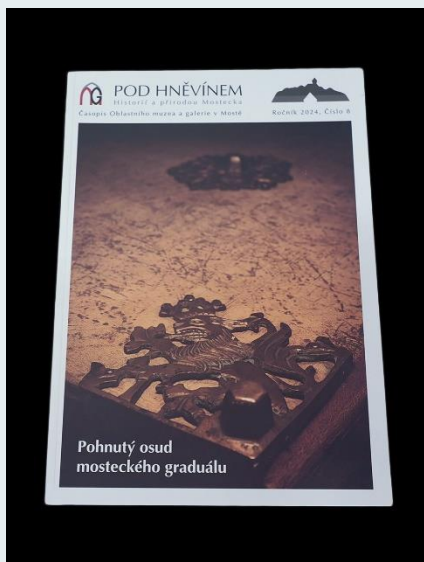

Výběr z exponátů měsíce

6 Muzejní publikace

Pod Hněvínem 8/2024

V roce 2024 vyšlo již 8. číslo celobarevného časopisu, který se věnuje přírodě a historii Mostecka a je zaměřený na širší veřejnost. Na více než 65 stranách vyšly články vědeckých pracovníků muzea, přibližující výsledky naší práce na poli přírodních a historických věd. Časopis také seznamuje čtenáře s akcemi, které naše muzeum pravidelně pořádá. Menší část článků zajišťují externí přispěvatelé. Celý časopis je členěn do několika sekcí (Historie, Z muzea, Ze sbírek, Příroda) a vychází jednou ročně. V roce 2024 pracovala redakční rada ve složení Pavel Krásenský (výkonný redaktor), Michal Vavroch a Diana Šlajsnová Kvapilová.

Časopis Pod Hněvínem 8/2024

Komiks Alchymistova dcera / Příběh Edwarda Kelleyho a jeho nevlastní dcery Vestonie

Jako vhodná forma přibližování regionálních dějin dětem a mládeži se ukázal komiks. Po předchozích dvou byl v roce 2024 opět s podporou Magistrátu města Mostu vybrán příběh alchymisty Edwarda Kelleyho a jeho nevlastní dcery. Realizace se opět ujali historik Jiří Šlajsa jako autor a ilustrátorka Katrin Buttigová. Komiks sleduje vztah Vestonie ke svému nevlastnímu otci a přibližuje také vztah obou osobností k městu Most.

Titulní strana komiksu Alchymistova dcera

7 Vzdělávací činnost

Vzdělávací činnost v Oblastním muzeu a galerii v Mostě lze rozdělit do dvou částí. Ta první zahrnuje vzdělávací programy pro školy mateřské, základní, speciální a střední, ale i pro družiny a zájmové kluby pro děti a mládež. V případě požadavků vytváříme programy na klíč dle potřeb jednotlivých návštěvnických skupin, a to nejen pro vzdělávací zařízení, ale také pro seniory, zájmové kluby a spolky, menšiny, hendikepované a další znevýhodněné skupiny, nebo pro projektové dny jednotlivých škol.

Druhá část se zaměřuje na vzdělávací aktivity pro veřejnost. Oblastní muzeum a galerie v Mostě připravuje širokou nabídku aktivit, jako jsou přírodovědné vycházky, přednášky, komentované prohlídky, dílny, tematické dny a další speciální cyklické nebo jednorázové akce, které jsou zaměřené na různé cílové skupiny. Z nich nejvýznamnější jsou dlouhodobě mateřské školy, I. stupeň základních škol, rodiny s dětmi a senioři.

7.1 Statistické hodnocení vzdělávací činnosti v roce 2024

Celková návštěvnost vzdělávací činnosti Oblastního muzea a galerie v Mostě byla 4 399 návštěvníků, z toho bylo 2 571 návštěvníků vzdělávacích programů pro školy a 1 828 návštěvníků dalších vzdělávacích aktivit pro veřejnost.

7.2 Vzdělávací programy pro školy

V roce 2024 byly připraveny další nové vzdělávací programy pro všechny stupně škol ke krátkodobým výstavám tak, aby se rozšířila jejich celková nabídka. Nabídka vzdělávacích programů pro různé typy škol se navýšila na celkem 25 programů. Všechny nabízené programy navazují na rámcové vzdělávací programy jednotlivých typů škol, a to jak ke stálým expozicím, tak i ke krátkodobým výstavám.

OMGM dlouhodobě spolupracuje se SOŠ Hamr, zejména se studenty oboru umělecký truhlář. V roce 2024 byly na zakázku pro muzeum vytvořeny tři sady velkých dřevěných skládacích kostek (všeobecné muzejní k recepci, do galerie, do expozice *Ze života obyvatel Krušnohoří*), dvě sady puzzle s obrázky pravěkého života paleoillustrátora Jiřího Svobody k expozici *Geologie severozápadních Čech* a byl pořízen další dřevěný houpací kůň. Společně s firmou Tasty Air jsme vytvořili scénář detektivní mobilní aplikace *Kožnatka*, která by měla návštěvníky poutavou formou provést expozicí *Geologie severozápadních Čech*.

V rámci projektového dne 3. 10. pro ZŠ Hamr (100 dětí 2. stupně) s názvem *Objev s námi muzeum!* se děti seznámily s posláním muzeí, se zákulisím OMGM a s některými z muzejních profesí, jako je například konzervátor, knihovník a další. Projektové dny právě pro tuto školu připravuje Oblastní muzeum a galerie již tradičně.

V galerijních prostorách byla v říjnu 2024 otevřena výstava *Svět fantazie, smutku i radosti Vlasty Baránkové*. Právě k té jsme nabídli program pro mladší děti s názvem *Se včeličkou za pohádkou*, pro starší žáky I. stupně ZŠ pak program *Staň se ilustrátorem*. Při těchto vzdělávacích programech byl kladen důraz na propojení výtvarného umění s hudbou – děti a žáci si mohli za doprovodu kytary zazpívat písničky autorů Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře, které právě Vlasta Baránková ilustruje a které byly také vystaveny. Atmosféra a radost z umění v kouzelném prostředí prací Vlasty Baránkové byly ukázkou přirozené touhy dětí po kráse, něze a světu fantazie.

K výstavě *Mezi Prahou a Káhirou*, která připomínala 100 let české egyptologie, vznikly programy *Tajuplný Egypt* a *Horovým okem*. Největší zájem dětí budila skoro 3 000 let stará

egyptská rakev a její zajímavý „cestovatelský“ příběh. Výstava také představila fotografie, které dokumentovaly bohatou historii egyptologie od jejích začátků až po současnost.

Ukázka vzdělávacích programů OMGM

K výstavě *Z Mostu až na konec světa* byly vytvořeny podle věku účastníků dva vzdělávací programy – *Přichází k nám z dále* a *Kabinet kuriozit*. Výstava nabídla pestrý pohled na sbírkové předměty z celého světa. Děti i žáci se nejvíce zajímali především o sbírku japonských zbraní a vycpaného hada. V prostorách výstavy děti hádaly původ předmětů a při hudebních hádankách se aktivně zapojily zpěvem i hraním na rytmické nástroje.

Až do začátku února 2024 pokračovala výstava *Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart – umění a věda)*, ke které byly připraveny dva programy. Základem obou programů byla prohlídka výstavy doplněná výkladem, který byl přizpůsoben jednotlivým věkovým kategoriím. Následující aktivity byly pak rozděleny. V prvním programu, který byl určen mateřským školám, přípravným a speciálním školám, skládaly a lepily děti v rámci výtvarné aktivity z částí papíru pravěkého dinosaura, kterého si následně mohly dokreslit. Ve druhé části programu si děti pomocí frotáže zalaminovaných listů magnolií, kapradin, jinanu a liliovníků, tedy živoucích fosilií, vytvořily ukázkou rostlin a stromů, jejichž počátky sahají často až do prvohor. Se sběrem listů stromů a dalších rostlin pomohl botanik OMGM Vít Joza. Druhý program pro starší žáky byl zaměřen na rozvíjení vědomostí. Žáci skládali geologickou časovou osu od prvohor po čtvrtohory a k ní následně přiřazovali obrázky odpovídajících druhů rostlin a živočichů. Dalším úkolem bylo rozřazení obrázků masožravých a býložravých dinosaurů. K nim se pak doplňovaly jejich typické znaky.

Největší zájem škol byl tradičně o vánoční program s názvem *Vánoce v Krušnohoří*. Sbírka krušnohorských betlémů byla hlavní náplní procházky expozicí. Letos byla obohacena i

biblickým příběhem o narození Ježíška a zpěvem vánočních písní. Právě prostřednictvím písniček bylo připomenuto, že Krušné hory bývaly domovem Čechů a Němců.

Oblíbený byl také vzdělávací program *Panoráma starého Mostecka*, který prostřednictvím VR, pracovních listů a krátkých dokumentů přibližoval Svět kolem roku 1900. Jsme velice rádi, že o tento program měli největší zájem žáci II. stupně a studenti SŠ, kteří navštěvují muzejní programy méně než ostatní školní skupiny. To, že může skupina až 15 žáků nebo studentů využívat program, který nabízí z jejich strany interaktivní přístup při plnění různých úkolů, je v rámci ČR zcela ojedinělé.

Nabídka vzdělávacích programů pro školy v roce 2024

Název programu	Typ programu k výstavě/expozici	Cílová skupina
Ztracený šperk	stálá expozice <i>Ulrika von Levetzow. Anděl v třpytu par</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Něco o Ulrice	stálá expozice <i>Ulrika von Levetzow. Anděl v třpytu par</i>	6.–9. třída ZŠ, SŠ
Příběh jednoho střevíčku	stálá expozice <i>Ulrika von Levetzow. Anděl v třpytu par</i>	3.–7. třída ZŠ, třídy speciální školy
Romance s Českým středohořím	stálá expozice <i>Ulrika von Levetzow. Anděl v třpytu par</i>	3.–7. třída ZŠ, třídy speciální školy
Velikonoce v Krušnohoří	stálá expozice <i>Ze života obyvatel Krušnohoří</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–5. třída ZŠ, třídy speciální školy
Vánoce v Krušnohoří	stálá expozice <i>Ze života obyvatel Krušnohoří</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–5. třída ZŠ, třídy speciální školy
Malý průzkumník	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Po stopách pravěké zvěře	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	3.–5. třída ZŠ, třídy speciální školy
Já, paleontolog aneb Sloní uši Dvořákovy	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	6.–9. třída ZŠ, SŠ
Dobrodružný svět minerálů	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	6.–9. třída ZŠ, SŠ
Komentovaná prohlídka	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	studenti SŠ, gymnázia
Malý průzkumník	stálá expozice <i>Geologie severozápadních Čech</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Legendy a pověsti ze starého Mostu	Stálá expozice <i>Poklady výtvarného umění Mostecka</i>	3.–5. třída ZŠ
Mariánský cyklus a svatí	Stálá expozice <i>Poklady výtvarného umění Mostecka</i>	6.–9. třída ZŠ, SŠ
Dinosauři v Mostě	Výstava <i>Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart)</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Putování z prvohor do čtvrtohor	Výstava <i>Cesty do pravěku. Zdeněk Burian a volné sdružení výtvarníků PAS (Paleoart)</i>	4.–9. třída ZŠ, SŠ
Pozor! Elektřina!	Výstava <i>Když věk je jen číslo – 80 let elektrárny v Komořanech</i>	MŠ, přípravné třídy a 1.–2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Budiž světlo!	Výstava <i>Když věk je jen číslo – 80 let elektrárny v Komořanech</i>	3.–5. třída ZŠ, třídy speciální školy

Elektřina, to je věda!	Výstava Když věk je jen číslo – 80 let elektrárny v Komořanech	6.–9. třída ZŠ
Sportování milujem	Výstava Sport na Mostecku	4.–5. třída ZŠ
Sportem ku zdraví	Výstava Sport na Mostecku	6.–9. třída ZŠ
Kabinet kuriozit	Výstava Z Mostu až na konec světa	MŠ, přípravné třídy a 1.–3. třída ZŠ, třídy speciální školy
Přichází k nám z dálky...	Výstava Z Mostu až na konec světa	4./5. třída – 9. třída ZŠ
Komentovaná prohlídka výstavy	Výstava Z Mostu až na konec světa	studenti SŠ, gymnázia
Tajuplný Egypt	Výstava Mezi Prahou a Káhirou	MŠ, přípravné třídy a 1.–3. třída ZŠ, třídy speciální školy
Hórovým okem	Výstava Mezi Prahou a Káhirou	4./5. třída – 9. třída ZŠ

Vzdělávací program k výstavě Vlasty Baránkové

7.3 Vzdělávací aktivity pro veřejnost

Oblastní muzeum připravuje aktivity pro různé cílové skupiny tak, aby uspokojilo zájmy návštěvníků. Tradičně jsou tyto aktivity pro veřejnost velice oblíbené a při jejich plánování se snažíme přinést vždy něco nového.

7.3.1 Přednášky

V roce 2024 se uskutečnilo 15 přednášek. Většinou byla zastoupena témata společenskovední. Rovnoměrně se pak rozdělili přednášející z řad odborných pracovníků muzea a externích odborníků. Největší zájem byl o přednášky *Bylinkování v podzimním čase*

z cyklu *Bylinkování v muzejní knihovně* přednášející Diany Šlajsnové Kvapilové a *Most – zánik a zrození*, kterou připravili zaměstnanci Národního památkového ústavu, územního pracoviště v Ústí nad Labem. V roce 2024 navštívilo přednášky muzea 263 návštěvníků. To nás motivuje k výběru atraktivních témat přednášek, které budeme i nadále připravovat.

Termín	Název přednášky	Přednášející	Počet návštěvníků
25. 1.	Zdeněk Burian – Život a dílo	Josef Hotový	21
1. 2.	Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří	Jitka Šrejberová	14
8. 2.	Mithraismus a nová římská náboženství	Jiří Šlajсна	12
29. 2.	Císařská panorama, fenomén konce krásného století	Jaromír Tlustý	10
7. 3.	Most – zánik a zrození	Lucie Radová a Tomáš Brož	38
21. 3.	Fotografie dříve a dnes	Petr Zajíček	20
4. 4.	Bezobratlí povrchových lomů na Mostecku a Chomutovsku	Pavel Krásenský	9
11. 4.	Zimní výskyt ptáků na jezeře Most	Jaroslav Bažant	9
23. 5.	Panorama starého Mostecku ve fotografiích	Jan Setvák a Martin Špoula	23
13. 6.	Bylinkování svatojánské z cyklu <i>Bylinkování v muzejní knihovně</i>	Diana Šlajsnová Kvapilová	21
20. 6.	Odkrývání neviditelného / specifika dokumentace v egyptské archeologii	Vladimír Brůna	16
12. 9.	Manicheismus	Jiří Šlajсна	12
17. 10.	Botanické novinky a zajímavosti ze Severozápadních Čech II.	Vít Joza	7
7. 11.	Bylinkování v podzimním čase z cyklu <i>Bylinkování v muzejní knihovně</i>	Diana Šlajsnová Kvapilová	45
14. 11.	Porcelanity severozápadních Čech	Pavel Dvořák	6
Celkem			263

Oblastní muzeum a galerie v Mostě se dlouhodobě podílí na přednáškové a vzdělávací činnosti i mimo budovu muzea. Pro Klub seniorů se uskutečnily přednášky *Mostecko v 19. století* a opakovaně také přednášky *Mostecko v 19. století*, *Zaniklé obce Ústeckého kraje* a *Transfery památek na Mostecku*. Historik Jiří Šlajсна tradičně přednáší i v rámci Univerzity třetího věku, kterou pořádá Vysoká škola finanční a správní. V roce 2024 to byla témata *Novověk Mostecku II.* a *Mostecko ve 20. století*. Další přednášky připravil historik pro Městskou knihovnu v Litvínově, Gymnázium T. G. Masaryka v Litvínově, Českobratrskou církev evangelickou v Chomutově a společně s dokumentátorkou Lucií Drmolovou přednášky *Most starý a nový I. a II.* pro Městskou správu sociálních služeb Most.

Přednáška Bylinkování v muzejní knihovně

Vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová navázala na cyklus *Bylinkování v muzejní knihovně* přednáškami pro Městskou knihovnu v Litvínově, a to v rámci Univerzity volného času. Součástí další přednáškové činnosti bylo lektorování kurzu *Bylinky pohledem historie i současnosti – zvyků, bájí a pověstí II. a III.* pro Univerzitu třetího věku při Vysoké škole finanční a správní v Mostě. Jednalo se o šest přednášek v zimním a letním semestru 2024. Oddělení knihovny a dokumentace také spolupracovalo s Oblastním muzeem v Lounech na celodenní akci *Zdraví a krása napříč časem*, která proběhla v Archeoskanzenu Březno u Loun. Zde měla vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová celý den samostatné stanoviště s tematickým výkladem návštěvníkům doplněným o jednu odbornou přednášku.

Přednáška Most – zánik a zrození

7.3.2 Přírodovědné vycházky

Celkový počet přírodovědných vycházek zůstal v podstatě totožný jako v předchozím roce (viz tabulka). Vycházky se tradičně konají v jarním a podzimním období. V roce 2024 je navštívilo 281 návštěvníků, což je značný nárůst oproti roku 2023 (142 návštěvníků). Je však nutno uvést na pravou míru, že návštěvnost zásadně navýšil Světový den mokřadů se svými 150 návštěvníky, tj. více, než jich bylo v loňském roce na všech přírodovědných vycházkách dohromady. Naopak je nutno říci, že návštěvnost přírodovědných vycházek se dlouhodobě snižuje. Zatímco počty návštěvníků klesají, jejich spokojenost zůstává i nadále vysoká, a proto nepočítáme s rušením vycházek. Zvažujeme upravit způsoby, jak našim příznivcům vyjít více vstříc; např. změnit způsoby propagace, přesunout akce na víkend či vycházky plánovat v maximální míře ve shodě s dostupností veřejné dopravy.

Termín	Název	Vedení exkurze	Počet účastníků
3. 2.	Světový den mokřadů	Jaroslav Bažant	150
18. 4.	Za jarní květenou hájů a stepí vrchu Milá	Vít Joza	19
4. 5.	Vítání ptačího zpěvu	Jaroslav Bažant	56
16. 5.	Za bezobratlými na vrch Hněvín	Pavel Krásenský	9
28. 5.	Za bezobratlými na vrch Bořeň	Pavel Krásenský	3
19. 7.	Motýlí noc	Pavel Krásenský	25
10. 9.	Mokřadní květena podkrušnohorské pánve – Mariánské Radčice	Vít Joza	5
24. 9.	Za podzimními druhy bezobratlých a hlenek na Ressler	Pavel Krásenský	5
7. 10.	Festival ptactva	Jaroslav Bažant	9
Celkem			281

Botanická vycházka do Mariánských Radčic

7.3.3 Společenskovední exkurze

V roce 2024 proběhla exkurze pro vedoucí seniorských klubů Most s názvem *Po stopách Ulriky von Levetzow* do Třebívlic. Zde jsme navštívili třebívlickou expozici Ulriky von Levetzow, hřbitov a Ulričin hrob. V závěru exkurze jsme pak zavítali do kostela sv. Václava.

7.3.4 Dobrodružná hra v muzeu

V roce 2024 byla na dobu prázdnin v rámci výstavy *Sport na Mostecku*, připravené u příležitosti Olympijského festivalu v Mostě, realizována hra s názvem *Velké prázdninové dobrodružství*. Byla zaměřena zejména na rodiny s dětmi i celé týmy a návštěvníky zábavnou formou provedla expozicemi, výstavami, budovou muzea, ale i muzejní zahradou. Seznámila tak všechny účastníky s různými muzejními rekordy. OMGM se stalo přímo jedním ze stanovišť hry pořádané Olympijským festivalem. Letní hra *Velké prázdninové dobrodružství – Rekordy mosteckého muzea* přilákala přes 180 návštěvnických týmů.

Letní hra Velké prázdninové dobrodružství

7.3.5 Workshopy, výtvarné dílny a kurzy

Pravidelně se o víkendech konaly workshopy *Malování s Pavlem Lakomým* pro začátečníky i pokročilé, pro které muzeum poskytuje zázemí a které se konají přímo v muzejní dílně. V roce 2024 proběhlo celkem šest takových kurzů. Workshopy probíhají vždy první neděli ve vybraných měsících.

7.3.6 Příměstské tábory

V průběhu letních prázdnin jsme se podíleli na příměstském táboře dílny Woodmaid na téma *Bylinky našich hor*. Ve třech turnusech zavítala do muzea Základní umělecká škola Louny, pro kterou byl připraven program na téma *Bezobratlí*. V polovině července absolvovaly program *Malý průzkumník* také děti z AquaChobotničky Most, které se programu v muzeu zúčastňují každoročně. Během prázdnin jsme připravili programy pro pět příměstských táborů, kterých se zúčastnilo 130 dětí a 19 pedagogických pracovníků.

V roce 2024 připravilo Oblastní muzeum a galerie v Mostě 11 dopoledních programů pro příměstské tábory.

Termín	Organizátor	Program k výstavě/expozici	Počet účastníků včetně doprovodu
17. 7.	AquaChobotničky	Malý průzkumník	14 + 3
17. 7.	ZUŠ Louny	Bezobratlí	43 + 6
24. 7.	ZUŠ Louny	Bezobratlí	37 + 6
21. 8.	ZUŠ Louny	Bezobratlí	22 + 5
22. 8.	Woodmaid	Bylinky našich hor	14 + 2
Celkem			149

Program příměstského tábora

7.3.7 Další doprovodné akce pro veřejnost

V roce 2024 připravilo Oblastní muzeum a galerie v Mostě čtyři tradiční akce pro veřejnost, a to *Vítání jara*, *Muzejní noc*, *Mezinárodní den archeologie* a *Advent v muzeu*.

Vítání jara je tvořivé odpoledne pro rodiny s dětmi, kde si mohli návštěvníci vytvořit velikonoční kraslice a různé jarní dekorace nebo si prohlédnout výstavu kraslic ze soukromé sbírky Boženy Plickové v jarně nazdobené expozici *Ze života obyvatel Krušnohoří*. Malou výstavku svých prací s jarní tematikou tradičně připravil Klub mosteckých paličkářek a v rámci

Vítání jara bylo možné si také právě paličkování vyzkoušet. Tato akce je menšího charakteru a je na ni nutná rezervace.

Vítání jara

Oblastní muzeum a galerie v Mostě se kromě tradičních akcí pro veřejnost podílelo společně se Statutárním městem Most na celodenní akci *Den magistra Kelleyho*, v rámci které připravilo muzeum dílny pro děti, a otevřelo zdarma všechny výstavy a expozice. Po skončení této akce se od 17 do 21 hodin konala Muzejní noc s podtitulem *Muzeum, jak ho neznáte*. Za přítomnosti autorů proběhl křest nového komiksu *Alchymistova dcera – Příběh Edwarda Kelleyho a jeho nevlastní dcery Vestonie*. Pro návštěvníky byly zdarma otevřeny všechny expozice a výstavy, které také byly komentovány. Muzejní noc nechala také všechny zájemce nahlédnout například na práci konzervátorů, představila modernizovaný depozitář výtvarného umění a ukázala i další odbornou práci kurátorů sbírek.

Tradiční akcí pro veřejnost s vysokou návštěvností je *Mezinárodní den archeologie* s podtitulem *Mumie se vrací*, který byl letos zaměřen na práci a historii Českého egyptologického ústavu Karlovy univerzity a který v každém roce přibližuje pohled na jiné historické období. V roce 2024 navazovalo téma Mezinárodního dne archeologie na výstavy *Mezi Prahou a Káhirou* a *Z Mostu až na konec světa*, které měly v rámci této akce své vernisáže, a návštěvníci se mohli dozvědět další informace i během komentovaných prohlídek obou výstav. Pracovníci muzea, ale i externisté připravili celou řadu dílniček, kde si mohli návštěvníci vyzkoušet výrobu egyptských šperků či papyru, psaní hieroglyfů nebo egyptské chrámové malby. Vyhlášena byla i soutěž o nejkrásnější masku, a tak mohli v muzejních prostorách návštěvníci potkat například Kleopatru, Indiana Jonese, kupce z exotických trhů a další postavy. Zpřístupněny byly návštěvníkům vybrané výstavy a expozice.

Mezinárodní den archeologie

Nejnavštěvovanější akcí pro veřejnost byl tentokrát *Advent v muzeu*, který proběhl ve spolupráci s dílnou Woodmaid. Ta představila tradiční a oblíbený Fler jarmark. Pro návštěvníky připravili pracovníci muzea Ježíškovu poštu, výstavku mosteckých paličkářek s ukázkami jejich řemesla a také řadu dílniček, kde si děti mohly vytvořit vánoční ozdoby a dekorace. Adventní koncert žáků připravila ZUŠ F. L. Gasmanna a do adventních melodií se mohli návštěvníci zaposlouchat také v rámci koncertu Foktova smyčcového tria. Nejočekávanější částí byla hlavně mezi dětmi *Výprava tmou za mikulášským světlem* s lampičkami, které si mohly předtím vyrobit v jedné z dílen. Závěrem celého večera byla atraktivní fireshow s Andělkami.

Termín	Název	Počet návštěvníků
23. 3.	Vítání jara v muzeu	31
25. 5.	Muzejní noc	119
19. 10.	Mezinárodní den archeologie	570
7. 12.	Advent v muzeu	567
Celkem		1 287

8 Veřejnost

8.1 Návštěvnost

Celková návštěvnost byla v roce 2024 11 206 návštěvníků. Na webových stránkách byly opět k dispozici virtuální prohlídky výstav a expozic, které v roce 2024 navštívilo celkem 1 835 návštěvníků.

8.2 Spolupracovníci a komunita

Celá řada aktivit Oblastního muzea a galerie v Mostě se neobejde bez spolupráce s dalšími partnery. Při velkých akcích pro veřejnost pomáhají v roli dobrovolníků studenti Střední školy diplomacie a veřejné správy s. r. o. Jsme rádi, že o tuto spolupráci je ze strany studentů každoročně velký zájem, neboť jsou pro nás nepostradatelní. Stejně tak je pro nás významná spolupráce se Základní uměleckou školou Floriána Leopolda Gassmanna Most, jejíž studenti zajišťují hudební program na vernisážích. V létě 2024 opět proběhla také výstava výtvarného oboru jmenované školy, kde žáci prezentovali svá díla vytvořená v průběhu celého roku. V rámci Adventu v muzeu připravili pedagogové a žáci Základní umělecké školy Floriána Leopolda Gassmanna Most vánoční koncert, který se setkal s velkým ohlasem návštěvníků, stejně tak jako vystoupení Foktova smyčcového tria.

Vystoupení žáků hudebních oborů ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě a DUA MELOS

Oblastní muzeum a galerie v Mostě dlouhodobě poskytuje zázemí pro schůzky Mosteckých paliček, které se snaží ve městě udržovat tradici paličkované krajky. Tato skupina se pak podílela i na velikonoční a vánoční výzdobě expozice *Ze života obyvatel Krušnohoří*. V rámci velikonočních a vánočních dílen pro veřejnost vždy Mostecké paličky prezentují své umění ukázkami, které jsou veřejností velice oblíbené. V roce 2024 připravily Mostecké paličky i paličkovanou výzdobu se sportovní tematikou k výstavě *Sport na Mostecku*, která byla součástí Olympijského festivalu v Mostě.

Mostecké paličky

I když je Oblastní muzeum a galerie v Mostě zřizováno Ústeckým krajem, muzeum hraje důležitou roli i v kulturním životě města Mostu. Vážíme si toho, že máme velice dobrý vztah se Statutárním městem Most, který umožňuje spolupráci na celé řadě akcí pro veřejnost. V roce 2024 tak opět ve spolupráci s magistrátem v prostorách Oblastního muzea a galerie v Mostě proběhl *Den magistra Kelleyho*. Největší zájem byl o hranou scénku s Kelleyem a jeho dcerou Vestonií. Oblastní muzeum a galerie v Mostě otevřelo v rámci akce zdarma všechny expozice a výstavy, připravilo dílničky pro děti a poskytlo zázemí a prostory zahrady. A po skončení této akce připravilo pro návštěvníky *Muzejní noc* s možností prozkoumat jindy pro ně nepřístupné zázemí muzea i jeho výstavy a expozice.

Den Magistra Edwarda Kelleyho

Muzejní noc 2024

9 Public Relations

Komunikaci s veřejností s výjimkou odborné, s externími partnery a tiskem zajišťuje pracovnice Útvaru ředitele. Zároveň koordinuje přípravu veškerých výstupů na web, FB a IG profily a materiály do nejrůznějších tiskovin.

Sociální média jsou dynamicky se rozvíjející oblastí, proto se pracovnice účastní vzdělávacích workshopů. V říjnu 2024 se zúčastnila workshopu pořádaného metodickým centrem Národní

galerie Praha na téma Marketing a PR v kulturní instituci – zkušenosti z praxe a Jak mít dobře fungující a udržitelnou komunikaci na sítích.

Workshop v NG Marketing a PR v kulturní instituci – zkušenosti z praxe

Po změně jednotného vizuálního stylu Ústeckého kraje a jeho organizací jsme do konce roku 2024 dokončili výměnu nového loga za logo, které jsme používali do roku 2023. Jednotný vizuální styl dodržujeme ve výstupech jak v interní, tak i v externí oblasti činnosti OMGM.

V závěru roku jsme spustili nový web, který získal modernější podobu a funkčnost. Design a uspořádání klíčových prvků navazují na předcházející generaci stránek, současně však plní potřebné technologické požadavky a umožňují přehlednější procházení obsahu. Webové stránky jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány o fotografie z výstav, vernisáží, vzdělávacích programů pro školy i z akcí pro veřejnost. Na webových stránkách jsou také zpřístupněny nejzajímavější sbírkové předměty, tzv. exponáty měsíce, na jejich doplňování se (postupně) podílejí všechna oddělení a úseky. Současně je zpřístupněn katalog muzejní odborné knihovny, který je možné využít i pro rezervaci jednotlivých publikací či periodik. V rámci projektu digitalizace fondů knihovny, na kterém se naše knihovna podílí několika digitalizovanými vzácnými rukopisy, je možné otevřít tzv. MANUSCRIPTORIUM – evropskou digitální knihovnu, kde jsou zpřístupněny digitalizované historické dokumenty. Nově jsou propojeny s webovou stránkou muzejního projektu *Panoráma starého Mostecka*, kde je veřejnosti umožněno nahlédnout do vyhledávané a oblíbené galerie historických fotografií starého Mostu, které byly digitalizovány v rámci projektu v letech 2020 až 2022. Stránky jsou propojeny se sociálními sítěmi a YouTube kanálem Oblastního muzea a galerie v Mostě.

Na sociálních sítích provozujeme facebookovou stránku, která se těší přízni 4 431 sledujících, s dosahem až 20 000, a je propojená s Instagramem, který nejrychleji informuje sledující o novinkách. Nově jsme začali natáčet reely – pozvánky na akce formou krátkých videí, které jsou zveřejňovány s dosahem až 13 000 zobrazení.

Na YouTube kanálu OMGM zveřejňujeme rozhovory s kurátory OMGM ve studiu Ponte Reports, reportáže TV Expres a krátké filmy. V minulém roce jsme zrealizovali natočení deseti krátkých popularizačních videí, která představují deset exponátů vybraných z jednotlivých sbírek muzea. Mikro dokumenty představují konkrétní předmět a podle charakteru přibližují

dobu jeho vzniku, autora a podstatu. Komentáře připravili kmenoví zaměstnanci muzea. Projekt byl realizován za finanční podpory MKČR z programu Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií. Všechna popularizační videa vyrobilo studio Ponte Records a jsou také umístěna na YouTube kanálu OMGM.

Informace a rozhovory byly zveřejňovány i v rozhlasových médiích a studiích Český rozhlas Sever a Ponte Reports. O akcích natáčela příspěvky TV Most Expres a Televize Ústeckého kraje. Reportáže a rozhovory s kurátory OMGM uveřejnila ČT24 a Televize Ústeckého kraje: Přesun děkanského chrámu – reportáž (ČT24 / ČT1 Studio 6) a Nová expozice mostecké galerie – reportáž (Televize Ústeckého kraje). V pořadu PRIMA Česko byl rozhovor s historikem Jiřím Šlajsnou o historii města Mostu a na ČT24 s botanikem Jaroslavem Bažantem o vzácném vodním ptactvu na jezeře Most. Historik Jiří Šlajsa poskytoval pravidelně rozhovory k výstavám na ČRo.

Od roku 2024 spolupracujeme s ÚTV – televizí Ústeckého kraje. Se studiem Ponte Records pokračujeme ve spolupráci na virtuálních prohlídkách proběhlých výstav, které jsou i po jejich ukončení pro veřejnost ke zhlédnutí na webu.

PR dlouhodobě rozvíjíme mediální komunikaci; na všechny akce pořádané OMGM byla oslovena regionální i celoplošná média s vysokou sledovaností, a to tisková média, televize a rozhlas. Díky pravidelné koncepční práci bylo do konce roku 2024 publikováno množství článků ve zpravodajských tištěných i on-line médiích, mezi kterými jsou VLTAVA LABE MEDIA – MOSTECKÝ DENÍK, MF Dnes, z regionálních Homér, Mostecké listy, a v on-line médiích prezentace na portálech E-Mostecko, Krušné hory – volný čas a turistika, Radnice Litvínov, Mostecká Vlastovka. V kulturním a inzertním magazínu Tipko byly prezentovány výstavy umění i stěžejní muzejní akce. Na zpravodajském a recenzním portálu České galerie a v jejich tištěných bulletiních prezentujeme výtvarné výstavy i stálou expozici *Poklady výtvarného umění Mostecka*. Dále jsme se v oblasti PR věnovali i propagaci výstav a akcí na webových stránkách galerie v podobě pozvánek a o všech výstavách a akcích jsme informovali veřejnost i na sociální síti a e-mailingem.

Využíváme služeb regionálních Turistických informačních center a destinačních agentur k podpoře cestovního ruchu, využíváme i služeb nově vzniklé agentury na území Ústeckého kraje – Destinační agentura Krušné hory i s jejich turistickým portálem Brána do Čech.

V srpnu 2024 jsme se prezentovali na stanovištích Turistických informačních center Ústeckého kraje a statutárního města Mostu v rámci Olympijského festivalu u jezera Most. OMGM se stalo jedním ze stanovišť hry pro malé olympioniky. (V recepci OMGM malí návštěvníci po splnění úkolu dostali potvrzení na hrací kartičku, mohli objevit rekordy skrývající se v mosteckém muzeu formou napínavé hry, navštívit výstavu SPORT NA MOSTECKU, OLYMPIJSKÉ POCHODNĚ, MEDAILONKY ÚSPĚŠNÝCH SPORTOVců / OLYMPIONIKŮ Z MOSTECKA, REKORDY V MUZEU ANEB VELKÉ PRÁZDNINOVÉ DOBRODRUŽSTVÍ.)

Online prezentace OMGM je i na webu ICOM a je zahrnuta v mobilní aplikaci Turista v mobilu a Paseo.cz (KdyKde.cz, Vyletnik.cz).

Pokračuje i spolupráce v komerční sféře s obchodním domem Centrální Most, kde využíváme projekci inzerce na 7 velkoplošných technologicky vyspělých digitálních obrazovkách pro komunikaci se zákazníky.

Plakát Muzejní noci 2024

Výlep v Mostě

10 Provoz

Veškerou provozně technickou činnost v OMGM zabezpečuje provozní oddělení. Zodpovídá za technický stav objektu, podílí se na koordinaci a řízení realizace zakázek týkajících se servisu a oprav objektu a zajišťuje průběžný servis technického zařízení i za pomoci dodavatelských služeb. Dále zajišťuje úklid v objektu muzea a galerie a zároveň se podílí na instalaci výstav. Po technické stránce zodpovídá za všechny akce pořádané muzeem podle požadavků jednotlivých oddělení. Během roku 2024 provozní oddělení zajišťovalo technickou přípravu muzejních akcí, jako byly například Den Magistra Kelleyho, Muzejní noc, Mezinárodní den archeologie, výstavy, vernisáže, přednášky a další, včetně kompletní přípravy instalace audiovizuální techniky na přednášky a podobné akce. Provozní oddělení spolupracovalo na výstavách (např. *Mezi Prahou a Káhirou*, *Sport na Mostecku* a čtyřech výstavách v galerijních prostorách), které během roku vyžadovaly rozsáhlé zásahy do výstavních prostorů jako vymalování, instalace závěsného systému a další úpravy.

Údržbářské práce a opravy se v roce 2024 prováděly na základě vzniklých situací a dle jednotlivých požadavků. Nákupy pro chod provozního oddělení se zajišťovaly průběžně po schválení hlavní ekonomkou a ředitelem muzea. Údržba byla prováděna s důrazem na splnění všech norem bezpečnosti práce pro zaměstnance a zejména pro návštěvníky muzea.

Vzhledem k nevyhovujícím technickým parametrům a častým provozním závadám došlo ke kompletní rekonstrukci osobního výtahu pro návštěvníky. Dále proběhla renovace parketových podlah v kanceláři ekonomického oddělení a výstavních prostor ve 2. patře. Došlo také k opravě podlahy v prostorách bývalé tělocvičny poškozené vytopením vydatnými dešti. V témže roce byla provedena oprava zborcené kanalizace pod částí muzea. Provozní oddělení také pomáhalo při modernizaci depozitářů umění.

Do kompetence oddělení údržby patří i úklid a údržba v celém areálu muzea, sekání a údržba trávníků a v zimním období uklízení sněhu a námrazků z chodníků. V jarním období byl proveden kompletní úklid okolí objektu Oblastního muzea v Mostě, který byl spojen i s úklidem prostor uvnitř objektu. Pracovníci provozního oddělení prováděli údržbové a úklidové práce v celém areálu muzea, úpravy trávníků a ostatních venkovních ploch. Ve spolupráci s botanikem muzea došlo také k prořezání dřevin v muzejní zahradě. V podzimních měsících byl opět proveden velký úklid celého areálu muzea s cílem odstranit napadané listí a vzrůstající lišejník.

Provozní oddělení průběžně zajišťovalo revizi a případné opravy zařízení EZS, EPS a CCTV, kde zejména EZS a CCTV byly již ve velmi špatném technickém stavu (ústředna EZS přestala komunikovat s některými pohybovými čidly, zároveň přestalo být funkční záznamové zařízení, čímž došlo ke snížení počtu aktivních kamer). Na podzim začaly práce na rekonstrukci kompletního zabezpečovacího systému EZS, EPS a CCTV s nadstavbou zabezpečeného přístupu do vytyčených prostor muzea a systému hlídání klimatických podmínek uložení exponátů, což obnášelo velké zásahy do provozu muzea a práce všech pracovníků. Dokončení modernizace je plánováno na první čtvrtletí roku 2025.

V souběhu s tím byla provedena kontrola hasicích přístrojů a hydrantů. Zároveň v roce 2024 proběhla revize všech elektrických zařízení, která nejsou pevně spojená s budovou, a také revize rozvodů.

Provozní oddělení zajišťuje také kompletní zabezpečení služeb v oblasti IT. Aby byly vytvořeny lepší pracovní podmínky pro zaměstnance, bylo nutné v průběhu roku zajistit nákup nové počítačové techniky a určité úkony v rámci správy a servisu počítačové sítě pro bezproblémový chod všech počítačů uživatelů a serverů. Vše bylo podřízeno požadavku hladké elektronické komunikace v rámci interní sítě a internetu s možností využití i dalšího SW vybavení. V roce 2024 tak byla zaměstnancům muzea opět poskytována kompletní podpora týkající se údržby IT, kam patří i veškeré činnosti ohledně zabezpečení informačních technologií, a to i po stránce uživatelské.

Rekonstrukce parket v kanceláři ekonomického oddělení

11 Hospodaření

Muzeu byl stanoven závazný ukazatel – příspěvek na provoz pro rok 2024 ve výši 32 607 tis. Kč (Usnesení RÚK č. 091/86R/2023 ze dne 13. 12. 2023, z toho objem prostředků na platy 16 704 tis. Kč, a dále byl stanoven odvod odpisů ve výši 1 332 tis. Kč.

Byl zvýšen závazný ukazatel příspěvku na provoz pro rok 2024 Radou Ústeckého kraje dne 5. 6. 2024 usnesením č. 049/99R/2024 ve výši 32 621 tis. Kč.

Upravený rozpočet – úprava závazného ukazatele příspěvku na provoz pro rok 2024 – byl schválen Radou Ústeckého kraje dne 2. 12. 2024 usnesením č. 042/3R/2024 na výši **32 597 tis. Kč.**

Příspěvky od zřizovatele:

ZU neinvestiční příspěvek ÚZ00054 a ÚZ000209

- Oprava a restaurování dveří 334 tis. Kč
Příspěvek zřizovatele na akci Oprava dveří, údržba a restaurování ve výši 900 tis. Kč, schváleno RÚK Usnesením č. 091/86R/, změna účelového příspěvku, snížení příspěvku o 566 tis. Kč schváleno RÚK Usnesením č. 025/108R/2024.
- Oprava dřevěných podlah ve výstavních prostorách 1 639 tis. Kč
Příspěvek zřizovatele na akci Rekonstrukce podlah ve výstavních prostorách (2. podlaží) ve výši 1 000 tis. Kč, schváleno RÚK Usnesením č. 091/86R/2023. Navýšení účelového neinvestičního příspěvku na opravu dřevěných podlah ve výši 674 tis. Kč, schváleno RÚK usnesením č. 051/99R/2024 ze dne 5. 6. 2024.
- Oprava havarijního stavu kanalizace 574 tis. Kč
Příspěvek zřizovatele na akci Oprava havarijního stavu kanalizace ve výši 720 tis. Kč, schváleno RÚK Usnesením č. 052/99R/2024. Snížení účelového příspěvku o 145 tis. Kč schváleno RÚK Usnesením č. 058/4R/2024 ze dne 16. 12. 2024.
- Adaptace místnosti č. 228 365 tis. Kč
Příspěvek zřizovatele na akci Adaptace místnosti č. 228 ve výši 566 tis. Kč, schváleno RÚK Usnesením č. 025/108R/2024 ze dne 2. 10. 2024. Termín vyúčtování do 30. 6. 2025.
- Adaptace prostor výtvarného umění 844 tis. Kč
Příspěvek zřizovatele na akci Adaptace a vybavení depozitářů výtvarného umění ve výši 1 285 tis. Kč, schváleno RÚK Usnesením č. 114/67R/2023. Snížení účelového příspěvku o 283 tis. Kč schváleno RÚK Usnesením č. 058/4R/2024 ze dne 16. 12. 2024. V roce 2023 čerpáno 157 tis. Kč.
- Pořízení pultových vitrín, Čsl. armády 1360/35, Most, schváleno RÚK Usnesením č. 058/4R/2024 ze dne 16. 12. 2024 145 tis. Kč.

11.1 Náklady a výnosy

Základní členění nákladů a výnosů v tis. Kč			
Spotřeba materiálu	1 017	Výnosy z prodeje služeb	315
Spotřeba energie	1 993	Výnosy z pronájmu	9
Spotřeba jiných neskl. dodávek	26	Výnosy z prodaného zboží	227
Prodané zboží	96	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	20
Aktivace dlouhodobého majetku	-9	Čerpání fondů	67
Změna stavu zásob vlastní výroby	-25	Ostatní výnosy z činnosti	26
Opravy a udržování	3 735	Úroky	82
Cestovné	179	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	41 324
Náklady na reprezentaci	46		
Ostatní služby	3 004		

Mzdové náklady	20 085		
Zákonné a sociální pojištění	6 671		
Jiné sociální náklady	55		
Zákonné sociální náklady	597		
Jiné daně a poplatky	3		
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	28		
Odpisy z dlouhodobého majetku	2 060		
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1 013		
Ostatní náklady z činnosti	31		
Kurzové ztráty	9		
Celkem náklady	40 614	Celkem výnosy	42 070
Výsledek hospodaření	1 455		

Náklady

Nejvýraznější druhovou nákladovou položkou jsou platy a ostatní osobní náklady, včetně nákladů souvisejících s platy. Platy pracovníků v pracovním poměru byly ve výši 18 212 tis. Kč. Významnou částí v této nákladové položce jsou ostatní osobní náklady na odměny za činnosti mimo pracovní poměr. Jednalo se například o zajištění projektu *Železnice spojuje!*, služby dokumentátora, zajištění zástupů na recepci muzea a vrátnici v době nepřítomnosti pracovníků a podobně. Další položkou výrazně ovlivňující náklady jsou odpisy hmotného a nehmotného majetku. Odpisy nemovitého majetku (budovy) činí 1 322 tis. Kč, ostatní náklady na odpisy tvoří movitý i nemovitý majetek, a to ve výši 395 tis. Kč u majetku nepořízeného z transferu a 342 tis. Kč u majetku pořízeného z transferu.

V tomto roce byl pořízen majetek ve výši 1 013 tis. Kč, například antivirový software, zvlhčovače, odvlhčovače, plošinový vozík, fotoaparát 2 ks, PC 2 ks, notebook, regály, vozíky na obrazy, party stany 4 ks.

Významnou složkou jsou ostatní služby, ve kterých jsou zahrnuty náklady na povinné revize spotřebičů, budovy, odvoz odpadu, poradenské služby pověřence GDPR a PO a BOZP, dopravu a přepravu předmětů, telefon, internet, poštovné, bankovní poplatky, nájem nádražní budovy v Louce u Litvínova a pronájem kopírky. Další výraznou položkou jsou náklady na tiskové a grafické služby (např. zhotovení a tisk časopisu Pod Hněvínem 8/2024, tisk kalendářů Starý Most a Litvínovsko, tisk edukačních materiálů, grafika a tisk komiksu, tisky k výstavám a akcím, tisky v rámci projektu *Železnice spojuje!* a jiné. I v tomto roce se věnovala péče sbírkovým předmětům včetně restaurování, konzervování a digitalizace. Další ostatní nákladovou položkou za služby jsou náklady na propagaci a reklamu, zajištění přednášek a muzejních akcí a výstav aj.

Další nákladovou položkou jsou opravy a údržba, a to např.:

- Oprava balkonu – zatékání
- Rekonstrukce podlah ve výstavních prostorách
- Oprava a čištění kanalizace
- Adaptace prostor kanceláří
- Výmalby prostor
- Drobné opravy
- Oprava po vytopení tělocvičny
- Odstranění zdi u památného dubu
- Úpravy pozemku

Výnosy

Ostatní výnosy jsou tvořeny běžnou činností organizace. Jedná se například o příjmy ze vstupného, pořádání workshopů a komentovaných prohlídek, prodej upomínkových předmětů nebo pronájem prostor. Největší výnosová položka je příspěvek na provoz od zřizovatele. Dále jsou výnosy tvořeny účelově určenými příspěvky zřizovatele a dotacemi.

11.2 Povinné fondy

Náklady

Peněžní fondy	Stav k 1. 1. 2024	Tvorba	Čerpání	Stav k 31. 12. 2024	Krytí fondů k 31. 12. 2024
FKSP	630 045,99	183 476,70	365 029,50	448 493,19	493 923,99
Fond odměn	263 447,00	0,00	0,00	263 447,00	263 447,00
RF – ze zlepšeného výsledku hospodaření	470 431,69			470 431,69	470 431,69
RF – z ostatních titulů	0,00	223 826,46	67 000,00	156 826,46	0,00
Fond investic	866 605,83	6 586,00 762,03	6 535 088,51	918 279,35	918 279,35

Účet 411 Fond odměn

Stav k 1. 1. 2024	263 447,00 Kč
Tvorba:	0,00 Kč
Čerpáno:	0,00 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2024	263 447,00 Kč
Krytí účtu – účet 241	263 447,00 Kč

Účet 412 Fond kulturních a sociálních potřeb

Stav k 1. 1. 2024	630 045,99 Kč
Tvorba fondu:	
0,5 % na produkty na stáří	91 738,35 Kč
0,5 % na ostatní	<u>91 728,35 Kč</u>
	183 476,70 Kč

Čerpání fondu:

- Čerpání ze zůstatku k 31. 12. 2023

Příspěvek na stravování	224 931,15 Kč
Peněžní dary	<u>19 800,00 Kč</u>
	244 731,15 Kč

- Čerpání z tvorby 2024

Příspěvek na stravování	91 738,35 Kč
Produkty na stáří	<u>28 560,00 Kč</u>
	120 298,35 Kč

Zůstatek k 31. 12. 2024	448 493,19 Kč
--------------------------------	---------------

Účet 243 FKSP

Stav k 1. 1. 2024

617 391,07 Kč

Zůstatek k 31. 12. 2024

493 923,99 Kč

Rozdíl mezi tvorbou a čerpáním ve výši 45 430,80 Kč:

0,30 Kč vyrovnání tvorby a čerpání v 1–12/2024

14 280 Kč produkty na stáří

13 400 Kč dary

17 750,50 příspěvky na stravování

Rozdíl převeden z běžného účtu na účet FKSP (243) v 1/2025.

Účet 413 Rezervní fond

Stav účtu k 1. 1. 2024

470 431,69 Kč

Tvorba fondu:

0,00 Kč

Čerpání fondu:

0,00 Kč

Zůstatek k 31. 12. 2024

470 431,69 Kč

Krytí účtu – účet 241 RF

470 431,69 Kč

Účet 414 Rezervní fond z ostatních titulů

Stavu účtu k 1. 1. 2024

0,00 Kč

Tvorba:

Dar od Severočeské teplárenské, a.s.

(schváleno Usnesením RÚK č. 054/99R/2024)

67 000,00 Kč

ERASMUS+ (nespotřebovaná dotace)

156 826,46 Kč

Čerpání:

Pořízení vybavení do restaur. a konzerv. dílen

67 000,00 Kč

Zůstatek k 31. 12. 2024

0,00 Kč

Krytí účtu – účet 241 RF z ost. titulů

156 826,46 Kč

Účet 416 Fond reprodukce, fond investic

Stav k 1. 1. 2024

866 605,83 Kč

Tvorba fondu:

odpis – nemovitý majetek

1 322 496,00 Kč

odpis – movitý majetek

395 131,80 Kč

účelový investiční příspěvek zřizovatele:

Modernizace osobního výtahu

96 634,23 Kč

(Usnesení RÚK č. 070/60R/2022 ze dne 14. 12. 2022)

Zhotovení webových stránek

250 000,00 Kč

(Usnesení RÚK č. 091/86R/2023 ze dne 13. 12. 2023)

Modernizace depozitářů výtvarného umění

3 993 000,00 Kč

(Usnesení RÚK č. 114/67R/2023 z 5. 4. 2023)

Nákup akvizic

373 500,00 Kč

(Usnesení RÚK č. 070/60R/2022)

Komplexní řešení rest. a konzer. dílen

156 000,00 Kč

(Usnesení RÚK č. 091/86R/2023)

Čerpání:

Modernizace depozitáře výtvarného umění

4 083 500,74 Kč

Regálová sestava

198 743,00 Kč

Modernizace výtahu

96 634,23 Kč

Webové stránky

336 598,00 Kč

Nákup sbírkových předmětů

423 500,00 Kč

Vlastní sběr sbírkových předmětů

9 396,00 Kč

Zahradní traktor	52 239,50 Kč
Datové úložiště	12 477,04 Kč
Odvod zřizovateli z nemovitého majetku	1 322 000,00 Kč
Zůstatek k 31. 12. 2024	918 279,35 Kč
Krytí účtu – účet 241	918 279,35 Kč

11.3 Finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek v Kč	
Běžný účet	1 037 337,09
Spořicí účet	4 458 540,55
PPF Banka	583 380,96
FKSP účet	493 923,99
Běžný účet v cizí měně	1 620 123,35
Pokladna Kč	98 391,00
Pokladna valutová	11 354,66
Celkem	8 303 051,60

11.4 Pohledávky a závazky

Pohledávky a závazky			
Odběratelé	2 150,00	Dodavatelé	370 097,25
Poskytnuté zálohy	206 647,60	Jiné závazky vůči zaměstnancům	1 793 367,00
Náklady příštích období	34 413,75	Sociální pojištění	688 858,00
Dohadné účty aktivní	4 288 644,24	Zdravotní pojištění	295 622,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	40 832,97	Ostatní daně, poplatky	183 245,00
Pohledávky za vybr. místními vl. institucemi	364 516,70	Dohadné účty pasivní	205 767,60
		Ostatní krátkodobé závazky	82 260,40
		Výdaje příštích období	24 200,00
Celkem pohledávky	4 937 205,26	Celkem závazky	3 643 417,25

11.5 Kontroly

Účetní audit

- Audit účetnictví 2023 bez výhrad
- Audit účetnictví 2024 – průběžný bez výhrad

Správa sociálního zabezpečení

- Kontrolované období od 1. 1. 2019 do 31. 1. 2024
- Výsledek: nebylo postupováno v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 a § 5a ZPSZ – úhrada nedoplatku (užívání služebního automobilu k soukromým cestám). Nedostatky

při plnění oznamovací povinnosti nebyly zjištěny, ustanovení § 23d odst. 2 a § 23e odst. 2 ZPSZ bylo dodrženo.

Ústecký kraj

- Metodická kontrola

11.6 Poskytování informací

Informace jsou poskytovány podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Nebylo vydáno žádné rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

Informace dle zákona č. 106/1999	Počet podaných informací	Poznámka
Počet podaných žádostí o informace (§ 18 odst. 1 písm. a)	0	
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí (§ 18 odst. 1 písm. b)	0	
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu (§ 18 odst. 1 písm. c)	0	
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence (§ 18 odst. 1 písm. d)	0	
Počet stížností podaných dle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	0	
Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 18 odst. 1 písm. e)	0	

12 Poděkování

Na závěr bychom velice rádi poděkovali **všem zaměstnancům OMGM za jejich práci v roce 2024, která mnohdy sahá daleko nad rámec jejich povinností.** Vše, co se v tomto roce podařilo, mohlo být realizováno jenom díky spolupráci všech, kteří se na daných úkolech různým způsobem podíleli a v celém roce flexibilně reagovali na všechny úkoly. Děkujeme také všem externím pracovníkům a dalším jednotlivcům, kteří nás v roce 2024 jakoukoli formou podpořili. Jejich pomoci si velice vážíme.

Jmenovitě děkujeme za spolupráci:

Ministerstvu kultury České republiky
Ústeckému kraji
Statutárnímu městu Most
Tiskárně K & B, s. r. o.
Ponte Records
ZUŠ Floriana Leopolda Gassmanna, Most
Střední škole veřejné správy a diplomacie, s. r. o.
Střední odborné škole gastronomie a služeb, p. o.
Severočeské teplárenské, a. s.
OC Central, paní Sylvii Strunové, marketingové koordinátorce
Římskokatolické církvi – Děkanství Most
Vítězslavu Frouzovi
Boženě Plickové

Filipovi Klímovi
Davidovi Pícovi
Andree Spurné
Sáře Endrové
Magdaleně Prontekerové
Emmě Prontekerové

a dalším, kteří nás v tomto roce jakoukoliv formou podporovali.

13 Výhledy na rok 2025

- Realizace výstavy *Pod ochranou Říše...?* na téma 2. světové války, která představí předměty a exponáty ze sbírek OMGM i ze sbírek institucí a soukromých
- Výstava *Výprava do světa pirátů* – modely z kostek LEGO® ze soukromé sbírky
- Dokončení stěhování velkoformátových plastik do depozitáře výtvarného umění
- Galerijní výstavy Tomáše Tichého, Stanislava Divíše a ilustrátora Gabriela Filcíka
- Vzdělávací aktivity pro veřejnost – přednášky, komentované prohlídky, přírodovědné vycházky, a zejména dvě nejnavštěvovanější akce – *Mezinárodní den archeologie* a *Advent v muzeu*
- Realizace akce pro veřejnost *Den magistra Kelleyho* ve spolupráci se statutárním městem Most
- Digitalizace 6 vzácných rukopisů ze sbírkového fondu knihovny v rámci grantu Ministerstva kultury ČR VISK 6 2025
- Realizace dalších 10 mikrodokumentů, které představí další sbírkové předměty, z dotace Ministerstva kultury ČR
- Vzdělávací programy pro školy pro všechny stupně škol v návaznosti na Rámcový vzdělávací program
- Výtvarné dílny pro rodiče s dětmi
- Nabídka další části vzdělávacího programu s VR, který vznikl v rámci projektu *Panoráma starého Mostecka*
- Zpracování projektové dokumentace na obnovu tělocvičny na výstavní sál s možností multifunkčního využití a projektové dokumentace k rekonstrukci a modernizaci konzervátorských a restaurátorských dílen
- Pokračování prací na přípravě dlouho očekávaných expozic *Přírodou severozápadních Čech* (předpoklad otevření v r. 2026) a expozice s pracovním názvem *Starý Most* (předpoklad otevření v r. 2028)
- Dokončení rekonstrukce a zahájení provozu kompletního zabezpečovacího systému EZS, EPS a CCTV, s nadstavbou zabezpečeného přístupu do vytyčených prostor muzea a systému hlídání klimatických podmínek uložení exponátů
- Adaptace bývalého kancelářského prostoru (místnost č. 115) na standardní multifunkční výstavní prostor

